

NOVO MESTO ALI VAS?

KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

ABC Cibic Novo mesto d.o.o.
projektiranje, svetovanje, nadzor
Novi trg 1, Novo mesto
tel.: 07 33 70 320

MARJAN ŠMALC s.p.
041/671-461, fax: 07/33-25-968
PROVA e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje
inženiring

AURORA
HOBI & ART
Breg 1, Novo mesto, tel.: 07 33 23 055

AvtoGalant
izdelava in prodaja
izpušnih cevi
in katalizatorjev
Ob potoku 10, Novo mesto
tel. 07 3346 111, fax. 07 33 46 113

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevškova 13, Novo mesto

Avtohiša Berus
Podbevškova 1, Novo mesto
Servisno prodajni center
vozil Volkswagen in Audi
07 371 98 00

AVTOŠOLA RIBA
Ulica stare pravde 15
Novi trg 11, Novo mesto
tel: 07/ 33 26 722
m-tel: 041 671 480

Branko Tratar s.p.
projektiranje,
posl. posredovanje, nadzor
Ul. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

Moba
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
Stopiče

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
Gubičeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 065

RENAULT
TIMI d.o.o. Novo mesto
Smolenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202
• POOBLAŠČENI SERVIS VOZIL RENAULT
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN
SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ
OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07/33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07/33 73 382
GSM: 041/682-470
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRATNIK OBRATNIK!
Podružnica Žužemberk tel.: 07/36 91 960

DARO BIRO
Rozalija Judež s.p.
Velika Cikava 129
8000 Novo mesto
tel./fax: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
e-mail: daro.biro@siol.net

LESBO mizarstvo lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
Izdelava masivnih postelj in posteljnih vložkov
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

Elica Kríž s.p.
Pridobivanje upravne in gradbene dokumentacije
Ljubljanska cesta 4, Novo mesto
tel.: 07 33 24 851

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

STROJNI TLAKI
LAPROM UGODNO, TUDI NA OBROKE!
www.laprom.si
LAPROM d.o.o., ulica 28. maja 1, Ljubljana
GSM: 041-772-686

MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 070 875 032

Računovodski servis
Jožica Bukovec s.p.
Adamičeva ulica 2
tel.: 07 33 79 130

AKZO NOBEL AICO Novo mesto d.o.o.
Podbevškova ulica 32
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

stia info@stia.si
d.o.o. Novo mesto
tel.: 07 39 34 780 • fax: 07 39 34 789

VRTINEC Video produkcija d.o.o.
tel.: 07 33 70 210
http://www.studio.vrtinec.si

fine cars d.o.o.
Prodaja vozil
Bajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

Vse na enem mestu: izleti, potovanja,
sejmi, letovanja, zimovanja, letalske
vozovnice za posameznike in skupine!
KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
tel. 07/39 31 520
ROBINSON
Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

KAMNOSEŠTVO
Marjan LUKŠIČ s.p.
Košence 92, Novo mesto,
Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102
Izdelki iz naravnega kamna:
- spomeniki
- okenske police
- stopnice
- balkonske obrobe
- puliti, tlaki
Vse izdelke
dostavimo
in vgradimo!

BOPLASI
PVC-ALU-LES
OKNA IN VRATA ZA VAŠ DOM
Kriška 27, 8000 Novo mesto / Tel: 07 33 71 370 / Fax: 07 33 71 371

Luminus Si
www.luminus.si

MAJCEN Novo mesto
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

Mala d.o.o.
Oljivo olje, Karlovačko pivo
Šolska cesta 12, Otočec
tel.: 07 30 99 160

MALKOM novo mesto d.o.o.
Ljubljanska 1, Novo mesto
tel.: 39 31 470

zavarovalnica tilia d.d.
novo mesto

Zavod za zdravstveno varstvo
Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

triglav

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

ljubljanska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Dolenjska in Bela krajina

Tomaz Zupancic s.p., Marjan Kozine 66, Novo mesto
Gsm: 041 693 190
• VARNOST
• PROTIHRUPNOST
• ELEGANCA
• PRIJAZNI SUHOMONTAŽNI POSTOPKI
• PESTRA IZBIRA GLADKIH IN RELIEFNIH POKRIVNIH PLOŠČ
Nudimo še:
VARNOSTNE IZLOŽBENE
MREŽE IN REŠETKE

JAKOPIN www.jakopin.si
CELOVITO URESNIČEVANJE GOSTINSKIH PROSTOROV

PEGAS MEDNARODNI TRANSPORTI
Turkova 2, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 21 308

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
Gorenja vas 9a
8220 Šmarješke Toplice
GSM: 041 619 625

ToMAS
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

svet na frekvenci **Radio Krka**

www.radiokrka.com

RadioKrka
106.6 MHz

Novo pri Založbi GOGA:

Nejc Gazvoda: *Camera obscura*

Vlak je ropotal in šel
svojo pot, mi pa smo
sedeli, ujeti v komori,
kjer čas in prostor
izgubita smisel, kjer
smo samo mi, naključne
usode na sedežih, vonj
po potu ter praženi
čebuli v zraku in
ritmično ropotanje, za
katerega se mi je zdelo,
da ga moje srce
posnema.

Prihodnost Novega mesta

Uroš Lubej

!?

Kdo ve.

Ah, saj bo.

p.p sprehodi se po svojem parku 6

DOLENJSKA 6-10

Bo VITES presekala univerzitetni voz?l?
Usoda Brega znana do konca meseca
Politična igra ali reševanje dolenskega posebneža?
Doseje 202, k.o. Jakčeva kotanja
Referendumska mrzlica v znamenju števil
Klobučar ostaja na dveh stolčkih

ČRNA PAKKA Neurejena parkirišča 10

KLOP'CA Kje je "prostor" ljubiteljske kulture? 11

FOTOŠTORIJE 12

PROSTOR "Podgurska globalizacija" 13

KOLUMNA

Zimske pravljice 14

Življenje je kot bonboniera 15

Radovednost 15

Saluti Situla. 16

INTERVJU Marko Zajc, direktor zavoda LokalPatriot 18

FOTOPUB Jošt Bukovec, Odhod 20

ČETRTRA DIMENZIJA Nam geni krojijo usodo? 21

MIKROSKOP Stanka Hrastelj 22

KOMENTAR Slovenske Atene 23

PORTRET Tomšič, Miro 24

KULTUM 24

NADLISTEK Ko Lily sreča Konga 25

PREŠA 26

TLAČENKA 27

RAZNO 28

SITA KLAPA Okrepčevalnica Novak 29

PX 30

STRIP 31

POTLAČ 32

Naslednja številka revije **park** izide v sredo, 9. januarja 2006.

park: kolofon

regionalni mesečnik
številka 3, letnik 9, 18. januar 2006

ISSN 1408-7189

Kontakt:
Park
Glavni trg 6, 8000 Novo mesto

tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326
e-mail: park@park-on.net
web: www.park-on.net

Naročila, distribucija: 07 393 08 12

Trženje:
Matjaž H. Grum
m-tel: 040 935 038
matjaz.grum@zalozba-goga.si

odgovorni urednik: Uroš Lubej

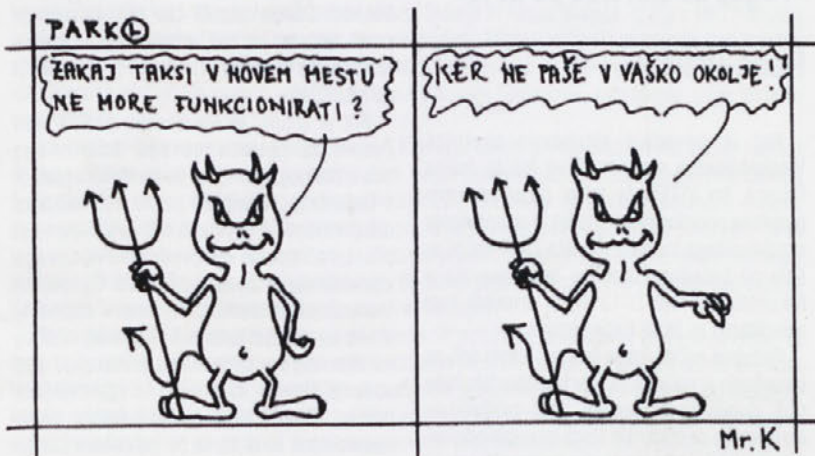
uredništvo: Boris Blaič, Rasto Božič, Marijan Dovič,
Sandra Hrovat Grum, Iztok Kovačič, Aleksej Metelko,
Borut Peterlin, Boštjan Pucelj, Mitja Simič, Damir
Skenderovič, Barica Smole, Damijan Šinigoj, Jure Švent,
Marko Vide

naslovnica: Iztok Kovačič
lektorica: Nina Štampohar

prelom: Hg
film: Grafika Novo mesto d.o.o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1000 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU!

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2006).
Prekinitev naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega
obdobja (1. julij 2006). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina
za tuje znaša 35 EUR, z letniško dostavo 40 EUR.

Bo VITES presekal univerzitetni voz?l?

Gledališče Novo mesto

Nekoliko nenavadna sestava sveta

Članek Ksenije Vrban, november 2005

Avtorica v prispevku ugotavlja, da je bila Lista za Dolenjsko proti ustanovitvi gledališča v Novem mestu. To ni res. Bili smo le za drugačno obliko, kot je bila izglasovana. Naš predlog je, da se ne ustanavlja novega zavoda, pač pa naj gledališče deluje v okviru že obstoječega KC Janeza Trdine, ki je v lasti občine. To utemeljujemo z dejstvom, da obstoječemu zavodu primanjkuje vsebin in se posledično otepa z izgubami. Za gledališko dejavnost naj poskrbi na novo postavljeni umetniški vodja s pomočjo obstoječega aparata KC Janeza Trdine (direktor, računovodstvo, administracija, tehnična ekipa). Takšna oblika bi bila dosti cenejša in v začetni fazi primernejša. Če bi v naslednjih letih gledališče preraslo okvire KC-ja, bi takrat še vedno lahko zaživele samostojno.

Avtorici članka tudi sporočamo, naj ne bo v strahu, da bo v nadzornem svetu gledališča sedela »Mama Manka«. Tako kot na primer Jamesa Bonda le igra Roger Moore in je bil dedek Mraz v Novem mestu ponavadi Silvo Polak, tako naj avtorici odkrijemo skrivnost, da je Mama Manka izmišljen lik in ga v resnici le igra Sašo Đukić, profesor slovenščine, ki je gledaliških večšin več let prav v KC Janeza Trdine poučeval mlade Novomeščane in bil tri leta zunanji sodelavec ljubljanske Drame. Njega smo predlagali v nadzorni svet (poleg ekonomista in pravnika), in ne Mame Manke. Ja?

Franci Kek
Novo mesto

Šaljivci meseca

Znotrajkoalijska romantika,
december 2005

V zadnji številki Tomaž Levičar poudarja, kako mi je bolj pomembna forma od vsebine. Skozi formo se vedno odraža tudi vsebina. To bi moral vedeti tudi Levičar, podpredsednik novomeškega LDS-a, ki je v občinski svet prišel z liste Društva Novo mesto.

Obenem upam, da bo urednik tudi meni dal kdaj možnost, da se bom v isti številki Parka odzval in komentiral stališča Tomaža Levičarja.

Franci Kek
Novo mesto

Grmski kralji (O Novomeškem ZVKD)

Odziv na pojasnilo Danila Breščaka,
december 2005

V prejšnji številki Parka se je vodja območne enote Novo mesto Zavoda za varstvo kulturne dediščine g. Breščak odzval na moj prispevek v novembrski številki Parka. V rubriki p.p. sprehodi se po svojem parku je g. Breščak zapisal, da v mojem pisanju mrgoli neresnic, zavestnih

zavajanj in prikrojenih razlag uradnih dokumentov. Označil pa me je tudi za lažnivca.

Naj poudarim, da sem vse informacije, ki sem jih uporabil v članku, pridobil bodisi prek Ministrstva za kulturo bodisi od MO Novo mesto ter od ostalih državnih organov, za kar imam pisno dokumentacijo.

G. Breščak v svojem pisanju ne spodbija niti ene moje navedbe, še več, ne zapiše niti enega argumenta, ki bi potrjeval mojo zмотo ali zavestno zavajanje oziroma laganje.

Ker je neutemeljeno in neargumentirano blatenje posameznikov z ZVKD-ja kot državnega organa popolnoma nesprejemljivo in moralno sporno ter v nasprotju s splošnimi veljavnimi kodeksi obnašanja in delovanja uprave do državljanov, pričakujem od g. Breščaka v naslednji številki Parka javno opravičilo.

Aljoša Vrbečič,
Novo mesto

Grmski kralji (O Novomeškem ZVKD)

Odziv na pojasnilo Danila Breščaka,
december 2005

V prejšnji številki Parka je vodja območne enote Novo mesto Zavoda za varstvo kulturne dediščine g. Breščak iz meni neznanih razlogov objavil dopis, ki ga je ZVKD Novo mesto posredoval na MO Novo mesto, v zvezi z mojimi nepremičninami.

G. Breščak je izpostavil gradnjo »hotela Vrbečič«, o kateri jaz ne vem ničesar. Menim, da gre za neupravičeno populizacijo problema na t. i. morfološki celoti Grm, katerega glavni akter je prav ZVKD.

Dejstvo je, da sem leta 1998 z MO Novo mesto podpisal pogodbo o izdelavi lokacijske dokumentacije, ki jo je izdelala strokovna služba za projektiranje in urbanizem K.A.B., d.o.o., v skladu s takrat veljavno zakonodajo, dokumentacijo pa je podpisal takratni župan. ZVKD Novo mesto pa je izdal negativno soglasje k dokumentaciji, vendar, kakor se izkazuje 10 let kasneje, brez pravne podlage, kar je vsekakor sporno.

Prosim, da g. Breščak v bodoče ne navaja izsekov iz postopka, ki se vleče od leta 1994. Tako enoznačno navajanje dokumentacije oz. pranje rok ZVKD-ja, je vse do dokončne razjasnitve situacije nesprejemljivo!

Branko Vrbečič,
Novo mesto

Rubrika p.p. sprehodi se po svojem parku je namenjena prispevkom bralcev in zainteresirane javnosti; polemikam, odzivom in odprtim pismom. Uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja prispevkov, v kolikor ti presegajo vsebini primerno dolžino. Pišite na naslov: Park, Glavni trg 6, Novo mesto ali park@park-on.net

Boris Blaić

Foto: Bakica

Visokošolsko središče Novo mesto je konec decembra po treh letih neuspešnih poskusov končno dobilo soglasje za ustanovitev samostojnega visokošolskega zavoda Visoka šola za tehnologije in sisteme (VITES). Drugi novomeški visokošolski zavod - leta 1997 je bila ustanovljena Visoka šola za upravljanje in poslovanje (VŠUP) - bo, če bo šlo vse po načrtih, prve študente lahko sprejel že letošnje jesen. Po besedah predsednika sveta Visokošolskega središča Novo mesto Marjana Blažiča bo prva generacija študentov na VITES-u najverjetneje študirala izredno, saj se bo rok za prvo prijavo na visokošolske programe iztekel v kratkem.

Kot je povedal predsednik projektne skupine VITES, sicer nekdanji dekan ljubljanske strojne

fakultete, Peter Novak, bo program Visoke šole za tehnologije in sisteme prilagojen predvsem potrebam gospodarstva. »Na novi šoli bo pristop podajanja znanja precej drugačen od obstoječega. Bolj bo fleksibilen, z manj predavanji in več praktičnega dela. Prizadevali si bomo za kar najmanjši osip med študenti, vsak pa bo dobil tudi svojega mentorja. Program se bo usmerjal predvsem na področja, ki jih drugje v Sloveniji ne gojijo, so pa za sodobno tehnologijo zelo pomembna. Nikakor namreč ne želimo biti konkurenca drugim visokošolskim ustanovam. Naš cilj je predvsem dopolniti znanja, ki v Sloveniji že obstajajo, zato da bo domača tehnologija kar najbolj konkurenčna,« pravi Novak.

»Pogoji za univerzo po 2015«

Boris Blaić

Kot je povedala strokovna svetnica Visokošolskega središča Novo mesto Jožica Čampa, bo VITES že letos začel pripravo programa podiplomskega študija in ustanavljanje raziskovalnega inštituta. Do leta 2010 naj bi se šola po besedah Čampove preoblikovala v fakulteto, do leta 2013 pa bi pridobili tudi akreditacijo za študij tretje stopnje.

Podobne načrte imajo tudi na Visoki šoli za upravljanje in poslovanje, kjer bi status fakultete radi dobili že prihodnje leto, pridobitev akreditacije za doktorski študij pa napovedujejo za leto 2009. Ko bo bosta obe novomeški visoki

šoli lahko izšolali svoje doktorje znanosti, bo po besedah Čampe napočil čas za ustanavljanje novih fakultet pa tudi krovne organizacije - univerze. Ta bi po njenih besedah lahko zaživele po letu 2015.

Kot je znano, je novomeška občina pred časom za potrebe novega dolenjskega univerzitetnega kampusa že rezervirala prostor v Drgančevju, v pripravi pa so tudi načrti za urbanistično in arhitekturno ureditev tega prostora. Kot je ob predstavitvi novega visokošolskega zavoda povedala Čampa, na Visokošolskem središču od mestne občine, ki je ena od njegovih ustanoviteljic, poleg ureditve infrastrukture v Drgančevju pričakujejo tudi vodenje aktivne kadrovske in stanovanjske politike, ki bo v Novo mesto privabila mlade raziskovalce, ki bi se tu po končanem študiju tudi ustalili in zaposlili.

Usoda Brega znana do konca meseca

Boris Blaić

»Interes in pripravljenost za vnovično oživitve restavracije Breg so pokazale vse vpletene strani.« je po sestanku pri novomeškem županu povedal poslanec v državnem zboru Ivan Grill. Več o podrobnostih sestanka, ki sta se ga udeležila tudi direktorja gostinske in kmetijske šole Jože Avsec in Tone Hrovat, v vlogi predstavnika ministrstva za šolstvo pa mu je prisostvoval še direktor Direktorata za srednje in visoke šole Janez Mežan, Grill ni želel razkriti.

Kot smo v Parku že pisali, naj bi do oživitve Brega, s katerim je doslej upravljala Srednja šola za gostinstvo in turizem Novo mesto, prišlo v sklopu skorajšnjega združevanja kmetijske in gostinske šole. Kot pojasnjujeta direktorja obeh šol, bo pred tem potrebno zaključiti denacionalizacijski postopek in ugotoviti višino potrebnega vložka za obnovo objekta, ki ravno

zaradi nerešenega vprašanja lastništva doslej ni bila možna. O tem, kdo in v kakšni meri bo kril stroške potrebne investicije, vpletene strani zaenkrat molčijo.

Navkljub skopim informacijam pa nam je neuradno uspelo izvedeti, da je združitvi kmetijske in gostinske šole pod eno streho in ustanovitvi tehnološko-izobraževalnega centra, v sklopu katerega naj bi delovala tudi restavracija Breg, minister za šolstvo Milan Zver naklonjen. Tako naj bi minister primer prvega združevanja kmetijske in gostinske šole v Sloveniji pa tudi dejansko selitev gostinske šole v nove prostore, ki naj bi v nekaj letih zrasi pod Trško goro, javno napovedal 25. januarja, ko bo Novo mesto obiskal velik del vladne ekipe.

Klobučar ostaja na dveh stolčkih

Boris Blaić

Ob imenovanju predsednika nadzornega odbora Mestne občine Novo mesto Aleša Klobučarja za direktorja Centra za ravnanje z odpadki Dolenjske (Cerod) je svetnik Liberalne demokracije Sašo Stojanovič Borštner na zadnji seji sveta že tretjič v tem mandatu odprl vprašanje o združljivosti funkcij. Podobno kot v primeru podžupanov Miloša Dularja in Alojza Muhiča, ki sta v tem mandatu postala tudi prva moža Zarje in Komunale, se pravi podjetij, ki sta v večinski ali popolni lasti mestne občine, je Stojanovič tudi v primeru Klobučarja izrazil pričakovanje, da ta enega od položajev zapusti. »Imenovanje Klobučarja pravno sicer ni sporno,« priznava Stojanovič, »vprašanje pa je ali je to higienično.«

Kot svoje pričakovanje utemeljuje Stojanovič, Klobučar v vlogi prvega nadzornika občine nadzira delovanje njene uprave, medtem ko občina prek svojih predstavnikov v nadzornem svetu Ceroda nadzoruje delovanje podjetja. Kot opozarja svetnik LDS, Klobučar na ta način posredno nadzira samega sebe. Kot je še poudaril Stojanovič, bo pri odstopu Klobučarja z enega od položajev, če ta tega ne bo storil sam, vztrajal tudi v prihodnje. Klobučarja lahko iz nadzornega odbora občine odstavijo mestni svetniki, odstavitev s položaja direktorja pa lahko prek svojega vpliva v nadzornem odboru Ceroda po Stojanovičevih besedah doseže novomeški župan.

Na vprašanje, ali bo zapustil katerega od omenjenih položajev, je Klobučar za Park povedal, da tega ne bo storil iz dveh razlogov. V prvi vrsti tovrstnega združevanja funkcij zakon o javnih finančah ne prepoveduje, saj Cerod ni neposreden proračunski porabnik, kot drug argument pa Klobučar navaja dejstvo, da je do izteka mandata nadzornega odbora občine še manj kot eno leto ter da bi z njegovim odhodom in postopkom imenovanja novega predsednika prišlo do precejšnjega zastojanja pri delu odbora.

Politična igra ali reševanje dolenjskega posebnega?

Boris Blaić

»Zelo smo zadovoljni z odločitvijo državnega zbora. Prepričani smo, da bo vnovični postopek sprejemanja zakona o vinu tekel normalno, ne pa tako kot zdaj, ko je bil predlog o dveh deželah vložen skozi zadnja vrata. Je pa to nenazadnje tudi velika reklama za cviček,« je zavrnitev zakona o vinu komentiral predsednik Združenja društev vinogradnikov Dolenjske Jože Žura.

Kot pojasnjuje Žura, so se v združenju za zavrnitev zakona o vinu zavzemali predvsem zaradi strahu, da bi sprostitve trgovanja z grozdem v združeni vinorodni deželi dopuščala več možnosti za manipulacije in nepravilnosti pri pridelavi cvička. »Grozdje, ki bi bilo pridelano v drugih vinorodnih okoliših, bi lahko mešali v cviček, s čimer bi se vrnilo na stanje izpred nekaj desetletij, ko je bila kvaliteta cvička na dnu. Zakon bi namreč dopuščal trgovino z grozdem tudi med zdaj ločenima deželama. Kdo lahko zagotovi, da se tu ne bi dogajale nepravilnosti, saj nadzora praktično ni?« pojasnjuje Žura.

Na drugi strani v obeh večjih deželnih kletih, ki sta spremembo zakona podpirali, take strahove zavračajo. »Za delitev na dve deželi smo se zavzemali zaradi boljših možnosti za trgovanje in sodelovanje. To pa nikakor ne pomeni, da bi grozdje za cviček kupovali kar tako. Cviček je zaščiten tako s sedanjim kot bi bil tudi z

zavrnjenim zakonom. O zaščiti namreč govori poseben pravilnik, ki pa se z novim zakonom ne bi spremenil niti za promil. Sicer pa je ravno nam, ki od cvička živimo, najbolj v interesu, da se njegova kvaliteta ohrani. Zato očitke o tem, da bi mi zlorabili novi zakon in v cviček začeli mešati grozde iz drugih okolišev, ostro zavračam. Zavrnitev zakona bo povzročala težave prav malim proizvajalcem, ki delujejo na sivem trgu in jih ne pri pridelavi ne pri prodaji nihče ne nadzira,« pravi Janez Živič, direktor Kmečke zadruge Krško, v sklopu katere deluje tudi največja cvičkova klet.

Čeprav na belokranjski strani Gorjancev cvička ne pridelujejo, se z oceno Živiča strinja tudi vodja vinske kleti Kmetijske zadruge Metlika Anton Pezdirc. »Govorjenje o tem, da je cviček zdaj rešen, strokovno ne drži. Občutek imam, da je bilo vse skupaj malo bolj spolitizirano, kot bi bilo treba. Naša podpora enotni vinski deželi je izhajala predvsem iz stališča, da ni nobene potrebe po tem, da bi nekomu, ki želi pridelovati deželna vina, to onemogočili.«

Vnovična vložitev zakona o vinu v parlamentarno proceduro – tokrat s tremi deželami – bo po napovedih Žure sledila že v kratkem, saj moramo slovenski zakon spremeniti tudi zaradi nekaterih zahtev Evropske unije.

Sporna prodaja v Kandiji

Dosje 202, k.o. Jakčeva kotanja

Uroš Lubej, foto Bakica

Črna packa

Afera je izbruhnila, ko so do nekaterih novinarjev prišle informacije, da naj bi pri prodaji zemljišča na območju Kandije prišlo do večjega oškodovanja občinskega premoženja. Decembra lani je MO Novo mesto podjetju Moneta International, d.o.o., na podlagi javnega zbiranja ponudb prodala parcelo številka 202 po ceni 13.000 sit za kvadratni meter, skupaj 53 milijonov sit za dobrih 4000 kvadratnih metrov zemljišča. LDS je ocenila, da je občina oškodovana za od 50 do 60 milijonov tolarjev. »Cena za tovrstna zemljišča je od 1,5- do 2-krat višja. Veliki dobički bodo ostali v rokah kupca in drugih investorjev.« menijo v največji stranki koalicije. Darja Plantan, podpredsednica občinske komisije, ki je vodila prodajo na Jakčevi, je nad obtožbami zgrožena, saj so vsi postopki potekali v skladu z veljavno zakonodajo in predpisi. Še več, prepričana je, da so glede na vse okoliščine iztržili dobro ceno.

Sporno zemljišče, ki ga imenujejo tudi Jakčeva kotanja, je že vrsto let zapuščen in neizkoriščen prostor med blokmi na Jakčevi (nekdanja Majde Šilc), Ragovsko in Maistrovo ulico. Zemljišče po veljavnih prostorskih aktih trenutno ne dovoljuje gradnje. En nastavek zgodbe se je sicer začel že v predvolilnem obdobju. »Že vrsto let med blokmi na Jakčevi zeva velika jama. Menim, da mora občina s pomočjo zasebnega kapitala zgraditi prepotrebna nova stanovanja za mlade družine, hkrati pa seveda zgraditi parkirno hišo, ki jo bodo uporabljali zdajšnji in novi stanovalci Jakčeve in Ragovske.« To so besede tedanjega kandidata in sedanjega novomeškega župana, namenjene krajanom KS Majde Šilc. Tri leta po volitvah se ni nič premaknilo, zato si je kotanja lani spomladi zaslužila uvrstitev v našo rubriko Črna packa.

Napaka pri postopku prodaje

Z malo ironije lahko zapišemo, da je ta objava zalegla. Na oktobrski seji občinskega sveta je bila sprejeta dopolnitev programa prodaje občinskega premoženja, v katerem se je znašla tudi Jakčeva kotanja. OS je sprejel nekaj strani dolgo in suhoparno

tabelo, v kateri je z nekaj vrsticami tudi parcela 202. Dopolnitev programa ni v skladu z vladno Uredbo o pridobivanju, razpolaganju in upravljanju s stvarnim premoženjem države in občin, na katero se sicer sklicuje, saj v njej ni navedene okvirne cenoitve nepremičnine. Darja Plantan je pojasnila, da je to res, vendar se je to zgodilo izjemoma in po naključju. Pa vendar, občinski svet, najvišji občinski organ, je postopek prodaje začel brez vednosti o okvirnem iztržku. A tega niti ni opazil.

Sporni odlok

S tem je bila dana podlaga, da župan sprejme posamezni program prodaje zemljišča 202. Razlika med letnim programom prodaje in posameznim program prodaje je v tem, da prvi pomeni zgolj načelno možnost, da se nekaj proda, medtem ko je sprejetje drugega že odločitev, da se dejansko bo prodalo in tudi kdaj, kako, čemu in po kakšni izhodiščni ceni.

Z odlokom o proračunu je že pred tem občinski svet pristojnost odločanja o sprejetju posameznega programa prodaje prenesel z občinskega sveta na župana. To je bila precej nenavadna odločitev, saj formulacije zakonov o javnih finančah in lokalni samoupravi ter statuta mestne občine vsaj po nekaterih interpretacijah (na občinski upravi jih zavračajo) določajo, da mora posamezni program prodaje potrjevati občinski svet. A ta odgovornost je padla na župana oziroma občinsko upravo.

Sporna in nesporna cenitev

Eden od elementov tega programa je tudi cenitev vrednosti premoženja, ki je podlaga za zbiranje ponudb za prodajo. Je bil izvorni greh storjen že tukaj? Cenitev je opravila arhitektka Darja Tavzelj iz Trbovelj, ki je vrednost nepremičnine ocenila na dobrih 47 milijonov tolarjev oziroma na 11.000 sit za kvadratni meter.

Sodna cenilka ugovarja, da bi bila njena cenitev bistveno

prenizka. »Naša cenitev je narejena na podlagi dejanskega stanja nepremičnine, kot nam je naročil naročnik. In trenutno to ni zazidljiva parcela, ampak zelenica, na kateri je vsaka gradnja prepovedana. Cena zemljišča v Novem mestu v resnici lahko doseže tudi do 20.000 sit na kvadratni meter in več, toda zgolj pod pogojem, da je zazidljiva. Res je tudi to, da cene zemljišč v Novem mestu skokovito rastejo, celo za 12 odstotkov na leto. A pri sodni cenitvi premoženja je potrebno upoštevati tveganje, saj tu še ni zanesljive garancije, da bo prišlo do gradnje. Opozoriti velja na primer Spar iz Šiške (Ljubljana), kjer tamkajšnji občinski svet navsezadnje ni potrdil spremembe namembnosti zemljišča.« Pri javni razgrnitvi, ki bo potrebna za sprejem občinskega lokacijskega načrta, vedno lahko pride do presenečenj, ki povečujejo tveganje za investitorja. Tudi to, da je občina začela program priprave za občinski lokacijski načrt, ki predvideva, da bo tam možna gradnja stanovanjsko poslovnega objekta z garažami, po besedah Darje Plantan še nič ne pomeni. Opozorila je na primer Ele, kjer je pritisk stanovalcev ustavil načrtovano gradnjo stanovanjskega bloka. »Menim, da smo naredili zelo dobro prodajo, saj smo tveganje in tudi veliko stroškov prenesli na kupca. Gradbena parcela nima urejene komunalne opreme individualne rabe, prav tako v vrednosti zemljišča ni upoštevan komunalni prispevek, ki se bo investitorju zaračunal pred izdajo gradbenega dovoljenja,« zaključuje Plantanova.

Cena zemlje v Novem mestu

Po objavi prvih zapisov v medijih sicer nepremičninski agentje niso preveč zgovorni, tako da uradno večinoma ne želijo več nastopati z izjavami. Vendarle se vsi ne strinjajo, da je cena 25.000 sit na kvadratni meter realna. Menijo, da se zemljišča lahko prodajajo po ceni od 10.000 do 18.000 tolarjev, seveda pa je vse odvisno od zazidalnega načrta in od tega, kakšno donosnost omogoča.

A so tudi drugačna mnenja. Robert Nedanovski iz podjetja NNNR Nepremičnine, d.o.o., pravi, da cene v Novem mestu zelo rastejo. Na elitni lokaciji z gosto poseljenostjo je možno že sedaj

doseči ceno tudi 25.000 sit na kvadratni meter in več. Pri tem ta cena ne vključuje komunalnega prispevka in komunalne opremljenosti. Omenja parcelo za enostanovanjsko gradnjo poleg sodišča, ki je dosegla vrednost 25.000 sit, in primer iz Ločne, ko se je komunalno opremljeno zemljišče, kjer bo možna nadomestna gradnja, prodalo celo za 75.000 sit za kvadratni meter. Sprehod po spletni strani www.nepremicnine.net nam pokaže, da se cene zazidljivih parcel večinoma gibljejo od 14.000 do 17.000 sit, najdemo pa tudi primer za 25.000 sit za kvadratni meter. Občina je zemljišče v centru mesta prodala po ceni dobrih 13.000 tolarjev za kvadratni meter, kar je sicer za dobrih 10 odstotkov več od izhodiščne ceno, a hkrati tudi slabih 50 odstotkov manj od bolj optimističnih mnenj.

Eden od sodnih cenilcev pravi takole: »Zelo težko je na pamet govoriti o ceni nepremičnin, ne da bi poznali podrobnosti in mikrolokacijo. Vprašanje je tudi, kaj govori lokacijska informacija. Če bi šlo za poslovno stanovanjski objekt in garažo, pa je to (uradna cenitev) res kar nizka cena.« (Ime sodnega cenilca tu opuščamo, ker nismo uspeli avtorizirati njegove izjave.)

Lokacijska informacija pa govori o tem, da je »dovoljena sprememba namembnosti zemljišča v javne prometne površine, ostale spremembe namembnosti pa niso dovoljene razen minimalne širitve trgovine za lastne potrebe.« Zdi se torej, da je občina za dobrih 50 milijonov tolarjev prodala travnik. Vendarle dober posel?

Zelenica in stanovanja

Ni nujno. Postopki, ki bodo travnik tam odpravili, so se začeli, saj je župan 25. novembra v uradnem listu že objavil program priprave za občinski lokacijski načrt stanovanjsko-poslovni objekt Jakčeva, ki je prva podlaga za OLN. Občinski svet mora sprejeti občinski lokacijski načrt (OLN), ki ga bo sicer v skladu s prodajno pogodbo financirala Moneta International. Čeprav uradna cenilca in člani komisije menijo, da bi lahko prišlo do zapletov, bi vendar bilo nenavadno, da občinski svet ne bi potrdil odprave degradiranega okolja v samem centru mesta in zaviral gospodarsko pobudo ter onemogočal investitorja.

Bingo ali naglica pri prodaji

Pri vsej zgodbi se zdi najbolj ključno vprašanje, zakaj mestna občina ni sama sprejela OLN in s tem oplenitila svoje premoženje, ki bi ga kasneje prodala po bistveno višji ceni. Če seveda držijo navedbe, da je to višjo ceno sploh mogoče doseči, kar pa bo navsezadnje pokazal čas. Vprašanje smo zastavili tudi Darji Plantan, ki je glede tega dejala: »Konec leta so vselej veliki pritiski na proračun. Občinski porabniki potrebujejo denar in od nas se zahteva, da realiziramo prodaje premoženja. Še nadaljnja stvar pa je v tem, da v proračunu za leto 2005 ni bilo predvidenih sredstev za OLN Jakčeva, tako da tega tudi nismo mogli izvesti.«

S tem se ne strinjajo v LDS, ki so sicer zadovoljni z odzivom na svoje zahteve, pri čemer pa vztrajajo, da »navedene trditve kažejo na slabo in rigidno načrtovanje dela občinske uprave in na slabo odzivnost ob nenačrtovanih nalogah. Župan bi lahko sredstva zagotovil z rebalansom ali s prerazporejanjem sredstev, v vsakem primeru pa bi bili pogoji za izdelavo OLN zagotovljeni v letu 2006, ko bi tako ali tako bil šele realno izpeljan. Nasprotovanje okolja pri izdelavi prostorskih aktov je vedno možno, a v tem primeru bi bilo manj pričakovano. Sploh pa te nevarnosti ne bi bilo, če bi celoten postopek vodila MO Novo mesto. Vsekakor ni v interesu ne občine ne novega lastnika ne krajevne skupnosti, da lokacijski načrt ne bi bil sprejet. Glede pritiska pri prodaji: občina mora svoje premoženje prodajati tedaj, ko so razmere na trgu najugodnejše. Tako se odloča pameten gospodar, ne pa da prodaja svoje premoženje v času pritiskov, ki jo silijo v slabe, za občinskih proračun bolj ali manj škodljive odločitve. Najprimerneje bi bilo, da bi občina pred prodajo sprejela lokacijski načrt, pri njegovi pripravi pa bi seveda lahko sodelovala s

potencialnimi investitorji, krajevno skupnostjo ter mnogimi drugimi, kar bi zagotovilo kvaliteten dokument. Stavbno zemljišče bi bilo tedaj, ko bi bilo zaradi veljavnega prostorskega izvedbenega akta zazidljivo, moč tudi bistveno bolje prodati - čega občina že ni bila sposobna doseči v sedanjih razmerah.«

Sporni in nesporni razpis

Župan je po sprejetju programa prodaje Jakčeve jame 9. 12. objavil »javno zbiranje ponudb« v Uradnem listu in Dolenjskem listu. Po besedah Darje Plantan je mestna občina o predvideni prodaji še posebej obvestila vse, ki se ponavadi pojavljajo kot interesi na lokalnem nepremičninskem trgu. Med njimi sicer ni bilo kasnejšega kupca Monete International.

Na razpis so se prijavili štiri interesi, in sicer (navajamo po vrstnem redu, kakor so se prijavljali) podjetje Zarja, d.d., ki je ponudilo 52,4 milijona sit. Naslednji ponudnik je bila Moneta International, d.o.o., ki je ponudil dobrih 500.000 sit več od Zarje, se pravi 53 milijonov sit. Ponudnika, ki sta prišla za tem, nista dosegala prejšnjih dveh. CGP, d.d., je ponudil 51,6 milijona, Arhitekton, d.o.o., pa 48,8 milijona tolarjev. Omenjena komisija je - glede na to, da je bil edini kriterij razpisa cena - kot najugodnejšega ponudnika izbrala Moneto International, s katero je 28. decembra podžupan Miloš Dular tudi podpisal prodajno pogodbo. »Če je ta cena res tako nizka, zakaj ni bilo več ponudnikov?« se sprašuje Plantanova.

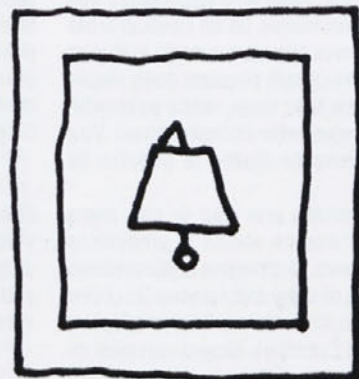
Poslovni partnerji in prijatelji

Dolenjski list je objavil informacijo, da je podpisnika pogodbe za občino »direktorja Zarje Miloša Dularja pogosto videti v družbi županovega sina (ki je zaposlen na Zarji), ki pa se prav tako veliko družijo z direktorjem Monete.« Članek namiguje na to, da naj bi družina prijateljev z medsebojnim dogovorom dosegla, da se občina za majhen denar »znebi« svojega premoženja, kasneje pa si z oplemenitenjem premoženja razdeli dobiček, ki bi sicer pripadel davkoplačevalcem.

Podjetje Moneta International, d.o.o., ima sedež v Prečni in na nepremičninskem trgu do sedaj ni vidno nastopalo. Njen direktor in edini zaposleni je Miro Dežan, ki trdi, da v nakupu sicer vidi poslovno priložnost, da pa nikakor ne gre za zelo ugoden nakup, saj mu pogodba nalaga vrsto obveznosti in tudi tveganj. Zavrača (kot tudi ostali vpleteni) tudi vse očitke, da je izkoristil kakršna koli osebna znanstva.

Oddelek za razvoj MO Novo mesto je ob zavrnitvi očitkov o slabi prodaji glede zahteve LDS po reviziji postopkov in ugotavljanju odgovornosti vendarle odgovoril, da bo notranja revizorka preverila postopke prodaje in ustreznost ceno, poleg tega pa bo občina k presoji pozvala tudi nadzorni odbor občine, dodatno pa bodo naročene tudi nove neodvisne ceno zemljišča usposobljenih sodnih cenilcev in izvedencev gradbene stroke.

stripina šola stripa nm

To je zvonec na mojih vratih.
Preden vstopiš, pozvoni.
Sem bolj poredko doma.

Aja, pa tudi zvonec ne dela.

Referendumska mrzlica v znamenju števil

Boris Blaić

V krajevnih skupnostih Straža, Bela cerkev in Šmarjeta, kjer se bodo krajani 29. januarja na referendumu odločali o ustanovitvi novih občin Straža in Šmarješke Toplice, se bo v teh dneh zvrstila vrsta zborovanj, na katerih bodo vodstva krajevnih skupnosti, ponekod tudi ob prisotnosti nekaterih županov manjših sosednjih občin, prebivalce skušala prepričati o upravičenosti in prednostih osamosvojitve.

Po pričakovanih predsednikov omenjenih krajevnih skupnosti se bodo glavna vprašanja krajanov vrtela okoli zneskov proračunov, s katerima bi razpolagali novoustanovljeni občini. Ker na Mestni občini Novo mesto v skladu z navodili ministrstva za finance, ki je edino pristojno za izračunavanje zneska primerne porabe (če občina sama ne more zagotoviti dovolj sredstev, jo do višine primerne porabe sofinancira država, v Sloveniji pa naj bi bilo samozadostnih občin le okoli 30) teh podatkov ne dajejo, so se v Straži in Šmarjeških Toplicah pri izračunu zneska bodočega proračuna odločili za primerjavo z nekaterimi sosednjimi občinami podobne velikosti.

Kot je povedal predsednik straške krajevnosti Alojz Knafelj, v Straži ocenjujejo, da bo proračun bodoče občine znašal okoli 500 milijonov tolarjev, bodoča občina Šmarješke Toplice pa naj bi po napovedih predsednika KS Šmarjeta Petra Selaka letno razpolagala s 400 do 450 milijoni tolarjev. Ob teh številkah bi bila seveda zanimiva primerjava z zneski, ki jih je na področje teh krajevnih skupnosti doslej vlagala Mestna občina Novo mesto, vendar po besedah direktorice novomeške občinske uprave Vera Ocvirk, strokovne službe te podatke še pripravljajo.

V tem trenutku prav tako še niso znane obveznosti mestne občine iz predvidene delitvene bilance. Za primerjavo lahko navedemo zgolj to, da je ob zadnji delitvi novomeške občine leta 1998, ko so se odcepile Dolenjske Toplice, Mirna Peč in Žužemberk, skupna obveznost do

novih občin znašala nekaj manj kot 650 milijonov tolarjev. Takrat se je število prebivalcev novomeške občine zmanjšalo za dobrih 20 odstotkov, ob referendumski potrditvi ustanovitve občin Straža in Šmarješke Toplice, pa bi bilo število prebivalcev v mestni občini manjše za nekaj manj kot 7.000 oseb oziroma dobrih 16 odstotkov.

Čeprav sistematizacije delovnih mest bodočih občinskih uprav v Straži in Šmarjeških Toplicah še ni – to naj bi bila predvsem naloga osebe, ki bo zmagala na jesenskih županskih volitvah –, predstavniki krajevnih skupnosti napovedujejo, da bo na bodoči straški občini sedem ali osem zaposlenih, v Šmarjeških toplicah pa naj bi občinsko upravo sestavljalo šest ali sedem oseb. V krajevnih skupnostih, kjer ugotavljajo, da je ravno uvajanje nove birokracije najpogostejši argument proti ustanavljanju novih občin, pravijo, da bo predvideno število zaposlenih primerljivo ali celo nižje od deleža, ki ga v skoraj stočlanski novomeški občinski upravi krajani plačujejo sedaj.

Kljub temu da so snovalci obeh novih občin v primeru samostojnosti trdno prepričani v boljše razvojne možnosti, pa so v uspeh referenduma precej bolj gotovi v Straži, kjer sodeč po izjavah Knaflja težav s potrditvijo osamosvojitve ne bi smelo biti. Na drugi strani pa pri referendumu za občino Šmarješke Toplice pričakujejo mnogo bolj tesen rezultat. »Pričakujem, da bo referendum pokazal približno polovično podporo osamosvojitvi, plus minus deset odstotkov,« ocenjuje predsednik sveta KS Bela Cerkev Gregor Zorko.

Če bosta posvetovalna referenduma uspela, bo ustanovitev novih občin s posebnim zakonom v kratkem najverjetneje razglasil še državni zbor, dejansko pa bo bodo nove občine zaživele šele z oblikovanjem lastnih organov, to je po jesenskih volitvah.

Neurejena parkirišča

Medtem ko občinski redarji uspešno kaznujejo vse tiste, ki na uradnih parkirnih mestih ne plačajo parkirnine ali presežejo čas parkiranja, v mestnem jedru najdemo neovirano divje parkiranje. Primer je iz ceste, ki vodi v športni park in gostišče Loka, ni pa edini. Odgovorna oseba: Peter Judež, vodja občinskega inšpektorata.

Črne packe iz prejšnji števil

Inštalacija pred Windischarejem

Objava v prejšnji številki Parka ni zalegla. Na zavodu za varstvo kulturne dediščine smo se pozanimali, ali je pokvarjena ograja morda zaščiten kulturni spomenik, vendar smo dobili negativen odgovor. Odgovorna oseba se še vedno išče.

Kontejner na Loki

Navkljub dvojni objavi v rubriki se na naša vprašanja v Klubu za podvodne aktivnosti ne odzivajo, zato njihov ilegalni kontejner še vedno ostajajo na seznamu črnih pack.

Gradbeni odri KMJ

Še vedno vztrajajo tudi z neuglednimi gradbeni odri na novomeški knjižnici. V prejšnji številki Parka je direktorica knjižnice odgovornost prenesla na Mestno občino Novo mesto.

Kje je »prostor« ljubiteljske kulture?

Bojan Bencik

Bojan Bencik, vodja območne izpostave
Novo mesto Javnega sklada Republike
Slovenije za kulturne dejavnosti

V MO Novo mesto imamo registriranih blizu 50 kulturnih društev. Polovica društev je zelo aktivna in s svojo dejavnostjo bogati kulturno ponudbo. Seveda imamo uspešna društva, ki dosegajo izjemne uspehe na različnih tekmovanjih doma in v tujini. Pa je res vse tako idealno? Treba je odgovoriti nikalno. Lahko bi bilo veliko bolje, če bi odgovorni na mestni občini imeli več posluha in volje za reševanje znanih (starih) problemov društev in njihovega delovanja.

V mestni občini Novo mesto imamo registriranih blizu 50 kulturnih društev. Polovica društev je zelo aktivna in s svojo dejavnostjo bogati kulturno ponudbo. Seveda imamo uspešna društva, ki dosegajo izjemne uspehe na različnih tekmovanjih doma in v tujini. To so: FD Kres, MePZ Pomlad, MePZ Novo mesto, Pihalni orkester Krka, ŽePZ Jasmin, MePZ Krka, MePZ Revoz, Mestna godba Novo mesto pa morda še kdo. Treba je priznati, da so dobro organizirani, imajo jasne cilje in načrte ter strokoven vodstveni kader, sicer uspehi ne bi bili mogoči. Mestna občina in njihovi sponzorji se z njihovimi uspehi radi pohvalijo. Pa je res vse tako idealno? Treba je odgovoriti nikalno. Lahko bi bilo veliko bolje, če bi odgovorni na mestni občini imeli več posluha in volje za reševanje znanih (starih) problemov društev in njihovega delovanja.

Ponavadi se najprej zatakne pri finančah. Ne gre toliko za višino sredstev za redno delo društev. Ta so pač taka, kot so, čeprav bi lahko bila še višja, če bi se društveni kulturi dalo večji poudarek. Pa se še ne. Morda več v naslednjih proračunih občine. *Saj nas tudi to drži pokonci. Mar ne?* V čem se torej vidijo problemi in kako jih je možno reševati?

Gre tudi za nerazumno zavlacavanje od razpisa do izdajanja pogodb za redno delo društev. Tako društva več kot pol leta ne vedo, kakšna je (bo) njihova finančna konstrukcija za delovanje. Ko bodo postopki hitrejši (zadeva je subjektivne narave), bo veliko lažje načrtovati delo društev. Realnost je, da samo s temi sredstvi ni moč voditi redne dejavnosti, ker že stroški za strokovno vodenje društev presegajo odobrena sredstva občine za redno delo. Če pa društvo želi organizirati prireditve v Kulturnem centru Janeza Trdine (KC JT) ali v Domu kulture, strošek najema dvorane preseže sto tisoč. Če vemo, da to niso komercialne prireditve, lahko vsak ugotovi, da tu ni računice. Ne preseneča, da društva najemajo za nastope druge prostore. Kaj nam bodo »prazni kulturni hrami«? Sprašujemo se, ali se je odnos do prave ljubiteljske kulture res tako spremenil. Ali se bomo res šli v teh kulturnih hramih več ali manj kongresno in komercialno dejavnost? Ali ne bi bila smela odločitev občine, da lahko vsako ljubiteljsko društvo enkrat na leto izvede svoj nastop v KC JT ali Domu kulture brez plačila (ali res minimalnega) najema dvorane in na ta način pride do dodatnih sredstev od nekomercialne

vstopnine, ki mu bodo izboljšala materialno stanje? Navsezadnje je občina lastnik javnega zavoda KC JT in tudi novega javnega zavoda profesionalnega gledališča, ki bo v prihodnje upravljalo s stavbo Doma kulture.

Drug problem so vadbni prostori in pogoji za delo. Društva izven mestnega središča uporabljajo za vadbo prostore v šolah ali gasilskih domovih. Ne trdimo, da so to najbolj primerni prostori, imajo pa »svoj mir« za delo. Zakaj ta ugotovitev? Dejstvo je, da so društva predvsem v KC JT (manj v Domu kulture) motena v svoji dejavnosti. Prostori so primerni za vadbo, a vaje pogosto odpadajo. Kje je razlog? Zgradba KC JT ni funkcionalna za tako različno zvrst dejavnosti in se v njej pogosto istočasno odvijajo izobraževanje, ljubiteljska in profesionalna kultura. Abonmajske in kongresne prireditve v dvorani in avli ljubiteljska kultura moti in jim je v napoto, ker je preglasna ali pa »španciranje po avli« moti goste na prireditvi in zakuski, zato morajo vaje odpovedovati. Najenostavneje je sicer pravočasno pisno zapovedati odpoved vaj. »Sodu je izbilo dno« dejstvo, da je Visoka šola za upravljanje (VŠUP) zaklenila (si prisvojila) sanitarne prostore v kletni etaži, ki so jih uporabljali člani društev nekaj let. Še danes ni jasnega odgovora ali so ob sklepanju kupoprodajnih pogodb med ministrstvom za obrambo, občino in VŠUP jasno določeni tudi lastniški deleži prostorov v naravi. Spor, ki bi ga morali rešiti odgovorni na občini, ni bil (še danes) rešen. Tako so naenkrat uporabniki ostali brez možnosti uporabe katerih koli sanitarij v stavbi KC JT. Za nameček VŠUP toži Zvezo kulturnih društev (ZKD) za plačilo sanitarnega materiala za nekaj let nazaj. Izvršba je v postopku na sodišču. Človek bi rekel, saj ni res. Pa je. Da ne bi problema še bolj zapletali, se je ZKD z vodstvom KC JT dogovorila o novem hišnem redu in uporabi njihovih sanitarij. A glej ga zlomka, proti plačilu. ZKD to na leto stane več kot polovico sredstev za redno delo. A je to redno delo zveze? To so materialni stroški, in če je občina lastnik KC JT, bi morala zagotoviti ta sredstva iz proračuna Kulturnemu centru, ne pa da se dodatno plačuje to, kar je že plačano. Drugače povedano, uslužbenci KC JT so za svoje delo že plačani. Saj ne gre za dodatno delo. Ali gre za dodatni zaslužek KC JT na račun že tako osiromašene ljubiteljske kulture? Po našem mnenju da.

Menimo, da je situacija nevzdržna in potrebna skupnega reševanja in dogovarjanja vseh akterjev, pa ne s figo v žepu. Zakaj tako? Zato ker je tudi primer Pihalnega orkestra Krka dovolj zgovoren. Od spomladanskega občinskega razpisa za najem kulturnega doma v Rumanji vasi (sprostili bi dva termina v KC JT za drugo društvo in imeli sami nemotene pogoje za delo) do danes še niso prejeli pisnega odgovora niti ne najemne pogodbe v podpis.

Torej morajo vsi odgovorni akterji sestiti za mizo in sprejeti zavezujoče pisne odločitve, da ne bo podpora ljubiteljski kulturi le besedna oziroma načelna, ampak tudi konkretna in udejanjena. Potem bomo lahko rekli, da smo na tem področju naredili znaten korak naprej. Tudi občina bo imela od tega več. Društva bodo z večjim zadovoljstvom pomagala pri soustvarjanju različnih kulturnih prireditev v naši občini.

Foto: Boštjan Pucelj

...

*Le kakšne podle spletke plen postal sem beden?
Mar me tako ponižal le slučaj je zli?*

*Zakaj v minuti kratki sem naštel jih sedem
enakih - ta zlovešči stavec se množi!*

*Naj tisti, ki se smešna zdi mu moja zmeda,
ki ne zgrozi se z mano v bratovskem trepetu,*

*čprav so take razvaline, se zaveda:
teh sedem strašnih spak bo večno na tem svetu.*

...

Charles Baudelaire, iz pesmi Sedem starcev

“Podgurska globalizacija”

Mitja Simič, foto Boštjan Pucelj

Ko je že kazalo, da se je mesto začelo zavedati svojih korenin in vloge centra Dolenjske na vseh področjih, tudi na kulturnem, smo v decembru v samem središču mesta, na Glavnem trgu pri vodnjaku, dobili nekaj, kar še vas ni.

Globalizacija je pojem, ki nam v večini primerov zbuja občutek nelagodja. Vemo, da nekaj ni čisto v redu z njo, pa ne znamo povedati točno, kaj. Vemo, da se po svetu dogajajo razni protiglobalistični protesti, pa ne vemo, kaj bi pravzaprav radi. Ta zadeva je povsod okoli nas, pa je ne znamo prav zgrabiti za vrat ... Poleg te svetovne globalizacije (ki nas je že zdavnaj pogoltnila, le da si tega še ne upamo priznati) pa v našem okolju že kar nekaj let intenzivno poteka še en proces – nekakšna ruralno-urbana-prostorsko-kulturno-mentalna globalizacija, ki bi jo po klasičnem najdišču lahko imenovali kar »podgurska globalizacija« (kjer med »Podgurje« štejemo tudi Novo mesto). Gre torej za izgubo identitete že na samem izhodišču: vas = mesto, vaška veselica = mestni kulturni dogodek, vinograd = predmestje, gmajna = park, vinotoč = kavarna, pajzelj = restavracija itd. Ta proces so podkrepili še novodobni trgovski centri v nekdanjih primestnih vaseh na obrobju mesta, kjer lahko večino zgoraj naštetega dobite na enem mestu.

Vse skupaj izgleda sila demokratično in pravično, kar nekako v slogu francoske revolucije – svoboda, bratstvo in enakost. Oporekati demokraciji in pravičnosti pa je že v svoji osnovi bogokletno dejanje. Torej je treba biti s temi rečmi kar se da previden. Najprej bi se verjetno morali znebiti predsodkov v slogu: vas = slabo in mesto = dobro, ali obratno. Potem bi verjetno morali

sprejeti dejstvo, da pač ne moremo imeti vsega, kar vidimo, in končno, da je različnost nekaj, kar nas bogati in plemeniti, ne pa razdvaja. Ampak kaže, kot da bi bile to za nas pretežke naloge. Enošavneje se je prepustiti toku in soustvarjati nekakšno mlačno brozgo »enakosti«, ki nam postaja vse bolj domača in v kateri se počutimo tudi najbolj varno.

In tako se na podeželju trudimo, da bi vanj vnesli kar se da mnogo »mestnega«: enake hiše, balkone, škarpice, asfalt, robnike, kandelabre, ciprese, lučke, palčke itd. Ne opazimo več, da so te zadeve v vasi videti kot sedlo na kravi in da imajo tudi podobno uporabnost. Seveda nima nihče pravice podeželja tiščati v nerazvitosti in podobi iz 19. stoletja in ga tudi ne more – možnosti morajo biti za vse enake. Vendar pa se paradoksalno prav v tej svobodi pokaže vsa beda duha, ki se materializira v graditeljsko-urejevalski navlaki.

In če še nekako skušamo razumeti željo podeželja, da postane mesto, ker se je vedno čutilo rahlo zapostavljeno in odrinjeno, pa je obraten proces, ko mesto postaja vas, bolj nerazumljiv. Ko je že kazalo, da se je mesto začelo zavedati svojih korenin in vloge centra Dolenjske na vseh področjih, tudi na kulturnem, smo v decembru v samem središču mesta, na Glavnem trgu pri vodnjaku, dobili nekaj, kar še vas ni. V osnovi sicer verjetno dobronamerna ideja, da meščane privabijo na trg z dvema

novima šankoma na trgu, je dobila silno slabo izpeljavo. Že njihov videz je bil kvazi-vaško-mestni, saj sta spominjala na svinjak in zabojnik hkrati. Ampak to bi jim človek v tem veselem prednovoletnem času še zlahka odpustil. Tisto, kar je bilo najhuje in čemur praktično nisi mogel uiti, je bilo nenehno posiljevanje z najprimitivnejšo glasbeno produkcijo, kar se je da zamisliti na slovenskih tleh. Edini izhod za kolikor toliko kultiviranega meščana je bil ta, da se je Glavnemu trgu izognil v kolikor se da velikem loku. Človeku se zasmilijo prodajalci na stojnicah, ki so se trudili pričarati kolikor toliko praznično mestno vzdušje, saj so poleg mraza morali prenašati tudi to zvočno onesnaženje. Kot da to mesto ne premore glasbene kulture, kot da nima enega najboljših pihalnih orkestrrov v Evropi, številnih uspešnih pevskih zborov, ugledne vsakoletne jazzovske delavnice, kakovostne glasbene šole z dolgoletno tradicijo in nenazadnje kar nekaj dobrih glasbenih skupin in posameznikov. »Turbofolk« je, kot kaže, prerasel glasbene okvire in postal sociološki pojav, ki gre dobro skupaj s »podgurskim globalizmom«, saj drug drugega dopolnjujeta in veselo spodbujata k vedno nižjim dosežkom.

Tudi silvestrovanje na Glavnem trgu bi si prireditelji morda lahko zamislili kot kaj več kot povprečno vaško veselico. Pa saj nastopajočim muzikantom ne moremo ničesar očitati. Dali so vse od sebe – bili so le ob pravem času na

napačnem mestu, to je vse. In to res ni njihova krivda. Se pa pojavlja vprašanje, ali tisti, ki organizira takšne zadeve v mestnem jedru, sploh ve, kaj dela oziroma kaj kam sodi? Samo, da se raja zabava, pa je zadeva že dobra? Se bomo še naprej pustili pitati s prazničnimi glasbenimi in prireditvenimi otrobi?

Tako s strahom pričakujemo, kaj bo letos prinesla Cvičkarija, ki se po dolgih letih »izgnanstva« spet vrača nazaj na novomeški Glavni trg. Naj mi bo odpuščeno, ampak še ene takšne prireditve, kot jo pod istim imenom organizira Društvo novomeških študentov na Novem trgu, na Glavnem trgu res ne potrebujemo. Priložnost nove novomeške Cvičkarije je prav v tem, da se razlikuje od kostanjeviških in študentskih Cvičkarij. Da pokaže več smisla za pristnost, izvirnost in kakovost. Imamo tudi strokovnjake, ki bi takšno prireditve znali zasnovati na ustreznem kulturnem nivoju. Ti strokovnjaki so celo organizirani v različnih oblikah civilne iniciative (društva), le spregledati jih ne smemo.

Za razliko od procesov splošne svetovne globalizacije, je »podgursko globalizacijo« možno zaustaviti – in to z znanjem, saj se ta napaja predvsem iz neznanja in nepoznavanja. Pot ne bo lahka in uspeh ni zagotovljen. Odločitev je vaša!

Zimske pravljice

Marijan Dovič, foto Boštjan Pucelj

Zima v ljudskem izročilu naših krajev nikakor ne nastopa le kot obdobje mrtvila, neplodnosti in nerodovitnosti. Ni samo čas mraza in kratkih dni, temveč ima tudi svetel, prijazen obraz. Ne le zato ker so kleti polne pridelkov, v sodih pa brbota mlado vino. Tu so tudi snežinke, ki jih lahko opazujemo skozi okno tople sobe, nova gaz v sveže zapadlem snegu, iskrenje ledenih kristalov v mesečevem soju, morda se kdo spomni (ali pa je to le utvara?) pripovedk ob peči v zgodnjem večernem mraku. Sneg, mraz in led so zmožni ustvariti posebno, estetizirano sliko sveta, ki jo običajno zaznamujemo z zvezo »zimski idila« ali »zimski pravljica«. To je idila, kakršno so morda najbolj slikovito upodobili tako imenovani naivni slikarji: v njihovih stvaritvah je takšna idila dosegla poseben in prepoznaven izraz, tipičen za to slikarsko smer. Vendar se v zimskih idilah naivcev, kolikor se zdijo na prvi pogled preproste in enostavno umljive, morebiti skriva več, kot bi si utegnili misliti. Podobe spokojnih in zasneženih koč, iz katerih se v jasno nebo suklja dim, otrok in odraslih, ki drsajo po poledenem jezercu ali korakajo k polnočnici v razsvetljeno cerkev na hribčku, dreves, prekritih z ivjem in snegom, samotnih stopinj v snegu ali vaške skupnosti, ki se predaja plesu okrog novoletnega kresa – vso to ikonografijo je mogoče brati predvsem kot simptom neke novodobne nostalgije, žalovanja za izgubljenim.

Resentiment v naivnih slikarijah je na splošno mogoče interpretirati kot povzdigovanje etike in estetike nekdanje vaške skupnosti, ki se je razblinila z modernizacijo sveta. Pri tem niti ni bistveno, da je takšna estetizirana slika vaške idile mogoča le za nazaj – pokaže se lahko šele sodobnemu očesu, ki je v resnici že dojelo razsežnosti te modernizacije in si s pomočjo rezervuarja prirodnih klišejev ustvarja podobe

izgubljene preteklosti. Tudi motivika zimske idile se značilno vpisuje v isti okvir. Mehanizem, kolikor je po tej plati slepilen, ima v sebi vsaj zrno soli. Razsvetljenski projekt modernizacije sveta namreč vključuje poskus popolne instrumentalizacije narave – to je gotovo ena njegovih bistvenih razsežnosti. Stranski učinki tega projekta imajo posledice tudi za možnosti sožitja med človekom in zimo – kolikor je po eni strani življenje lažje, ravno »zimski idila« dobiva boleče udarce, ki se jih je težko obraniti.

Eno od vodilnih načel sodobne družbe je težnja po obvladovanju nepredvidljivosti. Vreme je ena od tistih spremenljivk človekovega žitja, ki se jih ta že dolgo trudi nadzorovati, pa mu to ne uspeva v celoti – preprečiti točo, preusmeriti hurikan, obvladati hudournike in plazove po nevihtah, podrediti sneg in led. *Obvladovanje snega* je danes nujnost, tako rekoč največji problem zime s širšega družbenega vidika. Zimski pravljica, snežna idila, snežne radosti, to so naključni in stranski produkti vremena, v njih naj uživa posameznik, če in kolikor hoče. Bistveno pa je, da vreme ne zavre ali uniči »normalnega« funkcioniranja vseh segmentov skupnosti. Ceste morajo biti posute in spluzene, da bodo avtobusi, vlaki in osebna vozila pripeljala delavce na delovno mesto, da bodo trgovine založene, da bodo cisterne razvažale kurilno olje, da bodo potniki, ki so plačali vozovnice, prispeli na svoj cilj. Vreme mora biti obvladano in ne sme vplivati ne na družbeno produkcijo (delovno silo), niti na – recimo temu v starem besednjaku levičarske sociologije – procese reproduciranja produkcijskih razmerij (na primer šolanje šoloobveznih otrok).

Vendar ima pokorščina imperativu obvladovanja zime (in pokorščina je nujna, saj bi v nasprotnem zaradi visoke soodvisnosti

Ustavimo se pri objektih okoli Kettejevega vodnjaka. Najprej se je pojavila starinska lesena hišica s slamnato streho in z medičko. Potem je prišla glasba. Glasna glasba tako imenovanega *štanc-folka*, ki se je že od jutra razlegala po trgu in s svojo dominantno prisotnostjo vabila, snubila, obljubljala večerno zabavo. Štancarija je dovolj jasno nakazala registre letošnjega veselega decembra, glasno je demonstrirala domet in raven mesta, katerega osredje je zapolnjevala.

družbenih segmentov sledil kaos) tudi svojo temno plat. Namesto večdnevnihih snežnih pravljic imamo na voljo le kako urico ali dve, preden se nam snežne lepote začnejo pred nosom spreminjati v svoje lastno nasprotje: estetiko slepeče beline zamenja estetika gnusne, umazane in osoljene čobodre; zaplate kristalčkov pršiča, rahlega kot sanje, nadomestijo nagrmadene grude sprijetega, topečega se snega. Prilagoditev motornim vozilom na račun peševce meji na religiozni kult, še podžgana je od vnetih odmetovalcev snega, ki že ob prvem pršcu iz oblaka glasno rožljajo z lopatami, si natikajo škornje in manično čistijo parkirišča, preddverja, dovoze, terase, atrije, pa celo gredice in nagrobnike ...

Romantikom preostane torej kvečjemu, da idilo nostalgično zasledujejo bodisi v podobah slikarjev naivcev (ali pa, komur je to ljubše, na kičastih zimskih voščilnicah, kjer se idila sumljivo približa popolnosti in postane v posebnem smislu nadrealistična) – ali pa jo iščejo v naravi, gozdovih, v gorah. Na primer na smučiščih. Kljub gneči je ob lepem vremenu na večini slovenskih smučišč mogoče resnično uživati v zimski idili; nekoliko jo kazijo le gondole, sedežnice in vlečnice, kopice smučarjev in ostala infrastruktura. A tudi tu lahko idilo grobo zmotijo kakšni posebni efekti, na primer *turbo* ozvočeno smučišče. In tu smo že pri drugi, družabni komponenti zime, ki je podaljšek (in hkrati nasprotje) njene naravne plati. Predvsem v prazničnem decembru, ko so noči najdaljše, je v urbanih centrih po svetu mogoče videti marsikakšen domislek, s katerim se skuša ustvariti presežno, zimsko praznično ozračje (in morebiti kompenzirati, kar je izgubljeno).

Tudi Novo mesto, regijska metropola, ni izjema. V samem osrčju starega mesta smo bili

v minulem mesecu priča prav posebnemu »programu«. Naj si v tem žalostnem in pustem ponovoletnem času osvežimo spomin na svojevrstno vizijo zimske idile, kot so si jo zamislili kreatorji veselega decembra na novomeškem Glavnem trgu. Bodimo objektivni – ustavimo se torej predvsem pri *objektih* okoli Kettejevega vodnjaka. Najprej se je pojavila starinska lesena hišica s slamnato streho in z medičko. Potem je prišla glasba. Glasna glasba tako imenovanega *štanc-folka*, ki se je že od jutra razlegala po trgu in s svojo dominantno prisotnostjo vabila, snubila, obljubljala večerno zabavo. Štancarija je dovolj jasno nakazala registre letošnjega veselega decembra, glasno je demonstrirala domet in raven mesta, katerega osredje je zapolnjevala. Za tiste, ki še niso razumeli signalov, je sledila prikolica (!) – točilnica. Za njo barakica s kostanjem. Potem se je pojavil krvavo rdeči unionski oktagon. Na nasprotni strani ceste se je v nebo vzpel šotor – pokriti oder. (Morda vrstni red ni bil čisto tak, ampak tu nekje smo.) Do silvestrovega so se decembrski mestni okraski (vsak zase je bil povsem neprimeren, vsi skupaj pa so učinkovali ogabno, če jih ocenimo z dobršno mero prizanesljivosti) združili s primitivnim nabijanjem in zarajali v skupinski turbo novoletni ples. Kdor je videl, ve, o čem govorimo. Tu pravzaprav ni kaj dodati.

Življenje je kot bonboniera

Boštjan Pucelj

Forrest Gump je v istoimenskem filmu dejal: Življenje je kot bonboniera, nikoli ne veš, kaj boš dobil. In res je. Hitro zaprem oči in že se prikaže čokoladni plošček, napolnjen z marcipanom, ki se mi topi v ustih. Mmm. Odprem oči in že me oblije žalost, zakaj. V tem stavku ni nobene mističnosti, ampak ena sama velika patetika. V zadnjih prazničnih dneh ste prav gotovo odvilili kako prelepo čokoladno bonboniero. Zamislite si, kako ste to storili. Naj vam ponazorim v počasnem posnetku. Najprej ste iz prelepe ekološko razgradljive kartonaste vrečke vzeli darilce, ovito v temno rdečem darilnem papirju, posuto s srebrnimi bleščicami in svetlo rdečo mašnjo. Notri vas je čakala v prozorno folijo zaviti kartonast ovitek, na katerem je pisalo z velikimi tiskanimi črkami BONBONIERA. Nato ste odprli kartonasto škatlo, v kateri je bil zlat plastični modelček, v katerem so bili božanski čokoladni ploščki, zaviti z rdečim aluminijastim papirčkom. Ta težko pričakovani sladki greh ste našli po sedmih (sedmih) slojih nepotrebne embalaže. Bi bilo kaj manj božansko, če bi na primer

prišli do njega po dveh. Najverjetneje niti za ped, mogoče pa bi bilo ceneje in okolju bolj prijazno. Prav tako kot sistem tržne bonboniere deluje danes celoten državni, občinski in tržni sistem. Zakaj bi delali enostavno, če stvari lahko kompliciramo. Prav zanimivo je gledati dnevna poročila in javne debate, kako se primarni (kmetje) in tržni (naši kapitalisti) sektor priča za dva tolarja. Ali bo liter mleka za odkup 64 ali 66 tolarjev. Če boste slučajno pogledali ceno v trgovini, boste hitro ugotovili, da je znesek tam vsaj trikrat višji. Seveda z razliko, da je v 'oskrbovalnicah' pakiran v ekološki kartonasti škatli, kjer piše datum uporabe, pri kmetu pa tega ne morete dobiti. Za okus in vsebino pa še vedno odgovarja kmet, ker nepravilno krmi svoje 'alpske' krave. Mleko (in seveda vse ostalo) je vse dražje in zanič, in to na račun embalaže in vmesnih prisklednikov, ker pač kmet mora pridelati več, kot zmore normalno rejena kmečka krava. Hvalevreden dobiček jih čaka samo v primeru, če prodajo komunalno opremljeno njivo za deponijo embalaže. Ne razumem, zakaj se ne pogajajo recimo za tržnike, prevoznike, oglaševalce,

pošto, razne svetovalce, varnostnike in vse ostale vmesne člene sistema. In kje je zlata doba varstva okolja in zdravega življenja? V bistvu so na udaru samo dvoji, tisti, ki v osnovi nekaj proizvedejo, in tisti, ki to konzumiramo. Vsi ostali vmes so dobro preskrbljeni, a še ti se pritožujejo, da finančno podporo dobijo samo kmetje, četudi oni posredno največ poberejo. Da enako delujejo tudi država in občine, lahko hitro ugotovite. S tem, da smo včasih potrebovali svojega zdravnika in zobozdravnika, je povsem razumljivo, saj zdravje ni domena vsakega. Da pa danes za leto brez žolčnih kamnov, kjer samo upravljamo in hodimo v službo, potrebujemo vsaj še svojega odvetnika, davčnega in zavarovalnega svetovalca, računalničarja in avtomobilskega serviserja, se lahko zahvalimo naši evropski zakonodaji. In naše bistro vladne reforme, seveda so nujno potrebne, ampak dokler se bomo ukvarjali z bonitetami embalaž, nimamo kaj skrbeti, da bo šlo na bolje. Nasvidenje atomska doba in pozdravljena doba sedmih embalaž.

Radovednost

Barica Smole, foto Boštjan Pucelj

Pravijo, da je radovednost lepa čednost. Prav gotovo to v določeni meri drži, saj se brez nje ljudje ne bi učili, ne bi spoznavali ničesar novega, radovednost je torej neke vrste predpostavka za pridobivanje znanja. Urednik Slovenskih novic, s katerim je bil v tem časopisu zadnjič objavljen intervju, pravi, da Novice izhajajo zato, da strežejo človeški radovednosti. Seveda jih izdajajo zato, da bi zaslužili; danes je namreč skoraj čisto vse na prepihu kapitalnega trga. Pri časopisih je tako, da zaslužiš toliko, kolikor te berejo.

Jaz si sicer težko predstavljam, da bi jutro začela s tem, da bi pred menoj na mizi bile fotografije hiše nekje na podeželju, ob njih pa masten naslov: Oče ustrelil sina. Ali s palico in še čim pobil obe svoji hčeri, ker je bil jezen na njuno mamo. Ali pa vrsta svečic ob avtomobilski cesti in fotografij umrlih v ovitku iz PVC-ja. Kakšen bi bil moj dan, če bi ga začela s tem? A mogoče takle: vse je črno pa še denarja ni? Kar naprej se ubijajo, jaz sicer živim v majhnem, gnilem gnezdu, ampak mi je bolje od teh revežev? Črna kronika je postala del medijske prodajne uspešnice, obnjo se zadnje čase lepijo še neumne novice o "slavnih". Sprašujem se, kakšna novica je, da ima neka sicer stasita, a glasovno šibka pevka na plaži razgaljena prsi? Mogoče je to zato, ker sem doživela šestdeseta, ko smo se začeli kopati na takrat še divji nudistični plaži na Kamenjaku. Golota se ti potem ne zdi nič posebnega, res pa je, da golota in erotika v nasprotju z nasiljem in s črnimi novicami nekako spet postaja tabu. Kar ni logično, ker nasilje uničuje življenje, erotika pa ga podpira. Uredniki se najbrž ne

strinjajo z mano, kar sodim po opravljenih in "črnih" novicah v časopisih. Potrebno se je vprašati, ali imajo ljudje res radi slabe ali slabonamerne novice? To bom skušala ponazoriti z načinom, kako deluje naš spomin. Nekdo vam izreče deset komplimentov: da ste pametni, sposobni, lepi, itd. ... Na koncu mimogrede pripomni: ampak ta barva las pa vam ne pristoji. Česa se boste spominjali o njem? Vsakič, ko boste pri frizerju, boste pomislili na to, da rdeča (ali rumena, črna ...) pa ni za na vašo glavo. To vam bo prešinilo možgane tudi vsakokrat, ko se boste pogledali v ogledalo, čeravno je barva, ki jo je govorec omenjal, vaša najljubša. Spominjali se boste negativnega. Čisto nič vam ne bo mar, kar je izrekel pred tem. Če so negativne informacije prepogoste, če je slabih novic preveč, se spominjamo samo še teh. Gotovo ste kdaj naleteli na ljudi, ki vam ob vljudnostnem vprašanju "Kako ste?" začnejo naštevati, kako so zanič, kako je vse za en d., da je svet pokvarjen, da ni več dobrih ljudi, da ni pravega posla, da so plače nizke, skratka, odžebali vam bodo črno molitvico negativnosti. Ljudje imamo pet čutil, s katerimi sprejemamo informacije, ki so hrana za naš um. Slabim, obrekljivim novicam se ne moremo izogniti niti v neposrednem stiku z ljudmi niti ob branju. Take novice nas delajo slabše, zagrenjene, negativne ... Morda se bo kdo od "profesionalcev" skliceval na pravico javnosti do obveščenosti. Že res, ampak tudi v časopisih mora biti, tako kot v življenju, ravnotežje. Svet je pač tak in slabemu ne moremo ubežati. Vendar pa: poslušati in brati je treba kritično. Morda je nekdo veljalo, da je vse, kar je zapisano res; preberite gospoda

Bauerja, pri tabloidu je res samo trideset odstotkov, bog ne daj, da bi bilo tega več kot šestdeset. Občutek imam, da vse več časopisov, tudi netabloidov, postaja neke čudne barve. Kaj torej beremo? A se delajo norca iz nas? Vedrana Rudan v enem svojih romanov pravi, da novinarji nimajo radi ljudi. No, kakšne so nekatere "novinarske" duše, se mi je malo odstrnilo tudi ob primeru nekega "resnega" novinarja, za katerega bi dala skoraj roko v ogenj, da išče resnico. Pa je postal poslanec ... Razumem ga, da jih je pošteno dobil po glavi in se mu je nabralo srda za poln koš, pa je morda mislil, da iz parlamentarnih klopi lahko naredi več, pa še bolj varno je. Mogoče je tudi spoznal, da se resnice v njegovem poklicu ne da iskati, ker se je lahko proda le za 30 odstotkov ... Zdaj je jezen, zagrenjen mož, ki bi rad, da sodnikom ukinejo trajni mandat.

Naj bo tako ali drugače, če je slabih novic preveč, vidimo samo te. Ravnotežje si mora ustvariti vsak sam. Na slabo je dobro dati kakšen obkladek, s katerim zaelimo našo zavest. Kajti mediji imajo veliko moč, večjo kot se jo da izmeriti v denarju. Oblikujejo kolektivno zavest.

Mogoče se boste vprašali, kakšni smo, če ob jutranji kavi gledamo krvave madeže na cesti ali nema okna, za katerimi se je prejšnjega dne zgodila tragedija. Ali če beremo, kako je ta ali oni po svoji službeni dolžnosti preprečil, da bi kdo za svojo korist pograbil nekaj, kar pripada vsem in zato nekateri pišejo grdobije o njem.

Jaz se.

Saluti Situla.

povzeto po opisu idejne zasnove, foto Hg

Vsakdo, ki se po Glavnem trgu sprehaja in zre z odprtimi očmi, je opazil, da se v stari dobri zapuščeni Ribji nekaj dogaja. Razbiti tlaki, okrušeni zidovi in pozabljene instalcijske cevi so del razpadajoče vsakdanjosti starega mestnega jedra, v tem primeru pa seme sprememb in del razstave hiše v procesu obnavljanja. V njenih iz teme vstalih izložbah so na ogled fotografije zgodovine hiše, njen curriculum vitae.

Lastnik pritličja hiše na Dilančevi 1 in hiše na Germovi 1 je DNS – Študentski servis Novo mesto, ki je tudi investitor prenove in protagonist novih vsebin objektov; mladinskega hotela ali youth hostla z imenom Situla. Zakaj Situla? Mladinski hotel naj bi zaživel v muzej kot prostor bivanja. Lastnik se je aktivno povezal z Dolenjskim muzejem in mu ponudil prenovljene prostore kot razstavno in izobraževalno ambasado halštatske kulture.

Restavracija pri vodnjaku je imela od sredine šestdesetih pa do nekaj let pred koncem prejšnjega stoletja sloves odlične ribje kuhinje in nepogrešljivega zbirališča mladih, po denacionalizacijskih zapletih pa je bila hiša prepuščena tihemu razpadanju in plesnjenju. Lokacija objekta ob najsiiršem delu značilnega lijakastega srednjeveškega Glavnega trga v Novem mestu je eno kvalitetnejših in za življenje starega mestnega jedra pomembnejših sinaps dolenjske prestolnice. Objekt je bil prepoznaven po svoji krožni prehodnosti, prijetno oblikovanim vrtom in navezavi na sosednji kompleks s kegljiščem. Restavracija, ki je prej obsegala dve hišni številki, je bila po lastniški delitvi prepolovljena, s tem pa je tudi večino vrta pripadalo sosednji stavbi (Dilančeva 3).

V idejni zasnovi pritličja Dilančeve 1 je prostor členjen v tri sklope; restavracija odprtega tipa, turistično-informacijski in sprejemni center ter kibernetična kavarna, ki je hkrati tudi bar. Za potrebe nastanitvenih prostorov služi hiša na Germovi 1, ki obsega dve etaži in podstrešje.

Avtorji v dveh različnih idejnega načrta predlagajo maksimalno odprtost in povezavo z zunanjim prostorom, ki je eden prepoznavnejših elementov nekdanje Ribje. Ta je zasnovana vizualno (odprt pogled prek zajtrkovalnice proti vrtu) in dejansko (vhodi na južni in severni strani ter javni, odprti prehod do dvorišča na Germovi proti Kegljjišču). Pomembna je tudi osvetljenost oz. zračnost prostorov, ki naj izžarevajo mladost, jasnost, odprtost in optimizem kot značilnost novih vsebin in novih uporabnikov. Vse to avtorji skušajo doseči z zasteklitvijo prostora pod arkadami od stropa do tal, ki ima v poletnih mesecih omogočeno odpiranje in preobrazbo iz notranjega, zaprtega v eksterier. S tem notranji prostor kavarne povežejo s prostorom Glavnega trga. V večernih urah in pozimi dosežejo povezovalni učinek s svetlobo, ki iz notranjosti osvetljuje javne površine, na katere projicira na steklu izrisane motive halštatskega obdobja. Motivika na steklu izlozbe se ponavlja na vseh steklenih površinah pritličja ter na steklenih ograjah terase in »ganka«, ki povezuje obe stavbi na Germovi.

Prenočitvene kapacitete so organizirane v 1. nadstropju na Germovi ulici 1 in na podstrešju, ki je preurejeno v odprto zasnovo dormitorija. V ta del hotela se pride z Germove ulice na zahodni strani po zunanjem stopnišču, prek t.i. ganka ali prek na novo načrtovanih notranjih stopnic. V prvem nadstropju je 5 sob, sanitarije in pralnico. Iz stopniščenega prostora je omogočen prehod na odprto teraso, s katere je moč opazovati vrt, predstavlja pa njegovo vertikalno nadaljevanje.

Prostori podstrešja so lahko pregrajeni v posamezne sobe ali povsem odprti. Na podstrešju je tudi manjša čajna kuhinja, prostor za druženje in izhod na pomol nad teraso, ki je končni del zgodbe vertikalnega vrta. Širši del podstrešja s svojo višino omogoča še dodatno nadstropje za šest ležišč. Dodaten volumen na ožjem delu avtorji pridobijo z večjo frčado, znotraj katere so sanitarije. V celotni zasnovi je predvidenih najmanj 44 ležišč.

V pritličju Germove je možno zagotoviti tudi sobo in sanitarije, prirejene za invalide osebe (varianta A). Sanitarije za invalide so v tej varianti tudi v gostinskem delu, s čimer dobimo edini invalidom prijazen lokal v mestnem jedru.

V kleti, v kateri so sanitarije, je prostor za vinoteko oz. pokušino in promocijo dolenjskih vin. Za tlakovanje javnih prostorov je predviden liti teraco v dveh sivih odtenkih. Dilatacije so izvedene v RF pločevini. Zajtrkovalnica je tlakovana s t.i. tehno parketom visoke obrabne trajnosti. Sanitarne in servisne površine so obložene s keramiko po izboru arhitektov. Klet je obložena z opečnim tlakom. Sobe so vse tlakovane s tehno parketom, dormitorij na podstrešju pa ima v osrednjem delu lesen pod. Terasa in gank sta tlakovana z lesenimi podnicami iz macesnovega ali tikovega lesa. Na terasi je v tlaku z različnimi obdelavami oblikovana šahovnica dimenzij 2,3 x 2,3 m.

Zunanja ureditev obsega arkadni hodnik, dvorišče na Germovi, prehod na vrt in vrt v ozadju hiše, prek katerega vodi steza do kegljišča. Arkadni hodnik je tlakovan enako kot notranjost, tako da vizualno povezuje notranji in zunanji prostor. Dvorišče, prehod in steza pa so tlakovani v svetlem rezanem kamnu. Dvorišče postane svetla površina, ki, skupaj z gankom, kot prireditveni prostor omogoča manjše dogodke, nastope in v navezavi z galerijo Simulaker umetniške instalacije. Sredi zatravljene vrta na severni strani se v betonu ali lesu izdelata krožno zasnovano sedišče, ki je v resnici posnetek halštatske gomile in harmonično zaključuje idejo muzeja kot prostora bivanja.

Z nakupom objektov lastnik odpira nove možnosti za razvoj tako teh objektov kot tudi mesta in regije, saj se z novimi vsebinami aktivno vključujemo v svetovni splet turizma in prijazno odpiramo vrata tistim ljudem, ki jih radovednost morebiti popelje na do sedaj malce odročnejše in negostoljubne koščke sveta.

Naročnik: DNS – Študentski servis Novo mesto

Avtorji arhitekture in opreme: mag. Tomaž Slak, Sandra Hrovat Grum, Gregor Petrovič, Robert Prešeren, Franci Saje, Milja Vovko

"CYBER CAFFE"

ARKADE - VHOD

ARKADE

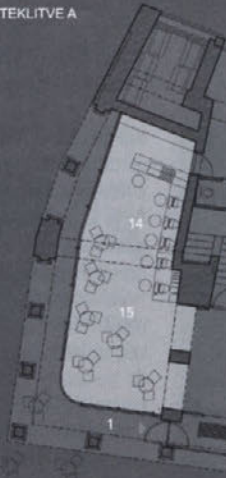

PRITLIČJE

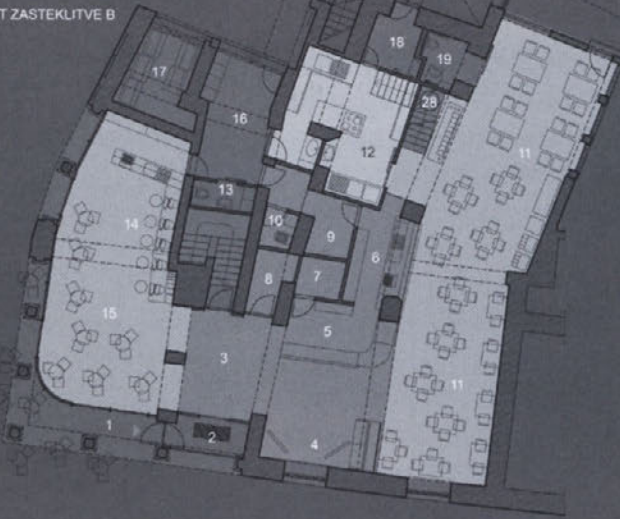
LEGENDA PROSTOROV:

1	ARKADNI HODNIK	11	ZAJTRKOVALNICA	21	SKLADIŠČE OPREME
2	VETROLOV	12	KUHINJA	22	"IZLOŽBA"
3	FOYER	13	SANITARJE - ZAPOSLENI	23	PREDPROSTOR+HRAMBA
4	INFO KOTIČEK	14	"CYBER" KOTIČEK	24	KOPALNICA - INVALIDI
5	RECEPCIJA	15	"CYBER" CAFFE	25	SOBA - INVALIDI
6	BAR	16	VHOD - ZAPOSLENI+SKLADIŠČE	26	PREDPROSTOR
7	PROSTOR RECEPCIJE	17	SMETNJAKI	27	PISARNE
8	PROSTOR ZA PRTLJAGO	18	PREVZEM BLAGA	28	PLINSKA PEČ+BOJLER
9	PRIROČNO SKLADIŠČE	19	SANITARJE - INVALIDI	29	DVORIŠČE - GERMOVA
10	ČISTILA	20	PREHOD NA VRT	30	SEJNA SOBA

MOŽNOST ZASTEKLITVE A

MOŽNOST ZASTEKLITVE B

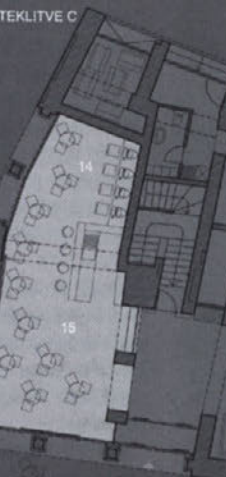
IDEJNI PROJEKT-PREDLOG UREDITVE MLADINSKEGA HOTELA "SITULA"

0 1 5 10 m

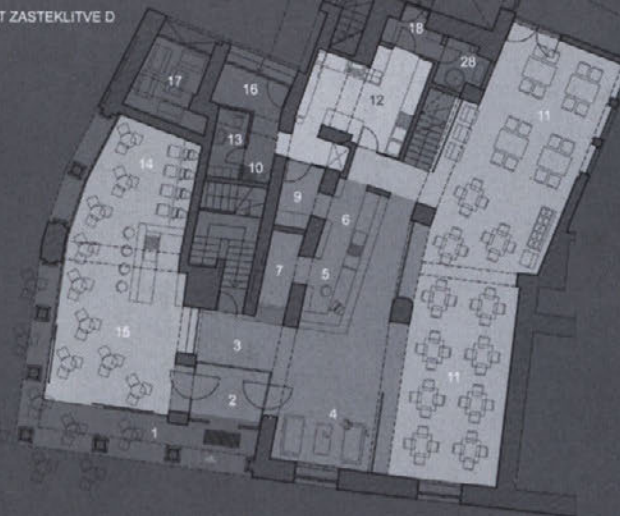
LEGENDA PROSTOROV:

1	ARKADNI HODNIK	11	ZAJTRKOVALNICA	21	SKLADIŠČE OPREME
2	VETROLOV	12	KUHINJA	22	"IZLOŽBA"
3	FOYER	13	SANITARJE - ZAPOSLENI	23	PREDPROSTOR+HRAMBA
4	INFO KOTIČEK	14	"CYBER" KOTIČEK	24	KOPALNICA - INVALIDI
5	RECEPCIJA	15	"CYBER" CAFFE	25	SOBA - INVALIDI
6	BAR	16	VHOD - ZAPOSLENI+SKLADIŠČE	26	PREDPROSTOR
7	PROSTOR RECEPCIJE	17	SMETNJAKI	27	PISARNE
8	PROSTOR ZA PRTLJAGO	18	PREVZEM BLAGA	28	PLINSKA PEČ+BOJLER
9	PRIROČNO SKLADIŠČE	19	SANITARJE - INVALIDI	29	DVORIŠČE - GERMOVA
10	ČISTILA	20	PREHOD NA VRT	30	SEJNA SOBA

MOŽNOST ZASTEKLITVE C

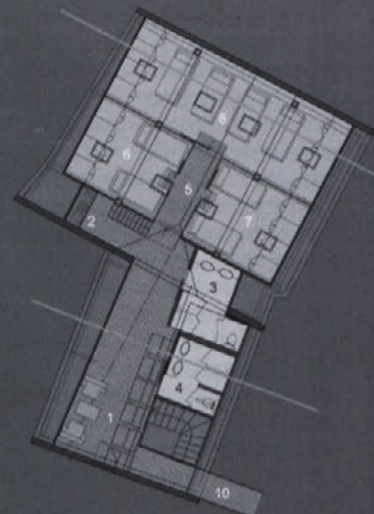
MOŽNOST ZASTEKLITVE D

LEGENDA PROSTOROV:

1	"GANK"	7	SOBA 3 (5 LEŽIŠČ)
2	HODNIK	8	SOBA 4 (4 LEŽIŠČ)
3	SANITARJE - MOŠKI	9	SOBA 5 (1 LEŽIŠČ)
4	SANITARJE - ŽENSKE	10	PRALNICA
5	SOBA 1 (4 LEŽIŠČ)	11	PREHOD+STOPNIŠČE
6	SOBA 2 (4 LEŽIŠČ)	12	TERASA S SAHOVNICO

TLORIS ZGORNJEGA DORMA

PODSTREŠJE

PRITLIČJE - VARIANTA A

PRITLIČJE - VARIANTA B

1. NADSTROPJE

Marko Zajc:

Brez skrbi. Ne bomo pokristjanili

Boris Blaić, foto Borut Peterlin

Eden prvih članov Društva novomeških študentov velja za ambiciozno pa tudi kontraverzno osebo čvrstih stališč. Neizprosni vodja in vztrajni pogajalec je na dobrih sto kvadratnih metrih gole površine ob pomoči pisane ekipe in študentskega denarja v nekaj letih ustvaril enega največjih dolenjskih kulturnih producentov, ki je v tem tisočletju Novemu mestu vtisnil močan pečat. Ob praznovanju šeste obletnice delovanja kluba smo se pogovarjali z direktorjem zavoda LokalPatriot Markom Zajcem.

Ob čestitkah za rojstni dan je na mestu tudi vprašanje, ali je klub danes tak, kot ste si ga zamislili ob njegovem snovanju.

Neprimerljiv je s tistim, kar smo si predstavljali na primer leta 1997. Če ga primerjamo s tistim, kar je bil januarja 2000, ko smo ga odprli, je presegel vsa pričakovanja. Dejansko smo ves čas vedeli, da je ta ureditev začasna. Ne govorim o lokaciji, ampak o opremlitvi prostora. Vedeli smo tudi, da v objekt ne bomo mogli vlagati dolgoročno, zato nas je na celi črti presenetilo dejstvo, da smo se tako razvili na tako majhni površini. Najbolj od vsega pa nas je presenetilo to, da je iz tega kluba zraslo nekaj nacionalnih pa tudi mednarodnih projektov, kot so Jazzinty, Fotopub, multimedijski center Dolenjske in Simulaker. Ko smo leta 1999 popravljali te stene, nismo imeli v načrtu niti enega od teh projektov. Jazzinty je nastal pol leta po otvoritvi. To je bila zamisel nekaj posameznikov, ki ji je takoj sledil Fotopub, Simulaker pa je pod vodstvom današnjega kustosa galerije kmalu po otvoritvi pripravil tudi prvo razstavo.

Patriot je očitna zgodba o uspehu. Pa vendar, kaj od tistega, kar ste si želeli, vam doslej ni uspelo uresničiti?

Zgodba je pravzaprav že znana. Začelo se je s povsem drugo možnostjo delovanja kluba v nekdanjem Domu JLA, v prostorih, kjer je danes Visoka šola za upravljanje in poslovanje. Takrat smo že imeli v rokah sklep občinskega sveta, ki pa je bil kasneje iz nerazumljivih razlogov povozen. Kakor koli, eden od mojih znancev me je takrat poučil o modrosti, ki me še danes pogosto spremlja, to je, da je najboljša rešitev vedno druga najboljša rešitev. Tako smo nazadnje začeli razmišljati o sedanjem prostoru, ki ga je Društvo novomeških študentov takrat najelo za Infotočko. Prostori so bili štirikrat manjši, kot je bilo prvotno načrtovano, in sprva popolnoma nesprejemljivi. Pa vendar. To je zdaj to.

Omenjate mestno občino, s katero sodelujete od vsega nastanka. Ste zadovoljni s tem sodelovanjem?

Nikakor nisem zadovoljen s trenutnim stanjem sodelovanja, sem pa zadovoljen s trendom, ki se ni začel zgolj z ničlo, ampak pod njo. Če gledamo dinamiko odnosov, lahko vidimo, da ta raste, nikakor pa še ne moremo reči, da občina lahko parira ambicijam zavoda in njegovim projektom v širšem nacionalnem in celo mednarodnem prostoru. Težava, ki jo čutimo sedaj, je na primer v tem, da je zaradi bližajočih lokalnih volitev na občini že moč zaznati zniževanje obratov. Srčno si želim, da bodo vztrajali s potrebnim delovnim elanom vse do zaključka leta, ko se pri nas postavljajo ključni projekti. Če takrat ne bo ažurne občinske strani, ki bi podpirala naše aktivnosti, bomo imeli težave. Nenazadnje smo največji civilni uvoznik državnega in evropskega denarja v ta prostor. Dejstvo pa je, da ključno breme delovanja zavoda nosi Društvo novomeških študentov. Brez njega tega kluba danes ne bi bilo. Od stoo odstotnega financiranja v letu priprave na otvoritev do danes, ko DNS-jeva sredstva predstavljajo približno desetino vseh sredstev, je njegova vloga ključna.

Brez društva nivo delovanja zavoda ne bi bil nikoli zastavljen tako visoko, kot je sedaj.

Kulturnega dogajanja, še posebej tistega, ki ga uvrščamo v spekter mladinske kulture, je v Novem mestu nesporno več kot pred leti. Se je to dogajanje povečalo zgolj na račun gostovanj, ali je močnejša tudi produkcija domačih ustvarjalcev?

Novomeški kulturni ustvarjalci z vseh področij imajo tukaj neke vrste zlato delnico. Bistveno več se lahko pojavljajo in nobenih zadržkov ni do ponovitev nastopov. Dejstvo pa je, da še nismo povsem zadovoljni s tem, koliko so prebudili ta prostor. Še vedno ugotavljamo, da Novo mesto le stežka premore kako jazz zasedbo – z izjemo skupine Od Franceljina možgani in Jake Bergerja, ki je pred časom izdal svojo prvo ploščo. Pričakovali smo, da bomo na tem področju bolj uspešni. Se je pa zato precej razvilo področje fotografije. Resnici na ljubo, to najbrž ni le naša zasluga, ampak je posledica nekega gibanja pod okriljem vpliva nekaterih bolj uveljavljenih novomeških fotografov. Sicer pa je težava pri premikanju stereotipov, navad in notranje podobe mesta predvsem v vztrajnosti, ki jo tako početje zahteva. Prepričan sem, da bi bila, če bi po desetih letih delovanja zavod LokalPatriot propadel, inercija idej in navad, ki so se jih nekateri Novomeščani v tem času nalezli, že tako močna, da bi se takoj našla podobna skupina, ki bi peljala ta razvoj naprej. Zgodb o velikih premikih, ki jih povzroči vztrajnost, je v Sloveniji kar nekaj. Nič nam namreč ne pomenijo sicer dobri nekajletni projekti, kot so bili Klemenčičevi dnevi ali Sniff. Upam, da se ne bodo prestrašili tudi ustvarjalci Guncelj festa. Osebnostno verjamem v neke vrste pragmatične desetletke – da šele takrat začnejo stvari lesti pod kožo. Sploh galerija, knjigarna in ostale stvari, ki niso na prvo žogo.

Navkljub široko zastavljenemu programu in pisani ekipi, ki ga oblikuje, se LokalPatriot pa tudi celotna skupina DNS vsaj v nekaterih krogih še vedno nista otresla desnega političnega predznaka. Vam to povzroča kake probleme?

Težav v tem smislu, da če tega predznaka ne bi bilo, da bi potem imeli več možnosti za pridobitev nekaterih koristi, menim, da ni. Je pa to stara zgodba, o kateri lahko govorim zelo sproščeno. Osebnostno si celo želim takih vprašanj. Skratka, niti DNS niti LokalPatriot nikakor nista deklarirana »črna« zavoda. Razen tega, da smo vsi nekako po kleteh in da je s tega vidika stvar res precej temna. Dejstvo pa je, da nekateri vidni posamezniki skupine hodijo k nedeljski maši. Med njimi sem tudi jaz. Dejstvo je tudi, da se nekateri politiki radi kitijo s tem, da je to krog znancev, v katerem se oni gibljejo, ali se z njimi srečujejo na dogodkih, ki so zvečine namenjene kristjanom. Tu je gotovo nekaj zlorabe. A če danes pogledam ekipo, ki na ravni skupine šteje 70, 80 ali še več ljudi, ki delajo na projektih ne le mesečno, ampak tudi tedensko in vsakodnevno, je politična mavrica zelo pestra. Celo bolj levo orientirana kot desno. Zato lahko z gotovostjo zanikam vse strahove, da bomo iz DNS-ja pokristjanili celo Novo mesto.

Pa vendar, so poti do državnih organov po zadnjih državnozbornskih volitvah lažje?

Jaz tega ne čutim, dejstvo pa je, da se je sodelovanje z državo, že pod prejšnjo oblastjo, v zadnjih letih krepilo. Nova oblast nam še ni dala priložnosti, da bi jo ne vem kako hvalili. Prva priložnost se obeta že kmalu, saj bo konec meseca v Novem mestu na obisku celotna vlada. Na tem sestanku nameravamo predstaviti nastajajočo galerijo sodobnih umetnosti Simulaker ter dogovor med občino in zavodom o petletnem sodelovanju glede obratovanja te galerije. Nadalje želimo obisk izkoristiti za poziv mestni občini, da se vsi skupaj končno lotimo oblikovanja strateškega načrta razvoja kulture in mladinskih dejavnosti, česar mesto zaenkrat nima. Nazadnje želimo opozoriti tudi na prihajajoči prostorski problem kluba LokalPatriot in ministru za šolstvo in mladino predstaviti pomen zavoda za regijo.

Drug pogost očitek LokalPatriotu je ta, da klub zanemara t. i. alternativo in underground, kar je lahko celo sinonim za mladinsko kulturo. Kako je po vaše s trendi v klubu – jim sledite ali jih postavljate na novo?

Klub nikakor ni mainstream. V Novem mestu je na področju alternative nekaj dobrih akcij, ki jih klub ali pa morda cel zavod LokalPatriot morda premalo pokriva. S tem mislim na tisto, kar se dogaja ob železniški postaji v Bršljinu. To dogajanje me osebno veseli. Imamo pa to težavo, da živimo v razmeroma majhnem mestu, kar nas sili, da je klub v vsebinskem smislu zelo pisan. Če bi bila v paleti vseh teh vsebin alternativa vendarle preveč zanemarjena, nam nikakor ne bi bilo v ponos. Menim pa, da temu ni ravno tako. Nenazadnje je bila v klubu lansko sezono cela vrsta takih večerov.

Klub prihaja do določene prelomnice. Občina namerava stavbo na Novem trgu 6 prodati in bo prostor, v katerem deluje klub, prišel pod velik vprašaj. Kje vidite klub čez dve, tri leta?

Klub LokalPatriot ni v Novem mestu ne zaradi Skupine DNS, ne zaradi ljudi, ki v njem delajo, še najmanj zaradi mene samega. Nastal je predvsem kot priložnost in želja iz začetka devetdesetih let, ko je v Novem mestu napočilo obdobje študentskega aktivizma. Še danes deluje na istem vzvodu javnega interesa. Če mesto ne bi imelo tega kluba, bi zagotovo izgubilo nekaj priložnosti, ki so bile v teh letih izkoriščene in so s tem bogatile dogajanje v Novem mestu. Če klub ne bo imel javne podpore tudi v prihodnje, potem nima nobenega smisla, da pri njem vztrajamo. Res pa je, da razvoj, umetnost in neki intelektualizem nikoli niso bili domena širše množice, ampak razsvetljene manjšine, ki je zaupala v neke pomembne priložnosti. To so področja, ki potrebujejo naklonjenost vladajočih, ki se zavedajo pomena takih vsebin v določenem okolju. Smo na prelomnici, ko bo moral klub dočakati novega lastnika prostorov, v katerih je zdaj. Tega se veselimo. Upamo, da bo klub, ki ni le mladinski klub, ampak predstavlja enega od najpomembnejših kulturnoumetniških prizorišč v lokalnem prostoru, našel naklonjenega sogovornika tako pri oblikovanju nove urbanistične zasnove prostora, v katerem je, kot tudi kapitalu, ki bo neposredno vlagal v prostor.

Skratka, niti DNŠ niti LokalPatriot nikakor nista deklarirana »črna« zavoda. Razen tega, da smo vsi nekako po kleteh in da je s tega vidika stvar res precej temna. Dejstvo pa je, da nekateri vidni posamezniki skupine hodijo k nedeljski maši. A če danes pogledam ekipo, ki dela na projektih, je politična mavrica zelo pestra. Celo bolj levo orientirana kot desno. Zato lahko z gotovostjo zanikam vse strahove, da bomo iz DNŠ-ja pokristjanili celo Novo mesto.

Pričakujemo, da bo nov investitor oziroma lastnik prostorov iskal neko sinergijo široke ponudbe, v katero po moje sodi tudi urbani kulturni utrip, ki ga mi lahko ponudimo.

Tragedija, ki se je pred časom zgodila v diskoteki Lipa, je sprožila številne debate o varnosti na podobnih prizoriščih. Tudi v Patriotu v preteklosti ni šlo vedno brez incidentov, o čemer nenazadnje priča obdobje, ko so bili pogosti obiski policistov. Kako pri vas skrbite za varnost?

S prihodi policijskih maric je bilo največ težav predlani poleti, po tistem, ko so zaprli lokal na Loki. Tamkajšnja klientela se je selila na Novi trg in sčasoma se je v parku pred Kulturnim centrom vzpostavil pravi koridor prehodnih gostov. Takrat smo skupaj s Kulturnim centrom angažirali dodatne radarske službe, saj je največji očitak letel na edini delujoči lokal v bližini, čeprav naši gostje ponavadi v to niso bili vpleteni. Skratka, policijske patrulje ponavadi niso prihajale zaradi nas. Sicer pa je primer Lipe specifičen in tragično ironičen. Ko nekdo dve leti po tistem, ko mu odvzamejo dovoljenje za delo, doživi tako tragedijo, je to resen poduk pravni državi, ki ne zagotavlja varnosti svojih državljanov. Vse lokacije zavoda in s tem tudi klub imajo vsa potrebna dovoljenja, varovanje in delujejo po predpisanih standardih. Nasprotnega si preprosto ne moremo privoščiti, tako da od tu nevarnosti ne grozijo. Dejstvo pa je, da je kvadratni meter tega kluba glede obiska in vsebin verjetno najbolj obremenjen kvadratni meter na Dolenjskem. Tu se že dlje časa zbirajo različne generacije, kljub temu pa redko doživimo, da bi presegli kritično točko, ko bi bil klub prepoln, nevzdržen ali celo nevaren. Imamo pa to srečo, da ima prostor številne vhode in izhode, tako da bi se v primeru katerekoli nesreče obiskovalce brez težav evakuirali.

Kaj pa alkohol? Veliko obiskovalcev kluba je mladoletnih. Zakon je tu jasan in za te osebe prepoveduje točenje alkoholnih pijač. Kako spoštujete to določilo?

Klub LokalPatriot od otvoritve 14. januarja 2000 do Kebrorega zakona dopoldne ni točil alkohola nobeni osebi. Tudi po sprejetju zakona, ki točenje alkohola omejuje do desete ure, smo še naprej obdržali našo tradicijo, tako da tudi danes pred dvanajsto v klubu ne morete dobiti alkoholnega napitka. Kar se tiče strežbe mladoletnim osebam, skuša biti klub jasan in mnogokrat zavrne postrežbo. Primerov, ko bi mladoletne stranke naročale alkohol, je vedno manj, težava pa nastane takrat, ko polnoletni gostje naročijo pijačo za mladoletne goste. To preprečujemo, kolikor se da. O tem smo govorili tudi z inšpekcijo, ki je načeloma precej pozorna na delovanje kluba. Zakon je tu namreč sorazmerno strog, a tudi precej nejasen. Mi se vsekakor izogibamo temu, da bi mladoletniki po naši krivdi prišli do alkohola, tudi če ga sami niso naročili. Mislim, da danes primerov mladoletne pijanosti v tem klubu ni ravno veliko, zdi pa se mi, da vztrajno narašča tudi starostna struktura kluba.

Ko smo že pri alkoholu, nikakor ne moremo mimo cvička družine Zajc. Ga v klubu še vedno točite?

Še vedno. Cviček Zajc je hišni cviček od otvoritve naprej. Ob njem se že kar nekaj let toči tudi vsakoletni kralj cvičkov, ki se ga izbere na cvičkariji maja meseca. Mislim, da je ta ustrezno predstavljen, tako da se ga proda celo več kot cvička Zajc. To je v interesu tako organizatorjev cvičkarije, kot tudi mojem osebnem, saj si želim, da bi se cviček Zajc na kar najbolj korekten način kosal z ostalimi.

Se vam ne zdi, da tu prihaja do konflikta interesov? Kako bi reagirali, če bi na primer vodja strežbe v lokalu, ki bi bil v vaši lasti, prodajal svoj družinski cviček? Se ne bi vprašali, za koga ta oseba pravzaprav dela?

Cviček Zajc je med vsemi gostinci največji pokrovitelj dejavnosti tega zavoda. Od neposrednega denarnega sponzorstva in kompenzacij oglasov ter pomoči, ki je ne zaračunava temu zavodu, vse do cene, ki je zelo konkurenčna, ali celo pod to mejo. Zato si nikakor ne želim izgubiti takega partnerja, kljub temu da je to moja družina. In še nekaj. Opozorite me na primer, ko bi nekemu sodelavcu zavoda LokalPatriot omejeval sodelovanje z njegovimi znanci, domačimi ali poslovnimi partnerji, če so te osebe v poslovnem smislu nadpovprečne. Celo nasprotno.

Koliko časa se še vidite na čelu mladinskega kluba? Nenazadnje ste stari prek trideset let.

Že ob ustanovitvi zavoda sem razpolovil običajno dobo mandata organom zavoda in tudi direktorju. In sicer zaradi dinamike, ki jo venomer pričakujem pri kadrovanju v zavodu. Glede mladinskosti zavoda naj poudarim, da je zavod LokalPatriot mladinski center Novega mesta in Dolenjske, vendar niti približni ni le to. Je tudi center kulture, izobraževanja in ustvarjalnosti. Združuje bistveno širši krog generacij. Sicer pa lahko ta pogovor z veseljem uporabim tudi za apel vsem, ki jih zanima vodenje takega zavoda, naj se prijavijo. Moj mandat se izteka in na svetu zavoda bodo z veseljem obravnavali vse prijave.

Zavod LokalPatriot nikakor ni nepomembna novomeška institucija. Človek, ki ga vodi, je pogosto izpostavljen in mora biti blizu tokov odločanja. Kakšne so vaše politične ambicije?

Moje politične ambicije zaenkrat niso v ospredju. Usmerjam se predvsem v poslovno in raziskovalno področje. Že dolgo časa sem poslovno aktiven tudi v drugih projektih, predvsem v našem družinskem projektu Sporti, ki se ukvarja z vodenjem drugih družb. Pred kratkim sem zaključil prokuro v podjetju Litostroj PTS v Ljubljani, ki smo ga na koncu uspešno prodali. Vpet sem še v nekatere druge aktivnosti, precej časa mi jemlje tudi nekaj raziskovalnih projektov pa tudi podiplomski študij na fakulteti.

Jošt Bukovec
Odhod.

Nam geni krojijo usodo?

Enigma enojajčnih dvojčkov

Aleksej Metelko

Malo je tistih, ki se še nikdar niso čudili nad neverjetno podobnostjo enojajčnih dvojčkov. Kolikokrat nismo vedeli, ali smo ogovorili pravega brata oz. sestro? Na las podobni dvojčki pa nam tudi sami radi kakšno zagodejo, ko se na primer eden izmed njih izdaja za drugega. Podobnih zgodb je obilo in zagotovo bi našli marsikatero zanimivo, a ne bomo nadaljevali po tej poti. Obrnili bomo jadro in zapluli v smeri nenavadnih, enigmatičnih in nepojasnjenih povezanostih med enojajčnima dvojčkoma.

Neverjetna naključja, ki jih bomo spoznali v nadaljevanju, lahko opazimo tudi pri dvojajčnih dvojčkih, vendar v večini nenavadnih zgodb o dvojčkih igrajo glavne vloge enojajčni, ki jih znanstveno imenujemo monozigotski dvojčki. Takšni dvojčki so spočetni z delitvijo istega jajčeca in imajo enake gene, oči, ušesa, okončine pa tudi prstne odtise. Pogosto so nagnjeni k zrcaljenju, eden je desničar, drugi levičar, eden nosi uro na desni roki, drugi na levi, enemu se lasje vrtinčijo v smeri urinega kazalca, drugemu ravno obratno in podobno.

Zgodba dveh Jimov

Odmevnejši primer, ki je navdahnil psihologa Toma Boucharda, da se je začel ukvarjati s preučevanjem enojajčnih dvojčkov, ki so jih v zgodnji starosti ločili in se potem niso več videli, je bila zgodba o dveh bratih, ki sta bila takoj po rojstvu posvojena in sta se vnovič videla šele po dolgih devetindesetih letih. Že začetki njunega življenja so neverjetni, saj sta jima dve različni družini, ki sta ju posvojili, dali enako ime, Jim. Leta 1979 se je Jim Lewis odločil, da poišče brata dvojčka, in po šestih tednih je že potrkal na njegova vrata. Prek pogovorov sta odkrivala vse več neverjetnih podobnosti v svojih življenjih. Težile so ju enake zdravstvene težave (težave s srcem, zlato žilo, oba sta tudi od osemnajstega leta naprej trpela zaradi migren, ki pa so ju nehale mučiti v natanko istem času). Oba sta grizla

nohte in bila nespeča. Zanimivo je, da sta oba delala na bencinski črpalki, pri policiji in v McDonaldsu. Oba sta bila strastna kadilca iste znamke cigaret in imela doma v kleti delavnico, kjer sta izdelovala pohištvo. Dvojčka sta preživljala počitnice na isti plaži na Floridi, kamor sta pripeljala svoji družini v svetlo modrem chevroletu. Verjamem, da že premlevate vsa ta dejstva in si mislite, da je vse to le splet naključij ter da bi podobne povezave lahko našli tudi med dvema popolnoma nesorodstvenima osebama. Drži, a preden dokončno prevlada naključje, preberite, kako se njuna zgodba nadaljuje. Oba sta se poročila z dekletoma, ki jima je bilo ime Linda. Oba sta se od svojih žena tudi ločila. Še več, oba sta se spet poročila, in to z dekletoma, ki jima je bilo ime Betty. Dvojčka sta imela sina z enakim imenom, James Allan (no, eden je bil James Alan). Ali je potrebno dodati ali je že povsem samoumevno, da sta psa obeh Jimov slišala na ime Toy?

Imela sta še nekatere druge enake lastnosti, kot na primer to, da sta oba okoli hiše puščala ljubzenska sporočila svojim ženama. Zanimivo je bilo tudi njuno psihološko dopolnjevanje, ko je eden stavek začel, drugi pa ga je dokončal.

Raziskave Toma Boucharda

Zgodba o dvojčkih po imenu Jim je polnila časopisne strani in pritegnila zanimanje psihologa Toma Boucharda, ki je kmalu začel iskati še druge dvojčke, ki so bili ločeni ob rojstvu oziroma v zgodnji starosti ter se nato niso več videli. V samo nekaj letih jih je našel štiriinšestdeset in bil vsakič znova osupel nad nenavadno podobnostjo, ki se je znanstveno ne da pojasniti.

Vredne omembe so telepatske sposobnosti med določenimi dvojčki. Lep primer takšnih sposobnosti se je pripetil leta 1980, ko sta dvojčici Freda in Greta Chaplin pritegnili pozornost medijev. Neki novinarki sta zaupali, da imata skupne možgane in da sta pravzaprav ena oseba. Dejali sta, da druga za drugo natanko

vesta, o čem premišljujeta. Njuno simultano obnašanje in dopolnjevanje stavkov sta govorila v prid tej telepatiji. Zanimiv je primer Karen in Kathy Mills, ki sta imeli prav tako nenavadne sposobnosti. Ko se je ena od njiju poškodovala, je bolečino čutila druga. Še bolj šokantno je dejstvo, da je, ko je Kathy imela porodne popadke, Karen čutila napihnenost in krče. Najbolj nenavadna pa je bila reakcija Karen na ugrabitev dvojčice Kathy. Karen je čutila enako neprijetne občutke kot njena sestra.

Naj omenim še primer dvojčkov, ki sta odrasla v povsem različnih okoljih in razmerah, a je med njima moč najti veliko povezav. To sta Oscar Stohr in Jack Yufe, rojena leta 1933. Ob ločitvi staršev je eden izmed njiju odšel z enim staršem in drugi z drugim. Oscar je tako odšel v Nemčijo in postal član nacističnega mladinskega gibanja, medtem ko je bil Jack vzgajan kot pravoverni Žid. Prvič sta se srečala po nekaj več kot štiridesetih letih. Nosila sta enaka štirioglasta očala, modri srajci z naramniki in brke. Izredno zanimive pa so njune podobne navade. Oba sta spirala stranišče tudi pred uporabo, nosila enake elastike na zapestjih, imela enak način govora (četudi je Oscar govoril samo nemško in Jack le angleško), imela enaki drži, način sedenja in enak smisel za humor - v dvigalih sta z glasnim kihanjem silno rada strašila sopotnike. Tudi obedovala sta najraje sama, saj sta se lahko tako v miru prepustila branju.

Rdeča nit prispevka oz. glavno vprašanje, ki se postavlja je - ali nam geni krojijo usodo? Znane so raziskave, ki so pokazale, da okolje bistveno vpliva na razvoj ljudi, vendar vse kaže, da je naše življenje, vsaj v neki meri, sprogramirano že vnaprej. Ko govorimo o posamezniku in njegovi usodi, radi rečemo, da vsak individuum kroji svojo usodo s svojim svobodnim odločanjem. Kaj pa bi lahko rekli o nenavadnih primerih dvojčkov in njihovih srohljivo podobnih življenjskih zgodbah? Kako je mogoče pojasniti enako

svobodno voljo odločitve Jimov, da na primer preživljata počitnice ravno na določeni plaži? Kako to, da sta se oba odločila za svetlo modrega chevroleta in tako naprej? Potemtakem ima vsak določeno usodo in od nje ni velikih odstopanj. Žal pa lahko to zaenkrat preverijo samo enojajčni dvojčki ...

Stanka Hrastelj: **Moja ljubezen je zelo zemeljska in telesna**

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Ustvarjalec čuti potrebo, da govori o stvareh, ki se dogajajo v človekovi miselni intimi. Če se razgaljaš, teče kri, in to boli, ljudje pa radi v rano natresemo sol.

Na ime Stanke Hrastelj sem postal pozoren po branju spremne besede za knjigo Matjaža Brulca. Zatem sem obiskal njen literarni večer in prebral knjižni prvenec Nizki toni. Nisem ljubitelj, še manj poznavalec poezije. Redko jo berem. Navadno me s predvidljivostjo odbije ali pa je ne razumem. Sprva so me navdajali mešani občutki, toda po nekaj straneh sem spoznal, da sodijo Stankine pesmi ravno med obe omenjeni kategoriji. Naravna, v verze zlita beseda, ritem in zven so mi marsikaj povedali.

V novembru so bili Nizki toni razglašeni za knjižni prvenec leta. Dobila sva se v Krškem, se spoznala in zaklepetala. Doma je v Leskovcu pri Krškem, obiskovala je gimnazijo, teologinja, za seboj ima revialne in radijske objave. Leta 2001 je bila na festivalu Urška izbrana za najboljšo mlado pesnico, pri tridesetih je izdala prvo zbirko.

Gotovo so te ob nagradi večkrat vprašali, kaj ti pomeni?

Ogromno mi pomeni in zelo sem je vesela. Že zato, ker jo je dobila poezija, avtorica, in ne avtor, in ker je prišla na naš konec. Ob tem je tudi veliko osebnega zadovoljstva.

Tvoja prva zbirka je izhajala celih pet let. Predvidevaš, da bo sedaj laže?

Vsekakor. Po eni strani je dobro, da je težko priti do knjige. Na hitro se lahko izda tudi kaj slabega, že tako je zunaj veliko dvomljivih stvari. Na neki način je čisto v redu tako, kot je, do knjige pridejo potrpežljivi in sitni obenem.

Imaš občutek, da prihaja do hiperprodukcije?

Po eni strani smo narod poetov, po drugi narod, ki želi biti poetičen. Vse, kar se napiše, ni za objavo.

Kje je torej mesto poezije v sodobnem svetu in v tej prehodni družbi?

Dobro vprašanje. Poezija je na prvem mestu zato, da je napisana in da se bere v osebnem, intimnem ozračju. Literarni večeri, kakršni so, so nesmiselni. Deset ljudi pride poslušat avtorja, ki bere lastno poezijo. To je dolgčas, treba je iskati nekaj novega. Zadnje čase se je razmahnila slam poetry. Sicer nima tendenc, da bi postala vrhunska poezija, je pa krasna oblika zabave. Osnovna poezija je za papir in branje. Pisana je za ozko ciljno skupino. Zakaj bi bila poezija neko poslanstvo, politika? Teh tendenc ne potrebuje.

V tvojih verzih je veliko ljubezni do sveta, ljudi, narave. Tudi podton prvineke vere, zaupanja v dobroto. Pogosti so simboli, recimo breza, voda.

Veliko je ljubezni, tega se ne da zanikati. Breze se pojavljajo nezavedno, je pa res, da stanujem na Brezinski poti. Knjiga ima določeno arhitekturo. Začetne pesmi se dotikajo lahkotne ljubezni, očaranosti, strasti, vznemirjenosti. Potem se to skozi neuspele zveze in bolečino prečisti, pride do trdne ljubezni, smiselne, samozavestne, tehtne. Na koncu sem šla v komunikacijo s poezijo samo. Začetne pesmi so malce starejše, sedaj ne pišem več takih.

Simboli so dodani namensko, ker sem verna, je prisotna tudi vera. Študirala sem teologijo, stvari dojemam tudi prek ljubezni do sveta, ljudi in narave. Moja ljubezen je zelo zemeljska in telesna. Človeku se vse, kar je presežnega, zgodi, ker je iz mesa in krvi in stoji na zemlji, včasih v blatu. Vsa ljubezen izhaja iz konkretnosti.

Prisoten je tudi svojevrsten haikujski zven, pogosto posegaš po antični mitologiji. So to arhetipi?

Antična literatura je govorila na podlagi mitov. Ustvarjalec čuti potrebo, da govori o stvareh, ki se dogajajo v človekovi miselni intimi. Če se razgaljaš, teče kri, in to boli, ljudje pa radi v rano

natresemo sol. Vse to se da veliko laže izvesti s simboli. Z njimi nekaj enostavno poveš ali tudi ne. Prefinjnen bralec bo sporočilo spoznal ali se celo poistovetil. Smisel moje poezije ni razlaga dogodkov v moji notranjosti, moram pa to nekako povedati. Poezija, ki preveč pove, ni dobra. Z malo besedami lahko poveš veliko.

Kaj ni to haiku?

Haiku in sonet sta si v osnovi podobna, gre le za različni kulturni okolji. Vzhod in Zahod. Svet postaja globalna vas, vse se prepleta.

**Tvoje prispodobne so preproste, tankočutne. Pri tebi nisem opazil pri naših »urbanih«
avtorjih tako prisotnega intelektualnega napuha.**

Upam, da ga ni! To me pri branju zelo moti. Večkrat berem razne hommage in posvetila znanim avtorjem. Taki pisci se v pomanjkanju lastne svetlobe skrivajo za zveneča imena. Tuja svetloba te ne razsvetli, le zasenči.

Uporabljaš razumljiv jezik, nekatere manj znane besede, ki jih povprečni častilci televizije ne poznajo več. Govoriš o ljubezni, vendar brez romantike, prisotna je neka slutnja.

Moje znanje izvira predvsem iz kritičnega branja. Ljubezen je zelo krhka, občutljiva, neka slutnja mora biti prisotna. Tudi pri zvezi dveh ljudi se je potrebno vsak dan posebej truditi. Ženska mora moškega vsak dan posebej osvojiti in moški njo enako. Drugače živimo eden mimo drugega.

Je ta on, ki se večkrat pojavlja, arhetip moškega? Gradiš na osebni izkušnji?

Lahko bi bil, čeprav sem največkrat konkretna. Včasih se lahko zvišiš v eno drugo ljubezen ali si jo zamisliš, se poistovetiš. Boljše je, da izhajaš iz lastne izkušnje.

Kako nastajajo tvoje pesmi?

Težko odgovorim, nastajajo na zelo različne načine. Včasih je zgolj misel, dve besedi. Ta lahko čaka le en dan ali več let, okoli tega se potem zgradi pesem. Potrebujem mir, distanco. Včasih napišem tudi po pet pesmi, drugič pol leta nič. Ni nekega vzorca. Ko je pesem napisana, še ne pomeni, da je narejena. Pilim jo. Črtam, spreminjam. Stvari se preležijo, prespijo, vedno na novo prebirajo.

Katere forme uporabljaš?

V glavnem je to prosti verz. Pišem v kiticah, pomembna je tudi vizualna podoba. Rima se mi za naš čas ne zdi potrebna. S časom in poezijo moramo naprej. Izredno pomembna sta ritem in zven besed. Z ritmom lahko veliko poveš, recimo uporabiš ritem ljubezenskega akta. Bralec tega mogoče ne bo občutil, se ga bo pa zaradi ritma pesem bolj dotaknila.

Povejva še kaj splošnega. Je Stanka že kot deklica pesnila?

Ne, kot deklica je risala. V šoli sem sanjala, da bom modna oblikovalka. V gimnaziji slikarka, potem sem se ustrašila sprejemnih izpitov, slabo prenašam poraze. Nadomestek za risbo sem našla v besedi.

Pristala si na teologiji. Zadnje čase redno srečujem nekdanje študente teologije. Ntko, Trkaj, ti?

Smo ena posebna klika. Rujana Jeger v svoji knjigi pravi, da so vse teologinje manekenke in menda celo lezbijke. Teologija me je sama našla. Odločila sem se za umetnostno zgodovino in filozofijo. Na umetnosti nisem naredila sprejemnega izpita, ostala sem brez opcije za vpis. Edina prosta mesta so bila na teologiji, vpisala sem se zgolj zaradi statusa in družboslovja. Po par predavanjih sem se v teologijo zaljubila. Po diplomi si v končni fazi eno in isto, še vedno se moraš znati. Opravljenih imam vseh pet letnikov, tudi diplomirati nameravam. Teologija mi je dala dobro podlago.

Kdaj si torej začela pesniti?

V gimnaziji sem opazovala, kako se nekateri navdušujejo nad poezijo. Bila mi je všeč, vendar nič posebnega. Težko sem razumela, da človek prav hlepi po branju. Uživanje ob poeziji mi je bilo tuje. Šele proti koncu gimnazije je prišlo do preskoka. Slikarstvo je zame obviselo v zraku. Kmalu sem kot nadomestek padla v poezijo. Še sedaj veliko berem, pesmi večkrat preberem, jih luščim po plasteh. Ni moj cilj vse spoznati, le to, kar poznam, bi rada bolje razumela.

Kako si nadaljevala?

Bolj za samopotrditev sem obiskala nekaj literarnih delavnic, potrebovala sem neodvisno mnenje. Postopoma sem objavljala. Milan Vincetič me je vzpodbudil za zbirko. Poslala sem jo na založbo, zelo dobro sodelovala z Alešem Štegro, vendar do izdaje zaradi različnih okoliščin ni prišlo. Knjiga je zatem izšla pri Gogi.

Najprej knjiga, potem priznanje.

To je ogromna vzpodbuda. Med tako količino pesnikov je težko priti na površje. Kako bo naprej, ne vem. Ne bi se rada prehitevala, doslej sem bila potrpežljiva.

Čaka te prekletstvo prvenca.

Pesmi, ki jih pišem sedaj, so nekaj povsem drugega. Nadaljevanje je problem. Vprašanje je tudi, kako te gleda javnost, ki na podlagi uspešnega prvenca izoblikuje sodbo. V vsakem primeru je treba nadaljevati, nikoli nisi vsem všeč.

Noč, ki zna prestopiti

Poglej naju, najbrž sva smešna, ko hlustava

po vsem ali ničemer, končno je tudi nekaj

precejšen delež. Pleševa in imava v očeh te divje

konje z luninimi kopiti. In imava noč, ki zna

prestopiti bregove in poloviti kačice,

ki vijugajo pod vratom. Nekaj dvojine

preden umrem. Nekaj drobiža, ki ne zna

računati ali prerokovati. (Kaj sicer

naj nosim po pokolenjih navkreber?)

Obžalovanje je tako težka krama.)

In zgolj kragulj bi zakrožil nad nostalgijo.

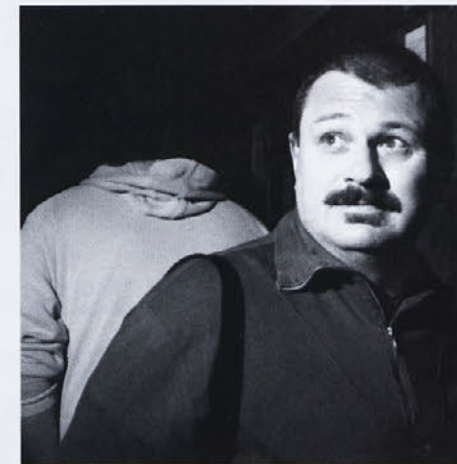

Foto: Borut Peterlin

Komentar kulturnega dogajanja

Slovenske Atene

Rasto Božič

Že v enem prejšnjih komentarjev smo se obregnili ob generalnega direktorja Direktorata za kulturno dediščino Ministrstva za kulturo Damjana Prelovška, ki je v skladu z dolgim nazivom podal zanimivo izjavo, tokrat pa z veseljem sporočamo, da je spet udaril. »Novo mesto lahko imenujemo slovenske Atene,« je zanosno odprl etnološko razstavo Pečarska in keramična industrija v Novem mestu. Postavili so jo v Dolenskem muzeju, avtorica razstave je etnologinja Ivica Križ, posvetila se je novomeški industriji keramike od začetkov pečarstva leta 1892 do šestdesetih let, ko se zamenjata tehnologija in način izdelave. Gre za izvirno in dopadljivo postavitev, skoraj nostalgičen prikaz še ne tako davne bivalne kulture, ko je bila peč osrednji del bivalnega prostora. Otvoritev je bila lepo obiskana, v našem mestu je bilo v minulemu letu odprtih več odmevnih razstav in verjetno je vse to z dokaj pestrim novomeškim kulturnim delovanjem zadnjih let vzpodbudilo gospoda z dolgim naslovom k omenjeni izjavi. Novo mesto je počastil z laskavim nazivom in mi s tem takoj vzbudil dvom. Zamislil sem se, se malo ozrl in takoj ugotovil, da je otvoritev obiskala v glavnem starejša mestna populacija. Sam se sicer še ne štejem mednjo, se pa po letih sumljivo bližam številki petdeset. Na kratko, ugotovil sem, da sem tam, če ne štejem osebja muzeja, najmlajši. Vendar to še ni vse, kot bi dejali pri TV prodaji, bil sem tudi edini moje generacije.

Ne vem točno, koliko nas je v času mojega šolanja obiskovalo novomeško gimnazijo, mogoče petsto, šesto dijakov in med njimi se novomeških razstav udeležuje le en sam osebek! Stanje je tako rekoč katastrofalno. Kje so moji vrstniki, je vse pozrlo potrošništvo in zapečkarstvo? Toda to ni glavna težava, ni tudi nikogar mlajšega, to je še huje! Podobnega stanja ni opaziti le pri otvoritvah likovnih razstav, ki že same po sebi privlačijo malce starejše in bolj razgledane obiskovalce, tudi na koncertih ni dosti bolje. LokalPatriot sicer občasno le napolnijo trume mlajših, vendar ob rahlo zahtevnejših projektih je obisk že vprašljiv. Poglejmo samo nekaj prireditev prejšnjega meseca; recimo razstavo slik Severe Gjurić, ki se je na otvoritvi v Galeriji Kralj ob spremljavi brata Gala potrudila tudi kot izborna pevka. Obisk je bil pičel. Koncert množicam dokaj všečnega Zorana Predina je bil obiskan za silo, novoletni koncert Komornega orkestra Tartini v KC Janeza Trdine prav tako. Literarni večeri, kakovostne filmske projekcije, jazz koncerti, težko se pohvalijo z obiskom. Srečujem vedno iste obraze, le mlajše poredko. Kje so vse te srednješolske trume, kje so gimnazijci, študenti? Gimnazija je bila v preteklosti gonilo mestnega kulturnega snovanja, kje so njeni dijaki danes? Jih še zanimajo umetnost, literatura, glasba, gledališče, ali jih namesto tega v režiji šole zadovoljijo občasni obiski Krijavljev tipa Martin Strel? V času mojega šolanja je pokojna profesorica umetnosti in glasbe Marnova na otvoritev pripeljala letnik ali dva dijakov. Jih kdo poskuša pripeljati danes? Po obisku sodeč ne. Kultura je namenjena kulturnim ljudem, če zataji vzgoja, se krog pretrga, kulturne ustanove so prazne, prireditve slabo obiskane in ljudje nekulturni. So to res slovenske Atene?

V začetku meseca smo ob rojstnem dnevu pesnika slavili Ta veseli dan kulture. Lepo, da se oblast spomni na tak dan in ga posveti kulturi. Vendar, da nas bo kultura res prežemala, bi moral vsak dan postati ta veseli dan kulture, ne pa da kultura životari in deluje na meji preživetja. Mnogi jo v nerazumevanju dojemajo kot samo sebi namenjeno in nepotrebno. Se spomnite nedavne izjave onega prenapetega ekonomista, ki meni, da je svet možno presojeti zgolj skozi številke. Grede nove generacije v to smer? Kaj pravi ob tem in ob napovedi zlovesčih reform naš kulturni minister. Reforme ne upoštevajo že tako ogrožene kulture in vrsto ljudi, ki skuša preživetariti s kulturnim delovanjem. Pod vprašajem so usode slovenske literature, založništva, glasbe, likovnega delovanja, kulture na splošno, naš kulturni minister pa le zarotniško molči. Kultura je bila osrednja točka, okoli katere se je oblikovalo slovenstvo, če ta propade ali postane dostopna samo bogatim, kaj nas bo potem družilo? Osiromašen potujočen jezik, pogrošno pritlehna televizija, amerikanizirana ekonomija, potrošništvo in hlastanje za dobrinami? Bodo sploh še kje stale kakšne Atene, ali jih bomo porušili, zrvnali in na njihovem mestu postavili trgovske centre. Je to naša prihodnost?

in to boli, ljudje pa radi v rano natresemo sol.

Noč, ki zna prestopiti

Poglej naju, najbrž sva smešna, ko hlastava po vsem ali ničemer, končno je tudi nekaj precejšen delež. Pleševa in imava v očeh te divje konje z luninimi kopiti. In imava noč, ki zna

prestopiti bregove in poloviti kačice, ki vijugajo pod vratom. Nekaj dvojine preden umrem. Nekaj drobiža, ki ne zna računati ali prerokovati. (Kaj sicer

naj nosim po pokolenjih navkreber? Obžalovanje je tako težka krama.) In zgolj kragulj bi zakrožil nad nostalgijo.

Foto: Borut Peterlin

Komentar kulturnega dogajanja

Slovenske Atene

Rasto Božič

Že v enem prejšnjih komentarjev smo se obregnili ob generalnega direktorja Direktorata za kulturno dediščino Ministrstva za kulturo Damjana Prelovška, ki je v skladu z dolgim nazivom podal zanimivo izjavo, tokrat pa z veseljem sporočamo, da je spet udaril. »Novo mesto lahko imenujemo slovenske Atene,« je zanosno odprl etnološko razstavo Pečarska in keramična industrija v Novem mestu. Postavili so jo v Dolenjskem muzeju, avtorica razstave je etnologinja Ivica Križ, posvetila se je novomeški industriji keramike od začetkov pečarstva leta 1892 do šestdesetih let, ko se zamenjata tehnologija in način izdelave. Gre za izvirno in dopadljivo postavitev, skoraj nostalgičen prikaz še ne tako davne bivalne kulture, ko je bila peč osrednji del bivalnega prostora. Otvoritev je bila lepo obiskana, v našem mestu je bilo v minulemu letu odprtih več odmevnih razstav in verjetno je vse to z dokaj pestrim novomeškim kulturnim delovanjem zadnjih let vzpodbudilo gospoda z dolgim naslovom k omenjeni izjavi. Novo mesto je počastil z laskavim nazivom in mi s tem takoj vzbudil dvom. Zamislil sem se, se malo ozrl in takoj ugotovil, da je otvoritev obiskala v glavnem starejša mestna populacija. Sam se sicer še ne štejem mednje, se pa po letih sumljivo bližam številki petdeset. Na kratko, ugotovil sem, da sem tam, če ne štejem osebja muzeja, najmlajši. Vendar to še ni vse, kot bi dejali pri TV prodaji, bil sem tudi edini moje generacije.

Ne vem točno, koliko nas je v času mojega šolanja obiskovalo novomeško gimnazijo, mogoče petsto, šesto dijakov in med njimi se novomeških razstav udeležuje le en sam osebek! Stanje je tako rekoč katastrofalno. Kje so moji vrstniki, je vse požrlo potrošništvo in zapečkarstvo? Toda to ni glavna težava, ni tudi nikogar mlajšega, to je še huje! Podobnega stanja ni opaziti le pri otvoritvah likovnih razstav, ki že same po sebi privlačijo malce starejše in bolj razgledane obiskovalce, tudi na koncertih ni dosti bolje. LokalPatriot sicer občasno le napolnijo trume mlajših, vendar ob rahlo zahtevnejših projektih je obisk že vprašljiv. Poglejmo samo nekaj prireditev prejšnjega meseca; recimo razstavo slik Severe Gjurin, ki se je na otvoritvi v Galeriji Kralj ob spremljavi brata Gala potrudila tudi kot izborna pevka. Obisk je bil pičel. Koncert množicam dokaj všečnega Zorana Predina je bil obiskan za silo, novoletni koncert Komornega orkestra Tartini v KC Janeza Trdine prav tako. Literarni večeri, kakovostne filmske projekcije, jazz koncerti, težko se pohvalijo z obiskom. Srečujem vedno iste obraze, le mlajše poredko. Kje so vse te srednješolske trume, kje so gimnazijci, študenti? Gimnazija je bila v preteklosti gonilo mestnega kulturnega snovanja, kje so njeni dijaki danes? Jih še zanimajo umetnost, literatura, glasba, gledališče, ali jih namesto tega v režiji šole zadovoljijo občasni obiski Krjavljevega tipa Martin Strel? V času mojega šolanja je pokojna profesorica umetnosti in glasbe Marnova na otvoritev pripeljala letnik ali dva dijakov. Jih kdo poskuša pripeljati danes? Po obisku sodeč ne. Kultura je namenjena kulturnim ljudem, če zataji vzgoja, se krog pretrga, kulturne ustanove so prazne, prireditve slabo obiskane in ljudje nekulturni. So to res slovenske Atene?

V začetku meseca smo ob rojstnem dnevu pesnika slavili Ta veseli dan kulture. Lepo, da se oblast spomni na tak dan in ga posveti kulturi. Vendar, da nas bo kultura res prežemala, bi moral vsak dan postati ta veseli dan kulture, ne pa da kultura živetari in deluje na meji preživetja. Mnogi jo v nerazumevanju dojemajo kot samo sebi namenjeno in nepotrebno. Se spomnite nedavne izjave onega prenapetega ekonomista, ki meni, da je svet možno presojati zgolj skozi številke. Grede nove generacije v to smer? Kaj pravi ob tem in ob napovedi zloveščih reform naš kulturni minister. Reforme ne upoštevajo že tako ogrožene kulture in vrsto ljudi, ki skuša preživetariti s kulturnim delovanjem. Pod vprašajem so usode slovenske literature, založništva, glasbe, likovnega delovanja, kulture na splošno, naš kulturni minister pa le zarotniško molči. Kultura je bila osrednja točka, okoli katere se je oblikovalo slovenstvo, če ta propade ali postane dostopna samo bogatim, kaj nas bo potem družilo? Osiromašen potujčen jezik, pogrošno pritlehna televizija, amerikanizirana ekonomija, potrošništvo in hlastanje za dobrinami? Bodo sploh še kje stale kakšne Atene, ali jih bomo porušili, zravnali in na njihovem mestu postavili trgovske centre. Je to naša prihodnost?

Portret: Tomšič, Miro

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

»Ne prihajam iz glasbene družine, sem pa kot otrok vedno dobival igrače v obliki glasbil. Šestleten sem se razburil in zahteval, naj mi že enkrat kupijo igračo, ki bo od sebe dala kakšen konkreten zvok. Dobil sem kitaro, okoli katere se je začelo vse vrteti. Bil sem samouk. V osnovni šoli sem odkril čar nastopanja, posledično sem lahko veliko manjkal pri pouku. Bil sem samozavesten, veliko lažje sem pristopal k stvari. Starejši ko sem postajal, več sem o tem razmišljal,« pove dvaintridesetletni Stražan Miro Tomšič. Ob novomeških glasbenih prireditvah ga pogosto srečamo. Rock, pop, klasična glasba, tolkala, pihalna godba, glasbena šola, Jazzinty, film Trdinov ravs, povsod je prisoten, redko v ospredju. Skromen in delaven, ena izmed oseb, ki veliko naredi, širši publiki pa ostaja manj znana.

»Potem sem šel na gradbeno šolo, pravzaprav jo je obiskovalo le moje telo,« nadaljuje. »V tem času sem začel z bobni in skupino Barakuda, obiskoval sem tudi glasbeno šolo. Potem je šlo telo na študij gradbeništva. Gledal sem vso to matematiko, prešino me je, da to ni zame. Nekega dne sem se pojavil pri profesorju tolkal Lojzu Gradišku na novomeški glasbeni šoli in ga osrečil z zamisljivo obiskovanju srednje glasbene šole. Na moje presenečenje me je podprl.«

V Ljubljani je končal Srednjo glasbeno in baletno šolo, tolkala, smer jazz pri Alešu Rendli, v Velenju pa Srednjo šolo Fran Korun Koželjski, klasična tolkala pri prof. Martinu Bajdetu. Lani (2005) je zaključil študij tolkal na ljubljanski Akademiji za glasbo, kot profesor tolkal je zaposlen v novomeški Glasbeni šoli Marjan Kozina.

»Pri doseganju glasbenih ciljev so se pokazale razne zapreke. Začel sem se poglobljati vase, vse od joge naprej. Pri tolkalih me je marsikaj oviralo, to sem skušal odpraviti. Opazil sem, da ta spoznanja in znanje lahko prenašam na druge, kar mi kot pedagogu zelo pomaga. Že po hoji spoznam človeka, njegov ritem, razmišljam, kako bi začela delati.«

Kljub glasbeno pedagoški usmeritvi se najraje pojavlja v vlogah pevcu, kitarista, avtorja ter producenta. Ob tem zelo uživa, pravi, glasba zapolnjuje večino njegovega prostega časa. »Skupina Dom za sanje me najbolj predstavlja kot glasbenika. Predstavlja moj pogled na svet, okus in glasbeni izraz. Tudi na tem področju se vidim v prihodnosti. V marcu bo izšel naš prvenec, plošča Izredno stanje.«

Bobni so njegov poklic in strast, vendar se raje izraža skozi skupino. Začel je v Barakudi, bil član Ministra Gregorja, tria Jerneja Zorana, kot študijski glasbenik je sodeloval s skupinami; Dan D, Društvo mrtvih pesnikov, Soddihna, Copacabana ter z Marto Zore. Bil je član Orkestra Slovenske vojske, 15 let član Pihalnega orkestra Krka, je član novomeškega simfoničnega orkestra, »kar je del službe,« sodeluje s Komornim orkestrom Tartini. Poleg matične skupine Dom za sanje ga zelo dobro predstavlja osemčlanska tolkalska zasedba Muvaruvagruva, ki je izšla iz pedagoškega dela. »Lani smo izdali in uspešno predstavili ploščo Mišnposibl. Spoznal sem, da lahko kot pedagog iz ljudi potegnem celo več kot iz sebe. Vsak učitelj na glasbeni šoli lahko z učenci sestavi komorno skupino. Nastala je Muvaruvagruva, ki je prerasla okvir in se osamosvojila. Stvarem, s katerimi se ukvarjam, skušam dati lasten pečat.«

V Novem mestu deluje vrsta tolkalcev, veliko bobnarjev je njegovih učencev. »Nanje sem posebej ponosen. Zame je pomemben končni rezultat, to, kar se sliši. Nekateri potrebujejo šolo, druge bo le zatrla. Marsikateremu glasbeniku bi znal pomagati, vendar je to odvisno od posameznika samega. Če nimaš želje po znanju, ti tudi šola ne pomaga. Pedagogi tolkal smo privilegirani, naši učenci se vedno zavestno, brez vpliva staršev, odločijo za bobne.«

Glede stanja v pop glasbi meni, da Dolenjci nimamo niti ene osebe, ki bi podprla in usmerila najbolj kreativne glasbenike. »Vse ostaja v tem dolenjskem talinem loncu, le redki se prebijejo. Veliko jih zapade v samozadostnost in zvodeni. Pri nas je ogromno potenciala, ampak sami ne pridemo nikamor. Tudi najbolj uspešni imajo težave s preživetjem. Krivo je tudi stanje v Sloveniji. Redki investirajo v glasbo, pri Muvaruvagruvi smo, recimo, večino plačali sami, do vratu smo v dolgovi. Na srečo sem zaposlen in imam rad svoje delo. Skušal bom čim več prispevati k razvoju glasbe. Naše poslanstvo je ljudi glasbeno izobraziti, ustvariti poslušalce in glasbi ter kulturi naklonjeno okolje. Če lahko ob tem damo otrokom kaj več, tem lepše.«

stripina šola stripa nm

Nova situla DM

Konec lanskega leta so iz restavratorskih delavnic Rimskega germanskega muzeja v Mainzu v Dolenjski muzej pripeljali leta 2003 odkrito močno poškodovano situlo. Našli so jo v stranskem grobu ene izmed prazgodovinskih gomil Kapiteljske njive. Ker je bila v izredno slabem stanju, so jo dvignili neočiščeno in poslali v Mainz. Strokovnjaki uglednega nemškega muzeja so jo očistili, zaščitili in ostanke podprli s pločevino. Pri pregledu notranjosti so ugotovili, da se je v situli ugnezdila miš, ki je preglodala tudi del ostenja. Po ostankih mišjega skeleta sklepajo, da se je z njim zastrupila.

Arheolog in kustos Borut Križ postavlja novo restavrirano situlo, značilno za dolenjsko inačico starejše železne dobe, v 4. stoletje pred n.š. Situle so izredno pomembne za odkrivanje prazgodovinske podobe naših krajev. Gre za čas nepismenosti, le podobe, iztolčene v bronasto pločevino, govorijo o tedanjem življenju, navadah, noši, orožju, obredih itd. Novi primerek situle je okrašen s štirimi reliefnimi pasovi, trije so dekorativni, osrednji prikazuje trop srnjadi ali kozorogov, pri strani je ohranjena upodobitev šap večje roparice.

V Dolenjskem muzeju bodo situlo z manjšo razstavo predstavili javnosti 10. februarja. (Rasto Božič)

Simulaker med dediščino in novimi vsebinami

Zadnjič smo poročali o zapletih pri obnovi stavbe za novo mestno galerijo moderne umetnosti Simulaker. Glavno težavo še vedno povzročajo mnenja okoli prezentacije historičnega tlaka. Dvorano nosijo stebri, katerih baze so dobrega pol metra pod sedanjo hodno površino. Eno izmed izhodišč konzervatorske službe je odstranitev nasutja in predstavitev prvotnega stanja.

V zvezi s tem poteka debata med investitorjem Zavodom LokalPatriot, projektantom Bojanom Košmerljem in strokovno službo novomeške enote zavoda za varstvo kulturne dediščine. Do vnovičnega pretresa mnenj je prišlo v ponedeljek, 9. januarja, po pogovoru je kustos Simulakra Iztok Hotko povedal: »Izhodišče preureditve Germovih stal v razstavišču je ohranitev kulturne dediščine prostora, predvsem njegove dvoranske zasnove,

ki je v Novem mestu edinstvena, na drugi strani je potrebno v njem omogočiti nemoteno galerijsko dejavnost. Gre za temeljno dilemo sodobne konzervatorske stroke, za kompromis med kulturno dediščino spomenika, ki mora ostati prezenten, in med novimi vsebinami. Prepričan sem, da se bo kmalu izšla v obojestransko zadovoljstvo.« Po besedah vodje novomeške enote zavoda za varstvo kulturne dediščine Danila Breščaka se tudi na zavodu zavzemajo za kompromisno rešitev. Po usklajevanju mnenj znotraj strokovne službe so pogovore nadaljevali 13. januarja, dan po zaključku naše redakcije. Vodstvo galerije namerava konec meseca o trenutnem stanju obvestiti tudi širšo javnost. (Rasto Božič)

Benč odpira Jazzinty

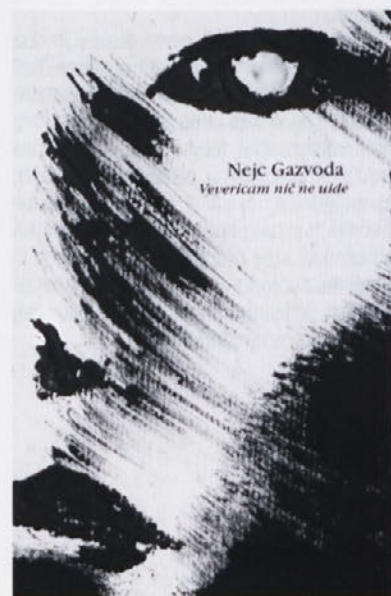
Po dveh sezonah novomeškega Jazzinty abonmaja se 20. januarja z nastopom Janeza Bončine Benča v spremljavi Big banda Braca Doblekarja in članov skupine September začne tretji krog prireditev. Že v prejšnjih letih se organizator LokalPatriot ni osredotočil zgolj na jazz, ampak je posegel tudi na mejna področja tega glasbenega sloga, letos še globlje v tako imenovane etno vode oziroma zlitje izročilne glasbe, fuzije in šansona.

Program bo poleg jazza namenjen spoznavanju vzhodnjaških glasbenih vplivov in mešanju z glasbo Zahoda. Letos je popestren s projekcijo štirih glasbenih filmov, ki od

10. januarja vsak torek poteka v Klubu LokalPatriot.

Prvi večer abonmaja se bo po koncertu v Kulturnem centru Janeza Trdine z nastopom Elektrik Jazz Quarteta nadaljeval v LokalPatriotu. Februarski koncert bo z nastopoma skupine Kal iz Srbije/Črne gore in domačega Šukarja zaznamovala romska glasba. V marcu nastopa italijanski jazz-funk kvartet DMA, v aprilu prihaja iz Beograda zasedba Vašila Hadžimanova, s solističnim projektom LAČNa in TREZNa se bo predstavil domači bobnar Jaka Berger. Končuje se v maju s koncertom slovenske jazz-funk-latino zasedbe Bomango. (Rasto Božič)

Gazvoda spet nominiran

Nejc Gazvoda
Vevericam nič ne uide

V prvih dneh novega leta je uredništvo časopisa Dnevnik objavilo imena osmih nominirancev za literarno nagrado Dnevnikova fabula. Nagrado za najboljšo zbirko kratke proze ta časopisna hiša letos podeljuje prvič. V ožji izbor so se z deli zadnjih dveh let uvrstili Veronika Simoniti, Polona Glavan, Katarina Marinčič, Rudi Šeligo, Drago Jančar, Dušan Merc, Andrej E. Skubic in z zbirko Vevericam nič ne uide mladi novomeški pisatelj Nejc Gazvoda.

Letos že tretjič poteka literarni festival zgodbe Fabula, njegova osrednja novost je nagrada. Festival je zasnovan kot vzpodbuda za branje in dvig bralne kulture v našem prostoru. Sestavljen je iz proznih mnogobojev, ki so že bili, in festivalskega dela. Začenja se 19. januarja, festival bo v treh tednih obiskalo osem svetovno priznanih pisateljev, ki bodo nastopili na dvajsetih literarnih večerih po Sloveniji. Nagrajenca literarne nagrade bodo po simpoziju 18. februarja razglasili v Kulturnem domu Postojna. (Rasto Božič)

Ko Lily sreča Konga

Damir Skenderović

Ko sem zadnjič gledal plesno predstavo, sem si postavil temeljno vprašanje sodobnega človeka: Kje si, Lily (beri impresijo iz prejšnjega Parka: Ples ali išče se Lily Marlen)? Ko sem bil nazadnje v kinu in gledal film King Kong, se nisem vprašal, kje je Lily. Še manj se je to spraševal Kong, glavni junak filma.

Lenobno poležen v udobne fotelje kina in trenutno zadovoljen s situacijo, v kateri se je znašlo po dolgotrajnem sprehodu ali bolje, popotovanju, moje izčrpano in premraženo telo z ostankom tistega, kar se je nekoč hotelo imenovati duša, nisem pričakoval večjih pretresov do konca klasičnega hollywoodskega filmskega remakea. Kot vedno sem se tudi tokrat zmotil.

Dolgonoga zraven mene je namreč mogla iz svoje kože. S svojim seksi grlenim glasom je zažrgolela v temo in tišino napol polne dvorane: Tale Kong je idealni moški.

Zažrgolela je seveda v trenutku, ko je film dosegel svoj dramatični višek. V trenutku, ko je naš simpatični junak, šest metrska gorila iz nekih drugih časov in s hudim smislom za humor, sesul in razkopal tri tiranozavre rexe, medtem ko je z vsemi štirimi tačkami žongliral z bejbo, katere življenje je branil. V trenutku, ko je to bejbo po epskem boju odnesel na najvišjo skalno polico na otoku, od koder se je vil prekrasen pogled na neko praprvinško, kruto, divjo, krvavo, lepo zemljo spodaj in prelepim sončnim zahodom zgoraj. V trenutku, ko se je Kong zazrl v vso to lepoto, kot se lahko zazre samo kralj, bojevnik in filozof obenem.

Zažrgolela je v trenutku, ko se je množica gledalcev v dvorani, popolnoma obnemela in presunjena od poteka dogodkov na platnu, mogoče prvič in verjetno tudi zadnjič v življenju vprašala: kdo je tu lepota in kdo zver.

Zažrgolela je točno v tistem trenutku, kot si je dva dni kasneje ob ogledu istega filma kolega G. Luštek, plesalec, koreograf, pedagog, umetnik, boem, medgalaktični argonavt, ribič z licenco in čisto pravih ribiškim klobukom, zapel Kreslinovo: »Od višine se zvrtil, skrij me v svojo dlan, svojo toplo dlan, svojo mehko dlan, vzemi me na svojo stran ...«

No, po tem ključnem trenutku je nekje v zakotju mojih možganov verjetno vstala od mrtvih določena sinapsa, vsa skurjena od škodljivih vplivov onesnaženega okolja, razno raznih sevanz in vnosa določenih manjškodljivih substanc od prej naštetih in začela opravljati funkcijo, za katero je bila, kot plod nekaterih naključij, evolucije in mogoče božje neprevidezosti, tudi ustvarjena, tako da sem naenkrat začutil hudo potrebo po tem, da bi tudi sam ustvaril kakšen deduktivni konstrukt, revitaliziral kakšno mestno jedro – ne nujno našega ali vsaj vse skupaj zlit na papir, seveda po temeljitem premisleku, kaj dogaja.

Skratka. Na tej točki bi lahko sedaj analiziral, sublimal ali sinteziral potrebo človeka, da s pomočjo svoje same po sebi protislovne domišljije ustvarja bitja, ki so mu DNK-jevsko najbližje in ki ga paradoksalno prekašajo tako po moči kot po sposobnostih, inteligentni pa so vsaj toliko kot njihovi kreatorji. Pa najsi gre za replikante, ki so formalno više na evlucijski lestevici, ali Konge, ki so niže. Toda kot vsak pravi kvazi intelektualec se bom na tej točki ustavil pri akcideni, ki je mogoče iztočnica in hkrati odgovor na zgoraj zastavljeno vprašanje, ne da bi pri tem pregloboko posegal v že itak globoko tematiko. V filmu namreč eden od akterjev ob trupu Konga navdihneno dahne: »...ubila ga je Lepota«. Res je. Ni ga ubila bejba, zaradi katere je posledično končal ob Empire state buildingu kot velik kos faširanega mesa, začinenega s pol tone svinca. Ubila ga je Lepota, ki je tudi sama umrla. Kot del te lepote, kot njen organski del, če hočete, kot bitje, ki je to lepoto živelo, kot bitje, ki je bilo tudi samo lepo in plemenito, pa najsi je zrl v sončni zahod, papalo kakšnega človečka ali se igralo s celjustomi še ne ohlajenega tiranozavra rexa, kot takšno bitje, je moralo umreti skupaj z njo.

Toda, se vprašate? Zakaj je umrla Lepota? Ni umrla. Ubil jo je človek, največji kreator lepega in hkrati največji ubijalec vsega lepega.

Eto, zato je umrl Kong.

Guncel fest, Dan lutk v Novem mestu Dom kulture, 3. december

Dopolodne in popoldne nabita dvorana, Egon v izvedbi Lutkovnega gledališča Tri iz Kranja in Sapramiška Lutkovnega gledališča Ljubljana, dve predstavi za otroke, obe več kot odlično obiskani. Zvečer posladek za odrasle, Kalejdoskop Lutkovnega gledališča Koruzno zrno iz Slovenske Bistrice, glede na gledališko vrstitev še kar obiskan. Organizatorji, KC Janeza Trdine, Javni sklad za kulturne dejavnosti in Taus Teater, so na veselje dan kulture omogočili prost vstop.

Otroški predstavi nas v nadaljevanju ne zanimata, tembolj šolsko uro dolga predstava avtorja in režiserja Matevža Gregoriča. Preproste, vendar učinkovite, duhovite ter izrazno igralsko karakterno zelo uporabne lutke, sceno ter likovno podobo je zasnoval Iztok Kalan, glasba je delo Andreja Žiberta. Samo dinamiko predstave so dopolnjevali primerno dramatični tonski posnetki govora in citatov.

Pri dokaj stereotipni zgodbi gre za starodavni spopad med spoloma, seveda brez končne rešitve. Oplemenitena je z znaki sodobnega časa in povsem klasičnega prešustva. Zelo domiselno jo dopolnjujejo karikirani majhni izseki modernega življenja; boj za existenco, ugled, parodija sodišča, družbe, medijskega sveta, zamisel in izvedba scene s televizijo je nenadkriljiva.

Čeprav gledalec ni dobil takega občutka, sta predstavo izvedla le dva uigrana in vešč igralca. Jana Jeglič in Tomaž Ozimič sta vokalno sposobna, izrazno domiselna interpretata. Njun govor je dodatno začimil že s samim videzom označeni karakter lika. Brez pačenja uporabljeni dialekti so dodatno podkrepili že tako izvrstno satiro. Scena je bila zastavljena zelo preprosto. Trije izpostavljeni deli so se v trenutku spremenili v povsem drug predmet ali kos pohištva, njihova uporaba je pričarala različne ambience. Pravzaprav na prvi pogled minimalistična zasnova se je izkazala za bogato. Skromni pripomočki in njihova izvirna raba so dali dovršeno in karikirano iluzijo, recimo za prikaz spolnosti. Zgodba, njena izvedba, igralska zasedba in scena, vse se je zlilo v zabavno in poučno predstavo ob enem.

Ta veseli dan kulture je z Guncel festom dosegel in presejal namen. Kulturo nam radi ponujajo, tudi njeno doživetje se posledično ujema s tem, kot nekaj zateženega, doumljivega le največjim umom. Pa ni tako, to je le zabloda samovšečnosti. Kultura se začne pri drobnih stvareh, če je tam ni, je tudi drugje ne bo.

Zoran Predin & Žive legende KC Janeza Trdine, 15. december

Nehvaležno je pisati o ikonah zabavne glasbe, ki tradicionalno polnijo slovenske dvorane. O ljubljenskih občinstva vse dobro, so edini jez, ki nas varuje pred poplavo podivjane sodobne zabavne glasbe. Je res tako?

Mogoče sem med redkimi, ki so koncert pričakovali z mešanimi občutki. Čeprav Predin kakovostno močno presega domači šund, je še vedno vezan na trg, prodajo in promocijo. Konec koncev je vsa pop glasba tega sveta narejena za prodajo. Biti mora všečna, avtor šaljivec, zabavljač, drugače sta dvorana in denarnica prazni. Tega se posebej Lačni Franz dobro zaveda. Rekel sem, dajmo predsodke na stran in Zoranu možnost, mogoče presenetiti. Sicer njegovo pot in vzpon spremljam od začetka. Lačni Franz je bil prva liga, Zoran je dober pisec, kritičen, duhovit, aktualen, toda njegova glasba me je vedno nesramno spominjala na nekdanje vzhodnoevropsko tolmačenje rocka. Vse tisto brezdnejno in publiki tako všečno la-la-lajanje zveni zoprnor rusko, skozi leta je še čas opravil svoje, začel se je ponavljati in pesmi so si vse bolj podobne. Rekli boste, ima vendar dostojen opus, niz uspešnic, zvesto publiko, zasluge. Dobro, vse je res, toda poskušajmo trezno po plasteh oceniti koncert, da ne bo zapletov, njegov stil poimenujemo rock šanson. Ste bili pozorni na estetiko nastopa? Ali ni bolj kot na suvereno podajanje mejila na stokrat ponovljeno rutino, ki bi bolj sodila v televizijski nedeljski večer one nacionalne kreature? Vas je zbudila Zoranova patetika, zmotilo stalno pozivanje k ploskanju, skupnem petju, vzkliki, samohvala, stari vici (par je bilo dobrih), povezovanje v slogu stand-up komedijanstva, načrten tempo koncerta, sosednje dinamike in konec koncev stare prežvečene pesmi, ki jih poznamo v dosti boljših izvedbah? Namreč, kljub nazivu Žive legende, legenda je zaradi starosti le nekdanji basist Buldožerja, je spremljava enostavna, enolična, glede na pianistovo vlogo tudi claydermansko cenena. Povprečni glasbeniki, le kitarist izstopa, pa še ta ni najboljši (kateri sploh je!), kot sodi Zoran. Dobil smo zgolj presek bogate in plodne kariere, nekoliko preoblečene stare hite, ščepec novega in zadovoljno dvorano.

Zoran Predin že dolgo ni več prevratniški poet, njegovo ciljno občinstvo je srednja generacija, kmalu bodo gospodinje. Mimogrede, Jai Uttal, avtor glasbe za pesem Rad te imam, ni Indijec, temveč svetlopolti newyorški Američan!

Ocena 3

Youngunz Tour 2: Eyesburn LokalPatriot, 16. december

Druga izvedba turneje, ki naj bi osvežila in popestrila dogajanje v slovenskih klubih, je v Novo mesto privedla tri rockerske zasedbe, Izolčane Wejn & TheGenzis, domačine Wet Bed in dobro uveljavljene beograjske reggae-dubcorovce Eyesburn.

Izolčani so lastnemu primorskemu poreklu v čast predstavili precej melodično obliko post grungea. Klasični rock kvartet je deloval utečeno, glasba skupine prijetno odstopa od priljubljenega metalskega kanona. Bili so glasni, teža delovanja prenesena na oba kitarista, obenem vokalista. Po polurnem energičnem nastopu so jih na odru zamenjali domačini Wet Bed, navdušili novomeške navijačice, delovali pa dokaj zmedeno. Glasba, postavljena na drugače trdno ritmično osnovo, se je izgubljala v nedoločnem zamazanem zvoku, v nedorečenih kitarskih vložkih vedno enakega predznaka in barve. Vendar vnaprej navdušena publika se ni dala zmeti, metalska folklorizacija in interakcija je cvetela, skupina je pri privržencih opravičila lokalno slavo.

Pri Eyesburn, srbski skupini z enajstletnim stažem, zadeva ni tako enostavna. Pravzaprav bi si zaslužila samostojen nastop in večji oder, saj je njen zvok preširok za tesen klub. Že sama zasedba je neobičajna; poleg rock tria še pihalec z bariton saksofonom in trobilec s pozavno na poteg. Glasbeniki slikoviti, basist v uniformi sandinista, kitarist pravoverni, »hvala vam dobri ljudi.« rastafarijanec, alternativni saksofonist s platenom bradico itd. Sam videz je napovedoval pestro dogajanje, stilna oznaka obilico duba. Začeli so, vsaj zdelo se je, izgubljeno. Začetni komad neka kolobocija, zvok slab. Drugi je bil že boljši, precej glasno so parali s trdimi metalskimi akordi, zlagoma se je zvočna slika barvala s pihalno-trobilskim parom in ravno, ko sem začel dvomiti o pravilnosti stilne oznake, je ritem sekcija napovedala oni značilni toplo mistični ritem bitja srca, ki določa reggae glasbo in njeno dubovsko izpeljanko.

Eyesburn strežejo s precej tekočo obliko duba. Gredo v smer klasičnega reggaeja, ga dosledno barvajo z ubranim večglasnim petjem ter nadgrajujejo, nanj nalagajo plasti trdega kitarskega žaganja. Dobljena glasbena slika je izvirni zvočni kompromis, lepljenka slogov, všečna tako metalurgom kot zaljubljenecem v dub. Sodobno glasbeno zlitje, ki ga kot dih Karibov zaokroža brass sekcija. Respect!

Ocena 4

Dan D Športna dvorana Marof, 23. december

Eno izmed prednovoletnih rajanj se je odvijalo v novomeški najstarejši športni dvorani. Pet ur so večinoma zapolnile domače sile Otium, MePZ Pomlad, Ujc in Dan D, Gušti s Polono ter Mi2 so bili gosti.

Večer so udarno, kot znajo, začeli Otium, občinstvo v okrašeni dvorani se je ogrevalo, pevka se je izkazala za spretno in samozavestno vokalistko, ki jo tako energična glasbena podlaga potrebuje. Potem smo med premorom za popestritev dobili projiciranih nekaj sporočil pokroviteljev ter vrsto večinoma pogrošnih video posnetkov, z glasbo, ki bi se lepo ujela s programsko usmeritvijo kakega kanala ali lokalnega radia, na tej rockerski prireditvi pa je zgolj onesnaževala okolje. Nadaljevali so Stajerci Mi2, postregli z znanim programom, krmarili med rockom in komercialno, navdušili z lastnimi uspešnicami ter s koketiranjem z zvezdo večera, dodali kanec populizma, vse pripravili za nastop Dan D. Zatem spet dolga pavza z video kičem, žrebanjem vstopnic, nenapovedano so na oder prišli lokalpatriotski Village People in odplesali YMCA, vzdušje se je stopnjevalo. Do tega trenutka je bil zvok dober, glasnost znosna, kar ne moremo ugotoviti za nadaljevanje. Mojster za mešalno mizo je večer spremenil v napad na sluh. Razkošen zven bobnov je spremljala glasnost na meji bolečine. V akustično neprimerni, z zavesami nekoliko ublaženi in z ljudmi nabiti dvorani smo bili dobesedno talci tonskega tehnika. Kaj pomaga odlična oprema, skoraj na meji znanstvene fantastike, če imaš za mešalno mizo nesposobneža? To je prepogosta zgodba domačih koncertov!

Seveda so Dan D opravičili sloves, gostje so le pripomogli. Če od predlanskega koncerta v Domu kulture potegnemo črto, ugotovimo, da je skupina v odlični kondiciji, še vedno v vzponu in brez dvoma v slovenskem vrhu, vendar brez novosti. Velja pa nekaj besed nameniti prosluli dvorani.

Upravljalci ali lastnik v treh desetletjih niso uspeli urediti osnovnih higienskih prostorov. Tisti dve ubogi stranišči sta še vedno pravi škandal, ki kriči po pozornosti ustreznih služb. Skoraj dva tisoč obiskovalcev, točilne mize, nepregledna vrsta pred straniščema, poniževanje čakajočih, zanemarjenost, uriniranje v prhah, neustrezno zračenje, to je pravo novoletno darilo novomeških oblastnikov, in ne rajanje. V vseh teh letih se je izboljšala le scenoska oprema, vse drugo je ostalo na istem pritlehnem nivoju! Da ne bo pomote, tokratna ocena ne odraža glasbe.

Ocena 1

Ocena 5

Moveknowledge, Ant People
Kapa Records 2005

Pravzaprav je za koncertno dobro uveljavljeno skupino nenavadno tako dolgo čakanje na prvi studijski izdelek. Moveknowledge smo poznali skoraj po vseh plateh, le po tej nam je bila neznanka. Dvovov ni več, plošča skupino dostojno predstavlja in umešča.

Uvede nas elektronski efekt, potegne kitarski groove, udari ritem, iz katerega vstane Ntkovo rapanje, vse prekrije Sandrino petje, zarezze ustvari pihalna sekcija. Začetni del deluje malce kaotično, nato ugotoviš, da gre le za dramatičnost. V nadaljevanju se vse postavi na svoje mesto, skupna zvočna podoba je rahlo kosmata, kot kompromis med živim in studijskim zvokom. Drugače je zvok globok, bobni in činele jasni, bas poln, glasba ni le spremljava vokalistoma, živi, ima formo, teme se prepletajo, ritmi lomijo.

Že naslovi skladb, ena je instrumentalna, odražajo osnovno usmerjenost; družbena kritičnost, problematičnost in svetovljanstvo, vsega smo vajeni že z Ntokovih plošč, čeprav ta tukaj ni gonilna sila, le del skupne podobe. Glasba je sorazmerno s tem zastavljena široko, ritmična in dramatična, včasih zapeljivo plesna. Giblje se od swinga prek rhythm and bluesa, fuzije, skaja do hip-hopa ter drum'n'bassa. Prevladuje funk, vleče na acid, zabela je jazz. Glasba izhaja iz dveh osnov. Prva je zanesljiva ritem sekcija, drugi nosilec je kitarski groove, vsebino zagotavlja vokala, jin je rap, jen petje, pihalna sekcija in klaviature, predvsem električni klavir, so nadgradnja. Tehten prispevek od gostov, predvsem violinistke Jelene Ždrale.

Plošča je izdelana kot kompleksna celota, daje tudi tak zvočni vtis, poleg tega so skladbe skupno delo. Začne elektronika, potegne nas ritem, valujemo z njim, tik pred koncem nas osveži balada-zveneči glasbeni podpis, konča se z elektronskim neredom. Ploščo je potrebno poslušati večkrat. Pri bežni pozornosti ušesom rado kaj pobegne, že takoj drugič se plošča odpre in ponudi popolnejšo sliko. Kar je posebej razveseljivo, vsaj meni, so vzporednice, ki se porajajo ob poslušanju; Brooklyn Funk Essentials, Herbie Hancock, Regina Carter ..., pogrešam le malce več duba, ampak to je stvar okusa. Glasba skupine Moveknowledge je sicer nekaj let izza aktualnih svetovnih smernic ali bolje, gre za transžanrsko zasedbo, ki je trende prerasla in jih sedaj lahko postavlja sama. Da se njeno poreklo vleče iz Novega mesta, je zgolj pika na i.

Delo: 4 / Oblika: 4

Sagar, Ragas
Goga musica 2005

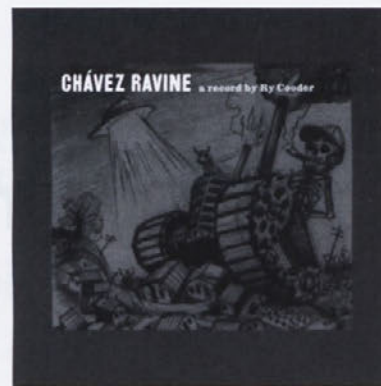
Takoj na začetku lahko zapišemo, da je v jeseni izdana plošča, sad medsebojnega ustvarjanja in sodelovanja slovenskih ter indijskih glasbenikov, pogumno založniško dejanje. Gre za prvi tovrstni uradno izdani domači glasbeni dokument.

Skupina eklektično usmerjenih in neobremenjenih glasbenikov se je podala v New Delhi, tam spoznala in se spoprijateljila s prav tako široko glasbeno nazorsko usmerjenimi ustvarjalci, skupaj so ustvarili glasbo, ki presega tako civilizacijske kot slogovne meje. Rezultat vsega je življenja polna glasba, nabita s spoznanji drugi svetov. Z ritmično in melodično osnovo se giblje vse od indijske klasične glasbe, hindi popa, do različnih vplivov, segajočih od vzhodne Evrope, prek Balkana, Afrike in Bližnjega vzhoda, slišimo celo odmev evropske klasike. Nadgrajena je z jazzovsko harmonijo in medsebojnim spoštovanjem.

Zbrali so se vrhunski domači glasbeniki; kitarist Igor Bezget, mojster tolkal Nino Mureškič, Damir Višič, sarodist, ki se je tega indijskega brenkala več let učil ravno v Indiji in basist Tadej Kampl. Indijski del zasedbe so predstavljali; violinist Sharat Shrivastava, flautist Kanchman Babbar ter dva tablista, Gyan Syng in Prashant Trivedi. Glasba je nastajala spontano, med snemanjem, kot avtorji so podpisani Višič, Bezget in Shrivastava. Skladbe posnemajo zgradbo indijskih klasičnih rag, dolgi uvodi so zahodnim ušesom ustrezno prilagojeni, sledijo nosilna tema, njen preplet in zaključek. Vsi glasbeniki so enakopravni, pridejo do izraza, dovršeno se ujemajo, postrežejo s solo vložki. Določeni le izstopajo. Recimo Bezget se zdi nekoliko v ozadju, vendar je to le bežen vtis, bdi nad celotnim početjem. Nino Mureškič je tudi tokrat izvrsten, posebej blesti z okvirnim bobnom. Višič suvereno obvlada sarod, Shrivastava je violinski virtuoz, oba tablista popolnoma izrabljata glasbilo, tako solistično kot spremljevalno. Glasbeni producent je bil Blaž Celarec, kot gost je s kositrno piščaljo sodeloval Boštjan Gombač. Uspelo glasbeno zlitje dopolnjuje primerno oblikovan ovitek. Fotografije so delo Nina Mureškiča, nastale so med snemanjem v Indiji.

Razveseljivo je, da je plošča tovrstne glasbe izšla ravno pri novomeški Gogi. Z izdajanjem multikulturnega glasbenega dojemanja sveta se zoperstavljamo uničujoči globalizaciji in vseobčemu instantnemu poneumljanju.

Delo: 5 / Oblika: 5

Ry Cooder, Chavez Ravine
Nonesuch/Nika 2005

Kar osemnajst let smo čakali na nov studijski album uglednega ameriškega glasbenika, avtorja, folklorista, promotorja in vrhunškega kitarista. Leta 1987 je izšel njegov album Get Rhythm, nato se je posvečal le skupinskim projektom. Raziskoval je znotraj severno in južno ameriške folklore - americane, afriško in orientarno glasbo. Njegovo delovanje je dokumentirano s številnimi ploščami, sodelovanji z glasbeniki raznih koncev sveta. Višek je doseglo s projektom Buena Vista Social Club, ki je svetovnemu občinstvu predstavil v času in zvoku zamrznjeno kubansko glasbo. Cooder se je pri projektu ujel v lastno past, pa ne merim na neokusno veliko izdaj kubanske glasbe, prej na vpliv, ki je prisoten tudi na novi plošči.

Cooder skuša avtentičnost doseči ravno s podobno sterilno asketsko produkcijo, ki jo je prikazala glasba kluba Buena Vista. Ta staroveški zvok, zadušena tolkala, neoprijemljiv bas, hammond orgle itd., je sicer zanimiv, vendar prevečkrat slišan. Glasba novega albuma je opta na mehiško tradicijo, uporablja izročilne stile son, guaracho, polko, tudi ščepec jazza, rhythm in bluesa. Mešata se tradiciji, mehiška in ameriška, kar odraža tudi samo zgodbo, vzrok nastanka plošče. Gre za univerzalno pripoved o pohlepu, korupciji, brezobzirnosti velikega kapitala in politike. Chavez Ravine se je imenoval slum v Los Angelesu, gre za petdeseta leta. Mehški priseljenci so šli rasistično nastrojeni politiki v nos, kapitalu pa je dišalo zemljišče. Izvedli so postopek, se predela polastili, pri zaroti je sodeloval tudi FBI in zadevo skušal opravičevati s komunistično nevarnostjo. Slum so porušili, na njegovem mestu je zrasel stadion. Ry Cooder je poskrbel, da ne bo ostal pozabljen še en resnični dogodek iz dežele velikih svoboščin. Povsem naravno je, da je s produkcijo skušal ujeti duh časa. Glasba je po večini uglajena, le na trenutke dramatična, nekaj je poskusov vključevanja dokumentarnih govornih posnetkov. Vsekakor gre bolj za uglasbeno zgodbo, in ne toliko glasbeni projekt. Seveda je vse izvedeno s Cooderju lastno odličnostjo. Glasba je vrhunska, pri izvedbi je sodelovala vrsta zvonečih in pomembnih imen.

Cooderjevo pot spremljam vse od sedemdesetih let naprej. Čeprav je novi album na zavidiivnem nivoju, osebno želim, da bi se izmotal iz tega južnoameriškega zvočnega klobčiča in ponudil še kaj drugega.

Delo: 5 / Oblika: 5

Ocenjuje Rasto Božič

Intervju: Nives Dančulovič, modna oblikovalka

Kar je bilo skritega, sem obrnila navzven

Damir Skenderović, foto Boštjan Pucelj

Tisti, ki jo poznajo, vedo, da je njen nalezljivi smeh prav tako del njene prepoznavnosti, kot so to njene modne kreacije. Nesojena 26-letna ekonomistka si je, od kar ve zase, želela le eno: postati modna kreatorka, delati modo. Zato je pred tremi leti prekinila z vsem, kar jo je oviralo pri dosegu tega cilja, se izpisala iz ekonomske fakultete, se vpisala na tekstilno tehnologijo in vzporedno na tekstilno oblikovanje, zapustila službo v pisarni, se pogumno podala negotovi prihodnosti naproti in rekla ja edinemu življenju, ki ga je hotela živeti. Jeseni leta 2003 je v LokalPatriotu v okviru večera Ladys night prvič predstavila svoje kreacije in doživela prvi pozitivni odziv javnosti. Sledilo je sodelovanje s pevko Žano na Slovenski popevki. Leto 2005 je bilo prelomno leto. Februarja je sodelovala na prireditvi Naj meščan, kjer so hostese nosile njene kreacije. Maja je sledila samostojna modna revija Novomeška pomlad. Novembra doživi vrhunec dosedanje poti, ko z mini kolekcijo kot edina slovenska predstavica izmed 50 modnih oblikovalcev in kreatorjev iz Hrvaške, BiH, SČG in Italije sodeluje na velikem petdnevem modnem dogodku Fashion week Zagreb. Poleg tega piše o modi za Novi medij in dela kot stilistka na lokalni televiziji.

Modi si se popolnoma posvetila pred tremi leti. Je bil začetek težak?

Ja, začela sem tri leta nazaj, kar dobro mi gre, ne? (smeh) Oblikovanje, tekstil, oblačila, šivanje, kot da bi se ukvarjala s tem že v prejšnjem življenju. Brez naporov, vse skupaj je bila ena igra. Hotela sem spremembe. Vpisala sem se na tekstilno tehnologijo, potem pa še na tekstilno oblikovanje. Vse mi je bilo lahko, vse mi je bilo logično, vse jasno. Ne gre mi samo za ocene niti za diplomo, največ mi pomeni znanje, ki ga pridobivam. Prvo sem začela delati zase, potem so me opazili tudi drugi, tvoja mati, na primer (smeh), nato so prišli prvi projekti ...

Mnenja, kritike, so bile in so verjetno različni?

Opazam, da so moje stvari ljudem všeč ali pa jim niso, ni vmesne možnosti. Ampak v bistvu se niti ne ukvarjam s tem, da bi bila moja oblačila všečna vsem, delam po svojem občutku. Nekateri ta občutek laže zaznajo, jim je bližji ta način razmišljanja, drugi pač ne. Poleg tega moja oblačila ne opazijo samo moji vrstniki, ampak z njimi simpatizirajo ljudje različnih starosti. Zanimivo je, ko grem v tujino, v London ali pa v italijanska mesta, recimo v Milano ali pa v Zagreb, kamor koli grem, vedno naletim na ljudi, ki me ustavljajo, me ogledujejo in me sprašujejo, kje sem kupila oblačila, ki jih nosim. To je dober občutek, to je najbolj božansko, potrditev tega, kar delaš, in motivacija, da vztrajaš naprej. Zdi se mi pomembno, da oblikovalec nosi svoja oblačila. S tem stoji za tistim, kar dela. Verjetno bi bilo čudno, če bi direktor Mercedes a vozil renaulta.

Kako delaš? Slediš trendom, modnim smernicam, zapovedim?

Ne oblikujem tako, da bi sledila modnim trendom, da bi gledala na to, kaj je letos moderno, izhajam čisto iz sebe, v bistvu mi je je to umetnost, način izražanja sebe ... Če delam za nekoga, poskušam to osebo čimbolj začitati, tako vizualno kot od znotraj, kako deluje ... Ne vitkam se v to, kako živi, kaj dela, veliko mi pove že prvi feeling, prvi stik z osebo.

Kakšen je tvoj design? Za vsak dan, za posebne priložnosti, po čem si prepoznavna?

Vsi moji kosi so narejeni, da jih lahko oblečeš tudi na jeans, so casual, ulična moda, lahko pa jih oblečeš tudi za gala večerjo. V bistvu je kos oblačila, ki ga naredim, tudi nakit, tako da gre tu bolj za kombiniranje z ostalimi kosi oblačil, po potrebi in želji človeka, ki ga nosi. Poleg tega delam na tem, da so moja oblačila drugačna ne samo vizualno, pač pa tudi na dotik. V industriji je v navadi neka čista, gladka linija, šivi, struktura so skriti, so na notranji strani. Jaz sem dala to ven. S tem sem dobila neko novo reliefnost, nov otip, novo strukturo, določene efekte pa poudarim še s tiskom. Verjetno je tu moja prepoznavnost.

Imaš kakšno divjo željo?

Da bom oblekla Madonno (huronski smeh). Resno, želim si, da bi tisti, ki bodo nosili moja oblačila, oziroma tisti, ki jih že nosijo, zaradi samih sebe, ker se v njih počutijo prijetno. Nočem, da jih nosijo samo kot blagovno znamko ... Hecno se mi zdi, ko ljudje nosijo oblačila, ker so ta od določenega oblikovalca, ker jih nosijo samo zaradi imena, zaradi znamke. To se mi zdi neumnost.

Po moje je to najlažje, oblečeš se v versaceja, seveda če si ga lahko privoščiš, in to je to.

Ja, samo tudi, če se oblečeš v versaceja, moraš živeti stil Versaceja, oziroma ne glede na to, koga nosiš, ali je to uveljavljen ali ne uveljavljen oblikovalec, je pomembno, da v oblačilih, ki jih nosiš, najdeš del sebe, da postanejo del tebe, da te zapolnijo, da so samo pika na i človeka kot celote.

Se počutiš kot del slovenske modne scene, kar koli bi že to lahko pomenilo?

V bistvu se niti ne družim veliko s slovenskimi oblikovalci, nekaj stikov imam s hrvaškimi. V Sloveniji gre za majhno in zaprto skupino že uveljavljenih oblikovalcev. Tisti, ki sem jih srečala do zdaj, imajo precej negativno mnenje o vseh ostalih. Jaz sicer verjamem v to, da vsakdo zagovarja svoje delo, vendar pa to še ne pomeni, da je potem treba pljuvati po ostalih. Vsak oblikovalec v svoje delo vložijo ogromno energije, na glede na to, kako to potem vidijo drugi.

Dejstvo je, da ne more biti vse, kar narediš, všeč vsem. Imaš določen krog ljudi, katerim je simpatično to, kar delaš, oziroma se poistovetijo s tvojo modo. Mislim, da tisti, ki pljuva po drugih, pljuva tudi po sebi. Ali ne verjame v to, kar dela, ali pa ne verjame vase.

Te zanima še kaj drugega, kostumografija, delo pri filmu, teatru?

Zdi se mi zanimivo, vendar me za enkrat v to še ne vleče. Ne bi rada delala nekaj na silo, konec koncev vse pride ob svojem času in ob pravem času. Puščam pa odprte vse možnosti.

Kako se oblačijo Novomeščani?

Na splošno so oblečeni kar dobro, lepo, vendar pa si ne dovolijo eksperimentiranja. Malo je ljudi, ki bi bili unikatni pri svojem oblačenju, po svojem stilu in bi se na ta način upali izpostaviti.

Se ti zdi Novo mesto primeren prostor za bivanje in razvoj mladega modnega oblikovalca?

Mislim, da je čisto vsako mesto primerno za razvoj oblikovalca. Poleg tega sem presenečena nad odzivom in podporo v Novem mestu, tako od mojih strank kot od drugih ljudi, do medijev. Zaenkrat mi je tukaj super, čeprav naj bi veljalo, da je lažje uspjeti drugje kot doma. Meni se zdi normalno, da začneš doma, potem pa po potrebi oziroma glede na razvoj dogodkov greš ven. Sicer pa ima vsak človek svojo pot, ni pravil ...

Naslednji projekt?

Gre za nadaljevanje prireditve Fashion week Zagreb, predvidoma maja, le da bomo tokrat v ospredju mlajši oblikovalci, tisti, ki so že uveljavljeni, in tisti, ki so manj uveljavljeni. Komaj čakam (smeh).

Kupujem, torej sem

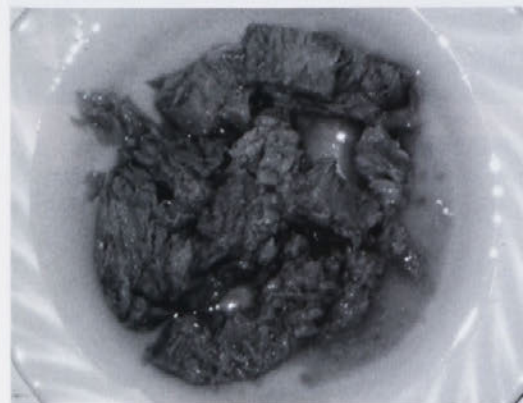
Tako nežen, da ga razneži že gravitacija!

Damijan Šinigoj

Ja, če sem iskren, nimam pojma, za katerega tuna velja ta slogan (no, malce dodelan!), je pa res, da se vse tri, kolikor jih hara po naši majhni Sloveniji, med sabo kaj dosti ne razlikujejo. Ne po okusu, ne po embalaži, še manj po nadvse debilnih reklamah. Tistega Tončka, ki ni študiral in ne more biti tun za v konzervo enega od ponudnikov, niti ne bom omenjal, čeprav se mi zdi še najbolj posrečena. Za recimo kakšne ljudožerce, ki jedo le študirane ljudi, ne pa navadne, neuke kmetavzarje! Ej, ljudje, jejte le konzerve Ljudina, noter faširamo samo profesorje! Ali kaj podobnega. Pa saj je vseeno. Gre za nekaj drugega. No, za še nekaj drugega. Tunino, ki jo reklamirajo, stresejo na krožnik in tam je vsa lepa in trdna in oh in sploh, da bi jo človek bolj gledal kot jedel, potem pa še malo z grisinom pobrazdajo in je reklama pod streho. Ampak tisto, kar meni pade iz konzerve, niti najmanj ni podobno tistemu iz reklame. Meni se pravzaprav zlije ven. Oziroma se niti zlije ne, moram z vilicami postrgati.

Predlagam, da tuninarji na konzervo napopajo dodatno opozorilo (Vsaka podobnost vsebine konzerve z reklamo je zgolj slučajna in nenamerna! ali kaj podobnega ...), mi pa začnemo podeljevati oskarja za najboljši igrani reklamni film, ali celo za najboljše specialne efekte, ker ti reklamariji so pa res od hudiča! Mislim, če pogledate fotke (pa saj ni potrebno gledati, vsi ste jo že kdaj kupili!), vam je kristalno jasno, da so morali tistega tuna za reklamo izdelati iz stiroporja ali česa podobnega. Iz konzerve ga zagotovo niso izbežali!

Ja, ljudje smo ovce, druge razlage ni. Ker če bi vsakdo, ki si je kdaj stresel tunino na krožnik, vse skupaj s krožnikom vred zabrisal prodajalcu v glavo, bi reklamo zagotovo kmalu umaknili. Pa bi šel neizobraženi Tonček lepo mirno v pokoj. Mene pa bodo pripravili le do tega, da bom začel jesti delfine ...

Okrepčevalnica Novak

Uvodno pojasnilo o novi rubriki: Ideja se je pravzaprav rodila že pred leti, a izvedbeno nekako ni ugledala luči sveta. Po nekajletnem zatišju in prevetritvah v vrstah jedcev smo se spet zbrali. Skupina od treh do petih študentov, ljubiteljev dobre hrane, kvalitetne postrežbe, prijetnih lokalov in poceni bonov. Za vas bomo laično, a toliko bolj kritično, po dolgem in počez prečesali novomeške ponudnike študentske prehrane in vam v vsaki številki Parka predstavili nekatere izmed njih.

Osnovni podatki

Okrepčevalnica Novak je na križišču Seidlove, Koštialove in Prisojne, je dobro označeno in vidno že na daleč. Dober orientir je tudi rumeni hrošč na strehi trgovine čez cesto. Lokacija najbolj ustreza vsem, ki živite na Mestnih njivah, v središču mesta in Plavi laguni ali pa študirate na katerem izmed šolskih zavodov v centru. Oddaljenost od prodajnega mesta bonov ni prevelika. V kolikor ste mobilni, je lokacija primerna za vse. Sicer prometno odlična lokacija vpliva tudi na eno njenih slabost – precej asfaltno okolico, ki dopušča zgolj minimalno teraso.

Javno parkirišče je tik ob gostišču, nekaj parkirnih mest pa je za goste celo rezerviranih. Edina slabost je v tem, da je to eno redkih javnih parkirišč v kolikor toliko neposredni bližini mestnega jedra, kjer še ni potrebno plačevanje parkirnine in je zato v času kosil navadno polno. Popoldne ali zvečer ni večjih težav s parkiranjem.

Okrepčevalnica obratuje 6 dni v tednu. Od ponedeljka do petka od 7. do 22., ob sobotah od 8. do 22., ob praznikih pa od 14. do 22. Ob nedeljah je zaprto. Kosila strežejo do 12. do 15. ure.

Cena bona je 560 sit, njegova vrednost pa 1.100 sit. Količnik med njima (1,9) je precej slab. Vsi parametri ga tako uvrščajo v dražjo tretjino.

Splošni vtis

Po urejenosti prostora Novak zagotovo sodi med boljše ponudnike študentske prehrane. Prostor je arhitekturno zasnovan sorodno večini tovrstnih gostinskih objektov v deželi, a to ne zmanjšuje njegove vrednosti, saj je domiselno in funkcionalno razporejen, zadosti svetel in prijetno domač. Edini resni pripombi gresta na račun vhoda in števila sedežev. V zimskem času bi bil nujno potreben vetrolov, a se v bitki za prostor terasa kljub vsemu zdi logična izbira. Bolj kot število je pri Novaku slabost razporeditev sedežev, saj težko sprejmejo večjo skupino. Udobnega prostora je za okrog 40 gostov. Poleti, ko obratuje sicer med cesto ujeta terasa, je sedišče nekaj več.

Pri čiščilu prostora so še korak naprej. Prostor je zelo čist in urejen. Posebna pohvala gre dobremu prezračevanju, saj je bila kvaliteta zraka nadpovprečna. Morda pa k temu pripomore ravno neobstoje vetrolova.

Sanitarije lične in čiste. Toaletni papir in brisače na moškem in ženskem oddelku, topla voda, ploščice skoraj kot ogledalo. Zataknilo se je le pri milu, ki ga je na moškem oddelku zmanjkovalo ali pa je bil milnik malček zamašen. Pikolovska opazka se nanaša

še na nepotlačene papirnate brisače v košu za smeti. Zaradi specifične strukture in pridobivanja na volumnu ob sušenju papirnatih brisač je koš deloval polno, čeprav je bilo v njem zgolj nekaj brisač, ki so se zataknila na vrhu. S tem ima problem večina gostincev, pa je potrebno zgolj vsake toliko potisniti brisače globlje v koš. Z roko, nogo ...

Še ena čista petka za Novaka je zagotovo njihovo osebj. Zagotovo ni šlo samo za dober dan, saj so po naših informacijah vedno prijazni. Marsikateri novomeški natakari bi se šel lahko učiti prijaznosti k njihovi natakariji pa tudi njen kolega bistveno ne zaostaja. Samo naj bo tako še naprej.

Hrana

Ponudba je pri Novaku zelo pestra, saj poleg dnevnega menija lahko izbirate še med vrsto drugih jedi (pizze, mesnine, testenine, mehiška hrana ...). Edini razlog za nižjo oceno je dejstvo, da v osnovi ne nudijo predpisanih treh (dveh mesnih in enega brezmesnega) različnih dnevnih menijev.

Ker v osnovi ne nudijo treh različnih menijev, so seveda toliko bolj prilagodljivi. V kolikor ostanete pod limitom 1.100 sit, lahko izbirate tako rekoč med vsemi jedmi v meniju. Če ga presežete, je seveda potrebno doplačilo.

Prti, opremljenost miz in pribor zelo solidni. Servisna galanterija, predvsem krožniki, višjega razreda. Izpostaviti velja samopostrežni solatni bife, ki je pester in dobro založen.

Kar se tiče same hrane smo poizkusili tako dnevni meni kot nekaj dodatnih možnosti (pizza, cvrti sir, testenine) in večjih pripomb nismo imeli. Sestavine kakovostne, izvedba povsem solidna, porcije zadostne, včasih celo prevelike. Pripomba gre morda le na račun okusov (juha, testenine), ki so v posameznih primerih morda ne dovolj izraziti. Za povprečnega uporabnika vsekakor zelo zadovoljivo.

Sklep

Ko strnemo misli, lahko zapišemo, da Novak že sedaj sodi med boljše ponudnike študentske prehrane v Novem mestu. Na prostorske težave v danih okoliščinah nima vpliva in mu tega ne moremo zameriti, težave z milom in brisačami pa bodo zagotovo odpravili. V kolikor bodo povečali število pripravljenih dnevnih menijev in še malo izpilili okuse jedi, so na najboljši poti, da se utrdijo v samem vrhu ponudnikov študentske prehrane. Kljub dejstvu, da bon ni najcenejši, vam obisk priporočamo, saj boste za ta denar spodobno jedli v prijetnem okolju in ob dobri postrežbi.

Okrepčevalnica Novak

Osnovno:
lokacija **4**
parkirišče **4**
delovni čas **4**
cena in vrednost bona **3**

Splošno:
prostor **3/4**
čistoča **5**
sanitarije **4**
osebje **5**

Užitno:
izbira **4**
prilagodljivost **4**
postrežba **4**
izvedba **4**

Skupna ocena: 4

Ko me je zadnjič neki moj vrstnik (ki je malo pred penzijo) opozoril, da moram malce paziti, kaj počnem na teh svojih xtremnih pohodih po Parku, ker so sosprehajalci vse mlajši in mlajši in bi me lahko kdo obtožil pedofilije, v določenih primerih celo incesta, ker so bile mamice vsaj nekaterih od njih morda moje sošolke, sem se zamislil! Ne sicer pregloboko, ker bi si potem letom primerno obul copate, se zleknil pred tv ekran in počakal na bridki konec, malce pa že. Pa še nekateri od staršev so protestirali, da vse skupaj postaja povsem neumno in brez smisla, da skorajda kvarim cvet novomeških študentov in da naj se za božjo voljo malo zresnim. In sem si rekel, da bomo tokrat naredili nekaj takšnega, da bodo vsi ponosni na nas. In da ne bo nevarno in da ne bo neumno. Pa sem razmišljal in razmišljal in razmišljal ... Da bi mi skoraj varovalke ven vrglo, dokler seveda ni prišel rok za oddajo teksta. To pomeni, da te urednik kliče tudi po osmi uri, ko ponavadi že spi! In ko se mu ne javiš, ker dobro veš, kaj ti ima povedati, pride sms. In še eden. In še eden. In ker je bolj škrte sorte (sodeč po honorarjih!), veš, da več sms-ov bo poslal, bolj slabe volje bo, mu mirno pošlješ odgovor, da si reportažo že napravil, le še spiliti da jo moraš. Obrtniške skrivnosti seveda lahko izdajam, ker urednik mojih umotvorov nikoli ne prebere in bo vedno znova padal na finto, ampak nekaj pa vseeno moram narediti. Dobro, če že ne bo pametno, naj vsaj ne bo neumno, si mislim in mislim, mislim, mislim ... Dobro, lahko je tudi neumno, samo da nekaj bo! In mislim in mislim ... Pa pride mail Boruta Peterlina@. Za novo leto se je človek vrgel v hladen potok. Hm ... Ker izpolnjuje vse kriterije za uvrstitev v ParkXtreme (torej, nič ne košta!), sem ga poklical, kje je to počel. In poklical še cvetober novomeških študentov in zadeva je bila končana. No, ne povsem, vmes smo se morali še sredi zime potopiti v mrzlo vodo!

Mehkikus vrečikus visečikusmednogamikus v trebuhu

Klevez je tam nekje pri Šmarjeških Toplicah, značilnost tega potočka (če to sploh je potoček, ampak itak to ni turističen članek!) pa je, da je tam nekje tudi topel izvir. No, topel je relativen pojem. Sam sem upal, da je vroč, čeprav se je na koncu seveda pokazalo drugače. A naj grem po vrsti. Po snegu smo priganili do tiste zadeve in se brez kakšnega globokega razmišljanja začeli slačiti, ker če bi kaj dosti razmišljali, bi vi sedaj seveda brali reportažo o pitju špricerjev v kaki topli gostilni! Za podvig sem bil izjemno pripravljen, s sabo sem imel tako brisačo kot kopalke. Kopalke zaradi tistega znanega fizikalnega zakona, da se v mrzli vodi tudi majhne stvari skrčijo, brisačo sem vzel pa šele naknadno in bil na svojo pripravljenost in profesionalen pristop zelo ponosen, dokler nisem opazil, da imajo pobje s sabo kopalne natikače, kopalne plašče, plavalne kapice ..., Čampa je imel s sabo celo potapljaške nogavice!

Gerbi, ki je najbolj pogost uporabnik toplega bazenčka, je bil že v vodi, ko sem po snegu bosih nog priskakljal do njega. Zakaj je Gerbi najbolj pogost uporabnik? Baje je Klevez najbolj znan kot obnovomestni ljubezenski divan, kjer svoje potrebe zadovoljujejo tisti prepotentni mladeniči, ki si ne morejo privoščiti zadnjega sedeža v avtomobilu (kako pa potem do tam pridejo, vas prašam?!), čeprav si sam sex v Klevezu predstavljam edino tako, da moški z odprto zadrgo (in v debeli bundi!) stoji ob bazenčku, ženska (ali, glede na spolno orientiranost, lahko tudi moški) je pa zaradi mene lahko tudi v vodi. No, Gerbi mi je to zaupal šele potem, ko sem že bil v vodi, zato sem kasneje zelo pazil, da mi kaj te vode ni prišlo v usta. Pa tudi zeblo me je tako, da bi se v ozračja malce toplejšo vodo vrgel v vsakem primeru, pa četudi bi zanosil! No, najprej sem mislil preveriti temperaturo vode, a sem si premislil, ker če bi bila premrzla, bi xtreme seveda odpadel, zato sem kar skočil. Na glavo. In že v zraku čutil, kako se tista mehka zadevica, latinsko imenovana *mehkikus vrečikus visečikusmednogamikus*, od groze umika v trebuh, in v tisti kratki sekundi, ko sem tako obvisel med nebom in zemljo (tehnično seveda med nebom in vodo, a zaradi boljše metaforike tukaj uveljavljam jokerja, imenovan pesniška svoboda, po latinsko *tabula rasa!*), prav s hvaležnostjo pomislil, kako pametno sem ravnal, ker sem oblekel kopalke! Ker je zadaj seveda stal Švent mlajši in veselo pritiskal na sprožilec digitalnega fotoaparata! OK, voda ni bila ledena, vsekakor pa ni bila niti najmanj topla, kaj šele vroča. Če se tisti organ, latinsko poimenovan *mehkikus vrečikus visečikusmednogamikus*, ne bi skrnil v trebuh, bi se mi zagotovo prilepil ob stegna, pa naj Borut Peterlin@ še tako zagotavlja, kakšna pomlad da je tam! V vodo je priletel tudi Luka, na glavo, brez oklevanja, šele ko je prišel ven, se je spomnil, da on pa za razliko od mene ima lase in da ga bo zeblo v obe glavi. Štrbunknil je tudi Primožič, čeprav bi mu za eleganco pritisnil nezadostno (a kaj bi to, vsi pač ne moremo biti za vse, on zna pa dobro punco dobiti), celo Bori je priskakljal do nas, edini napravljen kot za v toplice, le Čampa se je obojavljal kot kmečka nevesta in si je najmanj trikrat skoraj premislil, češ, moj očka bo jezen, ko bo bral, da sem se kopal v mrzli vodi! Ja, seveda, ko pa gre raje žurat namesto učit se, pa na čustva ubogega očeta seveda niti ne pomisli! No, njemu bi dal za eleganco čisti cvek, kajti črne potapljaške nogavice se barvno absolutno niso skladale z belo kurjo kožo kosmatih nog!

Kaj je počela skupina razigranih in prepotentnih mladih mož (takorekoč cvetober novomeške študentarije v eni besedi) v toplem bazenčku, niti ne bom popisoval, ker sem bil sam le opazovalec in mi je bilo nekajkrat prav nerodno in sem si mislil, da je vse, kar o študentih govorijo ogorčene tercijalke, res, pa ker je Park žlahtna črna konzervativna revija, in ne nekakšen obskurni Vroči kaj, si kar sami zamislite. In pomnožite s tri, pa še ne boste blizu resnice!

Z Borijem sva se iz toplega bazenčka preselila še v hladen planinski potok, a sem bil prej iz njega kot v njem, ker zadeva je bila hudičevno mrzla, pa naj reče tisti Knajp iz Šmarjete, kar hoče. Pravzaprav sem tako hitro skočil noter in ven, da digitalni fotoaparati te akcije sploh ni uspel registrirati, le nekaj zabrisanega se vidi na fotki. Voda je bila tako ledena, da me je prav zbolelo, in bolelo me je še, ko sem tekel proti toplemu bazenčku, da bi se malce segrel, in tokrat se mi je voda res zdela topla. Kar le dokazuje, da je toplota relativna! Ali to velja za Einsteina? Kakor koli ...

No, ko smo kasneje v bližnji gostilni segrevali telesno sredico s kuhanim vinom in občudovali fotografije, je Bori najbolj občudoval svojo zadnjico, ritko po domače. Kako lepa in mišičasta da je, kakor da je ni še nikoli videl! Se je pretvarjal, da si še ni ogledal tistega filma, ki kroži po internetu, kjer nastopa v vlogi vročega Indijanca! Poleg so pa še policist, delavec, motorist, kavboj ..., ampak ker to ni Vroči kaj, si ta filmček kar sami poiščite!

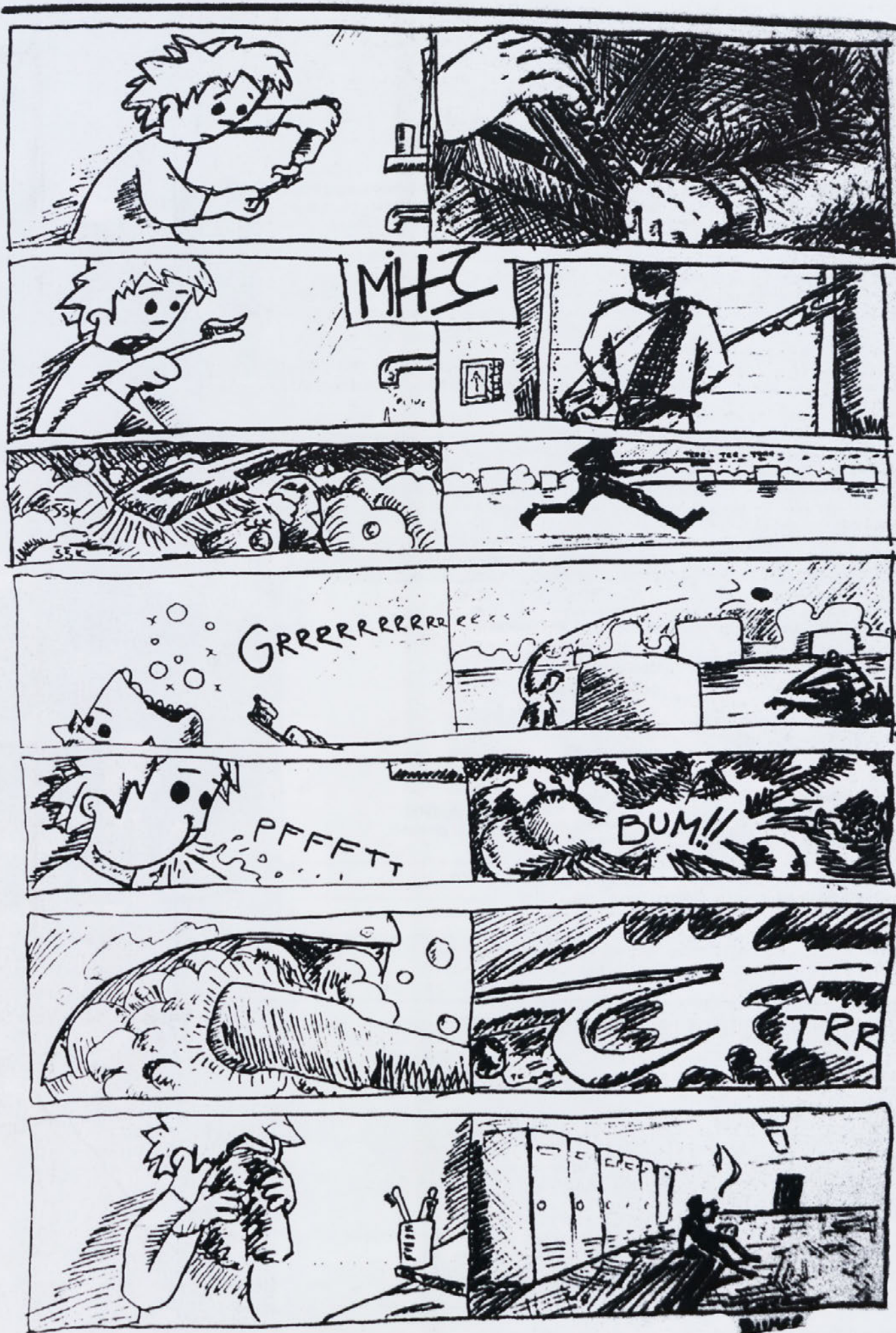

mrzlomrzlomrzloksvinašini, foto Jure Švent

stripina

šola stripa nm

info: prireditveni.program@zalozba-goga.si
tel: 07 393 08 10

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Velika nagradna igra: Izvolite svojega župana!

Kocina izpadel, Grom vodi

Kot je bilo za pričakovati, je že v prvem krogu nagradne igre Potlačar zaradi podtalnega delovanja sil kontinuitete izpadel največji Novomeščan, dolenski slavček Franci Kocina. Na vprašanje, koga NE ŽELITE za novomeškega župana, je z območja Ragovske in Gabrja namreč prišlo veliko glasovnic, povečini sicer ponarejenih, na katerih je bil napisan nesojeni novomeški župan. Iz Liste Pomlad je izpadel tudi Ivan Žar.

Na Listi Svobodni podjetnik je najbolj priljubljen Matjaž Grom, direktor korporacije GOGA. Grom je – vsaj po rezultatih prvega kroga – tudi prvi favorit za končno zmago, saj ga prav nihče izmed bralcev Potlača ni izločil. Priljubljenost Groma ni presenečenje, saj se finančni rezultati GOGA izboljšujejo tako rekoč iz minute v minuto. Iz te liste so sicer izpadle Mastne kure ter – presenetljivo – Vlade Sodček. Uspehi KK Krke očitno ne prepičajo nikogar več.

Iz Liste občanarjev so naši bralci izločili Mati Podžupanjo in Alojza Muho. Na žalost moramo ugotoviti, da je uspeh celotne liste sicer vprašljiv, saj je večina naših bralcev presodila, da je iz te liste potrebno izločiti prav vse kandidate. Ah, ta naša uboga mestna občina!

Iz liste Črnih so bralci izločili Nadškofa Lapa in Blaža Lukiča. Na Listi Centralnega komiteja ostajata Direktorica Mojči, Mirko, Mirko i Slavko ter Igor Prhljaj. Afera Komunala pa je kot kaže dokončno pometla z Boro Novcem, ki pa je po naših podatkih sicer že emigriral v Južno Ameriko. Lista Umetniki je izgubila tandem Bacek & Kečap Tomasso ter Damijan Szigoj. Marijanu Zverini je uspel preboj v drugi krog. Kot kaže, ima Zverina težave le s telefonskim glasovanjem, medtem ko po klasični pošti podira vse rekorde. Zverina je glede na odličen rezultat že predlagal Televiziji Slovenija, da tudi glasovanje za Emo izvede po pošti.

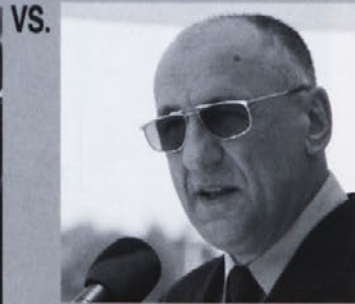
Silni Mesojed

Deci cvička

Joško Macola

Veliki Mag Boško Don Kova

Levi Car

Mirko i Slavko

Glasovnica

Pri vsakem paru obkrožite tistega, za katerega želite, da napredujejo v naslednji krog.

Silni Mesojed	vs.	Deci cvička
Milovani Big D. Giant	vs.	Dolfe Podžupan
Joško Macola	vs.	Veliki Mag Boško Don Kova
Matjaž Grom	vs.	Igor Prhljaj
Levi Car	vs.	Mirko i Slavko
Karlos	vs.	Marijan Zverina
Gregor Metadoni	vs.	Rajko Rajc
Direktorica Mojči	vs.	Jebul
Matjaž Inerator	vs.	Kontejner

Moji podatki:
ime in priimek:

naslov:

Glasovnice izrežite ali ponaredite, fotokopirajte ipd. in prilepite na dopisnico ter pošljite na naslov Park, Glavni trg 6, Novo mesto s pripisom Glasovanje za župana MO NM. Izžrebanec bo dobil bogato nagrado iz programa Založbe GOGA.

Društvo vinogradnikov rešuje mestno jedro Dokončna rešitev za KK Krko

Jože Žurer, direktor Dolenjskih vinogradnikov, d. d., je mestnemu arhitektu Levemu carju posredoval najnovejši predlog za rešitev mestnega jedra. Žurer predlaga, da bi na območju mestnega jedra porušili vse stavbe in zasadili vinograde ter postavili zidanice. Kot je v ekskluzivni izjavi za Potlač povedal Žurer, se dolenskim vinogradnikom za uspevanje trte zdita še posebej ustrezni pobočji pod Kapitljem (sončna stran) in nekateri deli

Brega. »Cviček bi znal biti tako kisel kot še nikoli!« so prepričani vinogradniki, ki nekaj težav sicer pričakujejo pri spomeničarjih. A tudi tu bi navsezadnje moralo priti do konstruktivne rešitve, saj je vino vendarle največji kulturni spomenik, ki ga Dolenjci premoremo.

Upravni odbor KK Krka je potrdil genialno rešitev za vnovično vrnitev novomeških košarkarjev med žive. KK Krka bo po tem predlogu namreč že naslednje leto zaigrala v 2. ženski slovenski ligi. Po ambicioznem načrtu vodilnih v klubu imajo lepe možnosti za uvrstitev nekje v sredino lestvice, z dobrim delom na domačem kadru pa predvidevajo, da se jim bo v desetih letih uspelo uvrstiti celo v prvo žensko ligo.

Nagrada v roke Roku iz Novega mesta

Prejeli smo kar lepo število glasovnic (857), in nič nismo imeli proti, če so bile fotokopirane, ponarejene ali pa celo pravilno izpolnjene. Izločili smo zgolj eno glasovnico, saj se je izkazalo, da je domnevni državljani preminil že leta 1883, kar pa po naših pravilih ni dovoljeno, saj lahko glasuje le tisti, ki niso umrli PRED letom 1914. Posebna komisija je s tajnim žrebom izbrala tokratnega nagrajenca: Rok Markovič iz Novega mesta. Rok lahko svojo nagrado – knjigo ali zgoščenko iz programa Založbe GOGA – prevzame v Knjigarni GOGA, Glavni trg 6, Novo mesto.

Drugi krog bomo izpeljali po sistemu dvobojev. Pare smo izžrebali. Volilci morajo tokrat pri vsakem paru obkrožiti tistega, za katerega želijo, da se uvrsti v naslednji krog.

VS.

Milovani Big D. Giant

Dolfe PodZupan

VS.

Gregor Maradoni

Rajko Rajc

VS.

Matjaž Grom

Igor Prhljaj

VS.

Direktorica Mojči

Jebul

VS.

Karlos

Marijan Zverina

VS.

Matjaž Inerator

Kontejner

Foto: Peter Borulin & Baco Paco Maco

carpe diem

POVPREČNA
ŽIVLJENJSKA
DOBA
ČLOVEKA JE
75 LET.

75 LET =

3.900
TEDNOV

27.300
DNI

655.200
UR

39.312.000
MINUT

2.358.720.000
SEKUND

KAJ
SI DANES
POČEL?

the end

Vsi ljubitelji živali - povabljeni!
DRUŠTVO ZA ZAŠČITO ŽIVALI NOVO MESTO
 Glavni trg 11, 8000 Novo mesto
 Kontakti: 041 233 248, 07 30 20 200

ZP MS
 Rozmanova ulica 10, Novo mesto
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
 e-mail: dpm.mojca1@siol.net
 www.drustvopm-mojca.si
Društvo prijateljev mladine "Mojca" Novo mesto

N.Si
 Nova Slovenija
 Krščanska ljudska stranka
Zaupamo v moč dobrega

Slovenska demokratska stranka
SDS
 Mestni odbor
 Novo mesto

VRTEC CIBIBAN NOVO MESTO
 Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

K·N·J·I·Ž·N·I·C·A
Paola Solic
 Kidričeva 2, p.p.29
 8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

RIC Novo mesto
 Novi trg 5, Novo mesto
 tel.: 07 39 34 550
 www.ric-nm.si
 Razvorno izobraževalni center Novo mesto

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
 Dodiplomski visokošolski programi
 Na Loko 2, Novo mesto
 tel.: 07 39 30 020

DOLENJSKI MUZEJ
 Muzejska 7, Novo mesto

OŠ Bršljin
 Kočevarjeva 40, Novo mesto
 e-mail: os.brslijin@guest.arnes.si

Šolski center Novo mesto
 Šegova 112
 Novo mesto

OŠ Brusnice
 Velike Brusnice 101,
 V. Brusnice

Rozmanova 26/28,
 Novo mesto
 tel: 07 393 46 74
MIRJANA JARCA

Osnovna šola CENTER
 Seidlova cesta 7
 8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
 Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
 Novi trg 5, Novo mesto

Zarja d.d.
 Stanovanjsko podjetje
 Prešernov trg 5
 Novo mesto

Osnovna šola GRM
 Trdinova ul.7,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 39 35 900

Glabrena šola Marijana Kozane Novo mesto

Kmetijska šola Grm
 Sevno 13
 Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
 Seidlova cesta 8
 8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
 Šegova ulica 115
 8000 Novo mesto

OŠ Šmarjeta
 Šmarjeta 1, Šmarjeta
 tel.: 07 38 44 180

GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO
 Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
 Ulica talcev 3
 Tel.: 07 332 15 27

EKONOMSKA ŠOLA
 Novo mesto
 Ulica talcev 3/a
 07 39 33 264

Mestna občina Novo mesto
 Seidlova 1, Novo mesto

SLS
 Slovenska ljudska stranka
 Mestni odbor Novo mesto

strankamladihslovenije
SMS
 www.sms.si

Galerija Božidar Jakac
 Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
 TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
 Ogled razstav in stalnih zbirk:
 vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
 www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

GOSTILNA IN SLAŠČIČARNA JAKŠE
 Drska 44, Novo mesto
 tel.: 07/33 77 310, 33 77 311
 GSM: 051 311 331

Gostilna in prenočišča
 Kandijška cesta 63
 Novo mesto
 tel.: 07 30 28 444
 www.pribelokranjcu-vp.si
PRI BELOKRANJCU

McDonalds
 Ljubljanska 27
 Novo mesto

park novomeški regionalni mesečnik

gostišče kos
 ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI
 Šmarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540
 gostisce-kos@siol.net

PUB PRI VODNJAKU
 Glavni trg 3, Novo mesto

Gostilna Bučar
Boženko Grah, s.p.
 Smihel 14, Novo mesto
 Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084
 TUDI ŠTUDENTSKA KOSILA

KAVKA PUB
Primož Polak s.p.
 Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
 8000 Novo mesto • tel:07/33 28 041
LOKAL, KJER SE PIJE DOBRA KAVA. DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.
DELOVNI ČAS
 Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h
 Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

Bistro in pizzeria Kaval
 Panda d.o.o.
 Velike Brusnice 13
 tel.: 07 30 85 623

PIZZERIA RESTAVRACIJA NOVLJAN

Prepih
 Gornja Težka voda 19
 Stopiče
 tel.: 07 30 89 404
PREPIH d.o.o.

Gostinstvo Franci Tratnik s.p.
 Smednik 12
 8274 Raka
Figura
K'r neki

R. Renata Peterle s.p.
 Bršljin 22, Novo mesto
 tel.: 07/30 23 384
Frizerski salon

lokalpatriot
 www.lokalpatriot.si
 lokalpatriot@lokalpatriot.si

TOTAL
 d.o.o.

Frizerski salon Jure
 Kandijška 19, Novo mesto

knjigarna:kavarna:GOGA Glavni trg 8

Panda d.o.o.
 KZ Krka,
 Dom, vrt in kmetijstvo
 tel.: 07 33 56 360
krka

PIZZERIA TOTALKA
 Kandijška cesta 60
 Tel.: 07 302 01 00

Frizerstvo in lasuljarstvo
KOBRČEK
 Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
 Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

FRIZERSKI STUPEL
Simona
 Simona Šimec s.p.
 Belokranjska cesta 5
 Trgovski center ONC - Žabja vas
 tel: 07/ 30 222 30
 m-tel: 041 609 144

DOLENJSKI LIST
 Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!

TOTAL
TOTALČEK

Vabljeni v frizerski salon
»SAŠO«
 Vesna Barantin, s.p.
 Ratež 70,
 tel. .30 85 843, GSM:031 322 237

Prehrana na študentski bon za samo 230,00 SIT
 pestra izbira juh, sendvičev, solat, jogurtov in krofov.
 Nahajamo se na Novem trgu v Novem mestu.
TVOJH MINUT

Sodelujte v anketi na
www.dol-list.si
 (07) 39 30 500

COMOLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

PARMA VARNOSTNI INŽENIRING
Preventiva regulativa
tel./fax: 07 33 44 220
mob.: 041 649 277
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

Cvetličarna Cvetnik
Ljubljanska 27,
Podbevškova 4,
Novo mesto

Studentski servis
Prešernov trg 6, Novo mesto
07 3374 370, 031 396 139
poslovalnice:
Baragov trg 1, Trebnje
07 3460 520, 031 677 965
<http://www.student-nm.com>

Lubcon d.o.o.
Adamičeva 26
Novo mesto
tel.: 07 33 80 760

Študentski servis
www.nousa.si
051 310 676

ARCHLINEA
projektiranje, načrtovanje, oprema, design
Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
tel 07 30 -79-811, 041 671-321

UDARNIŠTVO

tak Novo mesto d.o.o.
NAŠE DELO:
STANOVANJSKE STAVBE
INDUSTRIJSKE STAVBE
JAVNE STAVBE
ŠPORTNI OBJEKTI
URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
PROSTORSKO NAČRTOVANJE
Tel./fax: 07 33 78 780

SOREX d.o.o.
Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
Tel.: 07 33 79 010
Fax: 07 33 79 011

KCID

RSL PRODUCTION
www.rsl-production.com
RSL PRODUCTION
RSL PRODUCTION d.o.o.
TURKVA ULICA 34, 8000 NOVO MESTO
E-MAIL: INFO@RSL-PRODUCTION.COM
TEL.: +386(0)7 3375 500
FAX: +386(0)7 3375 501
GSM: +386(0)41 787 465

grafika
novo mesto d.o.o.

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9,
Novo mesto
telefon 07 332 45 10

LoGing ESTABLISHED 1993
NOVO MESTO - www.loging.si
MONTAŽNE HIŠE

MTI PAVLIČ
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 570

Robert's elektronik d.o.o.
Novomeška 79, Straža
tel.: 07 30 84 840

30 let MEDLE
ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

STUDIO VIRG
audio-vizualna produkcija

YURENA
33 72 100
šola tujih jezikov
33 72 100
Glavni trg 11, Novo mesto

N3 d.o.o.
Krajčeva 17
Novo mesto

SOPHOS
SOPHOS ANTI-VIRUS
Pooblaščen distributer za Slovenijo
www.sophos.si

KODA KNJIGOVODSTVO ORGANIZACIJA IN TRGOVINA d.o.o.
NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,
FAXS: 07/33 75 961, e/mail: koda@siol.net
VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

KNJIGOVEŠTVO
KELBIČ PAVEL S.P.
Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel: 07/3325-718
Doma: Mestne njive 6, Tel: 07/ 3325-926
GSM 041/726-644

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

Tuš market Brusnice
Panda d.o.o.
tel.: 07 30 85 623

ACER
Prostorsko načrtovanje, projektiranje
in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

Visio d.o.o.
Metelkova 7b, Ljubljana

HHRANILNICA LON
d.d., Kranj
PE Novo mesto
TEL.: 07 337 10 10

APROS www.apros.si
računalniški inženiring
Informacijski sistemi za proizvodnjo

Real d.o.o. Novo mesto
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto

RELAX
Turistična agencija
PREŠERNOV TRG 9, NOVO MESTO
TEL.: 07 39 33 420

Sporti d.o.o.
Košenice 83, Novo mesto

EKONOMSKE, ORGANIZACIJSKE IN SVETOVALNE STORITVE
Jožica Barbo - Hrastar, s.p.
V Brezov Log 3a Novo mesto
Tel.: 07 33 70 230
Vodenje poslovnih knjig za pravne osebe, zasebnike,...

harlem
Foersterjeva ulica 10
8000 Novo mesto
tel. 07 3382 900
<http://www.harlem.si/>
računalniški inženiring

SALON MASAJŽ N ZDRAVJA Matjaž BUČAR s.p.
Glavni trg 2
Novo mesto
Tel.: 041 736 495
PONUDBA DARILNIH BONOV

ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
ARHITEKTURA & DESIGN
GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
t: +386 (0)7 393 20 80
f: +386 (0)7 393 20 89
e: info@id-design.si
w: www.id-design.si

BOBENČEK TRGOVINA Z GLASBILI
WWW.BOBENCEK.COM
Muzejska 4, Novo mesto
Tel.: 07 33 79 960, 041 685 167
Fax: 07 33 79 961, info@bobencek.com

PARKETARSTVO
Marjan Kovačič s.p.
Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov
Prisojna pot 4, Novo mesto
Tel. 041 652 747
parketarstvo.kovacic@siol.net

INTERIER
TRESPA SANITARNE KABINE IN GARDEROBE
KNAUF MAVČNE STENE IN OBLOGE
Armstrong SPUŠČENI STROPI
fermacell Hlastalne gradbene plošče
Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

TONSON
Šola tujih jezikov
Novo mesto
Tel.: 07 33 77 882, www.tonson.si

LDS
LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE

GALERIJA KRALJ
Prešernov trg 3

TRGOVINA VIVA SPECIALIZIRANA TRGOVINA S PERILOM (v trgovski hiši Bršljin)
tel.: 07/393-17-96

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

steklarstvo Vidmar
Brod 11,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 337 90 90

dacomm
KERAMIKA

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
Straža 13, 8232 Sentrupert
Tel.: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591
Mobil: 041 427 652

TURISTIČNA AGENCIJA NOE MONDIAL TRAVEL
Glavni trg 14
Tel.: 07 33 72 790

BELBLED
Trgovina in servis z računalniško opremo
Tel: 07/30-99-400, <http://www.belbled.si>

ISER
Androj Krajnc s.p.
Jakovčeva 12, Novo mesto
Računalniško inženiring in svetovanje in inženiring
www.iser.si
tel: 07-33-74-051
POOBlaščen TESTNI CENTER

TI-MAK d.o.o. timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
Nad mlino 70,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 393 06 30

ZAPIS PLUS
Podjetje za poslovne storitve d.o.o.
- Vodenje poslovnih knjig
- Poslovne študije in načrti
- Podjetniško svetovanje
Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
e-mail: zapis@insert.si

Agencija M Servis

Klički brezplačno: 080 2216

Vse lahko urediš od doma:

www.mservis.si

S 1.1.2006 je DNŠ Študentski servis Novo mesto prenesel dejavnost posredovanja začasnih in občasnih del študentom in dijakom na podjetje Agencija M servis, kadrovske storitve, d.o.o. Kot soustanovitelji družbe smo skupaj s študentskima servisoma CMOK iz Kranja in M Servis d.o.o iz Nove Gorice združili znanje in moči. Poleg nekoliko drugačnih tiskovin (napotnica, dopisi ...), vas opozarjamo na nove prednosti, ki jih je združitev prinesla: nova internetna stran, brezplačna telefonska številka, spremenjen delovni čas, 13 poslovalnic po vsej Sloveniji (tudi v Ljubljani in Mariboru), potrjevanje napotnic preko interneta

Obiščite nas na znanih lokacijah v Novem mestu, Trebnjem in Črnomlju!

petek, 20. januar 2006, ob 20.00, Velika dvorana Kulturnega centra

**JANEZ BONČINA BENČ
& BIG BAND BRACA DOBLEKARJA
feat. SEPTEMBER**

petek, 20. januar 2006, ob 23.00, Klub LokalPatriot

ELEKTRIK JAZZ QUARTET

četrtek, 16. februar 2006, ob 21.00, Klub LokalPatriot

KAL feat. ŠUKAR

četrtek, 23. marec 2006, ob 21.00, Klub LokalPatriot

DMA : urbanjazzfunk

sreda, 26. april 2006, ob 20.00, Dom kulture Novo mesto

VASIL HADŽIMANOV GROUP

sreda, 26. april 2006, ob 23.00, Klub LokalPatriot

BRG'S TIME

sobota, 20. maj 2006, ob 21.00, Terasa Kluba LokalPatriot

BOMANGO

www.jazzinty.com/abonma

LOKALPATRIOT

JAZZINTY ABONMA 2006

15 let pisarne za pridobivanje upravne in gradbene dokumentacije Elice Križ s.p.

V prelomnih in negotovih časih daljnega 1. decembra leta 1990 je skoraj vzporedno z našo državo s povsem novo storitveno dejavnostjo stopila na samostojno podjetniško pot Elica Križ. Z dejavnostjo, ki občanom pomaga pri zbiranju in pridobivanju vse dokumentacije pri gradnji: gradbenih, lokacijskih dovoljenj, odločb o priglasitvi del, obrtnih in drugih dovoljenj. Na podlagi 15 letnih delovnih izkušenj kot splošna referentka na Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje je takrat ugotovila, da občani ne poznajo zapletenih postopkov pri pridobivanju vseh potrebnih dokumentacij, da se ti postopki lahko zavlečejo za več let, kar pomeni predvsem izgubo časa, denarja in živcev, ko je treba skakati od urada do urada. Če je to veljalo že takrat, pa verjetno danes velja še bolj, ko se v posttransizijskem času in z vstopom države v EU zakonodaja na tem področju spreminja hitreje kot kdaj koli prej.

V teh petnajstih, za privatnika vsekakor nemirnih letih je še razširila dejavnost, tako da se sedaj poleg zgoraj omenjenih storitev ukvarja še s pridobivanjem pravic pri uporabi zemljišč v zvezi s posegi za gradnjo infrastrukturnih omrežij, v zadnjem času pa se iz osebnega zanimanja intenzivno izobražuje tudi na področju finančnega svetovanja, kjer je pridobila vse potrebne licence in dejavnost tudi dopolnilno registrirala.

Zaradi razmer, ki vladajo na področjih njenega dela, so ljudje na splošno skeptični, pa naj si gre za urejanje dokumentacije, prekope njihovih zemljišč ali plemenitenje njihovega finančnega kapitala. Zato ji je pri storitvah, ki jih ponuja, največja motivacija delo z ljudmi in pa občutek, da so stranke z njenim delom zadovoljne.